

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD

OFFICIEEL ORGAAN VAN HET

MINISTERIE VAN OORLOG

Directeur: J. MOORMAN, Reserve Luitenant-Kolonel b.d.
Hoofdred.: M. R. H. CALMEYER, Luit.-Generaal v. d. Gen. Staf
Red.-Secr.: A. L. VAN DEN BERGE, Luit.-Kolonel v. d. Gen. Staf
Redactie: G. J. LE FEVRE DE MONTIGNY, Kol. v. d. Gen. Staf
J. J. DE WOLF, Kolonel der Genie
B. KONING, Luitenant-Kolonel der Infanterie
W. DEN TOOM, Majoor-Waarnemer

119de JAAR

Nr. 9

Sept. 1950

Nadruk
verboden

Abonnement f 3.- per kwartaal, Overzeese Gewesten en Buitenland f 15.- p. jaar. Losse ex. f 1.25

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS, Zwarteweg 1, Den Haag, Tel. 18.23.55, Postrek. 44.715

Inhoud

Redactioneel gedeelte

	blz.
Waar werken wij voor? Wat bereiken wij? door Generaal Mr H. J. Kruls, Chef van de Generale Staf	516
De tactiek in de moderne oorlog IX, De tactiek der verbonden wapens, door E. J. C. van Hootegem, Majoor van de Generale Staf	519
Hoe staat het met Uw kennis van het militaire recht?, door Mr H. H. A. De Graaff	527
Interceptie op zeer grote hoogte, door J. C. J. Vermeulen, Majoor-Vlieger	528
De luchtverdedigingsoefening „Cupola”, door K. Akkerman, Res.-Kaptein-Waarnemer	531
De ontwikkeling van de camouflagedkunst, door J. L. Schrikkel, Res.-Majoor der Infanterie	534
Ideologische oorlogvoering, door D. van Tetterode, Officier van Gezondheid 1e klasse	542
Grepen uit de werkelijkheid, Operatie Brassard, door B. Koning, Luitenant-Kolonel der Infanterie	545
De kansen op behoud van de vrede, door F. C. Spits, Res.-Kapitein der Infanterie	555
Boekbesprekingen	560
Meningen van Anderen	561
Wederoprichting van de Militaire Geneeskundige vereniging	562
Uit de buitenlandse vakpers	563

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD

OFFICIEEL ORGAAN VAN HET

MINISTERIE VAN OORLOG

Directeur: J. MOORMAN, Reserve Luitenant-Kolonel b.d.
Hoofdred.: M. R. H. CALMEYER, Luit.-Generaal v. d. Gen. Staf
Red.-Secr.: A. L. VAN DEN BERGE, Luit.-Kolonel v. d. Gen. Staf
Redactie: G. J. LE FEVRE DE MONTIGNY, Kol. v. d. Gen. Staf
J. J. DE WOLF, Kolonel der Genie
B. KONING, Luitenant-Kolonel der Infanterie
W. DEN TOOM, Majoor-Waarnemer

119de JAAR

Nr. 9

Sept. 1950

Nadruk
verboden

Abonnement f 3.- per kwartaal, Overzeese Gewesten en Buitenland f 15.- p. jaar. Losse ex. f 1.25

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS, Zwarteweg 1, Den Haag, Tel. 18.23.55, Postrek. 44.715

Inhoud

Redactioneel gedeelte

	blz.
Waar werken wij voor? Wat bereiken wij? door Generaal Mr H. J. Kruls, Chef van de Generale Staf	516
De tactiek in de moderne oorlog IX, De tactiek der verbonden wapens, door E. J. C. van Hootegem, Majoor van de Generale Staf	519
Hoe staat het met Uw kennis van het militaire recht?, door Mr H. H. A. De Graaff	527
Interceptie op zeer grote hoogte, door J. C. J. Vermeulen, Majoor-Vlieger	528
De luchtverdedigingsoefening „Cupola”, door K. Akkerman, Res.-Kaptein-Waarnemer	531
De ontwikkeling van de camouflagedkunst, door J. L. Schrikkel, Res.-Majoor der Infanterie	534
Ideologische oorlogvoering, door D. van Tetterode, Officier van Gezondheid 1e klasse	542
Grepen uit de werkelijkheid, Operatie Brassard, door B. Koning, Luitenant-Kolonel der Infanterie	545
De kansen op behoud van de vrede, door F. C. Spits, Res.-Kapitein der Infanterie	555
Boekbesprekingen	560
Meningen van Anderen	561
Wederoprichting van de Militaire Geneeskundige vereniging	562
Uit de buitenlandse vakpers	563

WAAR WERKEN WIJ VOOR? WAT BEREIKEN WIJ?

door *Generaal Mr H. J. KRULS, Chef van de Generale Staf*

„Men will not fight and die unless they know, what they are fighting and dying for.”

General Mac Arthur.

VII.

Sedert mijn vorige artikeltje is er veel gebeurd in de wereld. De plotselinge overval der Noord-Koreaanse troepen heeft verregaande gevolgen gehad. In de eerste plaats is gebleken, dat het goed mogelijk is om bij verrassing een strategische overval voor te bereiden en uit te voeren en de tegenpartij dus voor een fait accompli te stellen. Ik weet niet, of de Amerikaanse inlichtingendienst hier een blaam treft; het schijnt echter wel vast te staan, dat noch de Verenigde Staten, noch enige andere natie in voldoende mate geïnformeerd was over de komende gebeurtenissen.

Het allerbelangrijkste van het Koreaanse avontuur is, dat de Westelijke wereld als het ware plotseling is wakker geschud en dat hiermede een nieuwe periode is ingeluid in de geschiedenis der Verenigde Naties. De snelle reactie van Amerika was opmerkelijk. De Amerikaanse regering heeft vrijwel terstond gereageerd door het nemen van maatregelen, welke zij in de huidige omstandigheden geboden achtte. De Amerikanen traden terstond zelf op en bereikten dat de Veiligheidsraad zich ogenblikkelijk voor de zaak interesseerde en de leden der Verenigde Naties te wapen riep. Deze snelle reactie van Amerika was te meer opmerkelijk gezien het feit, dat de Amerikanen ongeveer een jaar tevoren hun bezettingstroepen uit Zuid-Korea hadden teruggenomen zonder de zekerheid te hebben, dat de Zuid-Koreanen zich behoorlijk op een aanval uit het Noorden konden voorbereiden.

Amerika heeft met bekwame spoed de nodige strijdkrachten naar Zuid-Korea gezonden. Amerika kon dit slechts doen voor zover het overparate strijdkrachten beschikte. Dit heeft in het bijzonder moeilijkheden gegeven met betrekking tot de landstrijdkrachten. De enige troepen in de omgeving waren de bezettingstroepen in Japan. Het overbrengen van deze troepen naar het gevechtveld kostte tijd, kostbare tijd, welke te zwaarder woog toen bleek, dat de Noord-Koreanen hun plan goed hadden voorbereid en over sterke, goed geoefende en goed bewapende troepen beschikten. In de eerste plaats kwam dan ook de steun in de lucht, terwijl ook zeestrijdkrachten onmiddellijk werden aangetrokken. *Het gemis aan terstond aanwezige landstrijdkrachten kon echter op geen enkele wijze worden vergoed.* Het gevolg was dan ook, dat de Noord-Koreanen snelle vorderingen konden maken en dat op het ogenblik, waarop wij deze regelen schrijven, Amerikaanse en Zuid-Koreaanse troepen op een betrekkelijk klein bruggenhoofd zijn teruggedrongen. Misschien is er een kans, dat dit bruggenhoofd behouden blijft en t.z.t. als uitgangsbasis voor een offensief kan dienen. Nu immers komen de eerste Amerikaanse

troepen uit Amerika zelf op het gevechtveld. Misschien echter zal het blijken reeds te laat te zijn geweest.

Verscheidene andere landen der Verenigde Naties gaven min of meer dadelijk gehoor aan de roepstem van de Veiligheidsraad om strijdkrachten te zenden. Onze „Evertsen” was één der eersten die erbij was. Deze snelle Nederlandse hulp heeft een voortreffelijke indruk gemaakt.

Het gemis aan terstond aanwezige landstrijdkrachten kon echter op geen enkele wijze gecompenseerd worden.

Voor de rest van de wereld en in het bijzonder voor West Europa is uit deze Koreaanse gebeurtenissen een belangrijke les te leren. Wil men immers voorkomen, dat een tegenstander in de verleiding komt om, zonder spectaculaire voorbereidingen, plotseling een strategische overvalling in te zetten, dan is daarvoor maar één middel n.l. het voortdurend beschikbaar hebben van parate landstrijdkrachten, gesteund door tactische luchstrijdkrachten.

Zoals gezegd, het Koreaanse gebeuren heeft een nieuwe periode in de geschiedenis ingeluid. Amerika heeft snelle en doeltreffende maatregelen genomen om zijn paraatheid op te voeren. De sterkten der strijdkrachten van zee-, land- en luchtmacht zijn verhoogd, de productie mogelijkheden der industrie worden snel opgevoerd. Daardoor in staat gesteld heeft Amerika toegezegd de hulp aan de pactgenoten te zullen uitbreiden en versnellen. Ook de West Europese leden, waaronder o.m. Nederland, zullen er niet aan ontkomen om zich grotere militaire inspanningen te getroosten. Zij moeten dit wel doen omdat zij anders de grootste risico lopen evenals Zuid-Korea door een plotselinge aanslag te worden verpletterd. Goed moet worden ingezien, dat geleidelijke versnelling der militaire maatregelen alleen mogelijk is door geleidelijke versnelling der Amerikaanse hulp.

Wanneer wij ons beperken tot de Nederlandse landstrijdkrachten, dan stellen wij vast, dat een versnelling der militaire voorbereidingen in tweeërlei zin kan plaats vinden.

In de eerste plaats kunnen wij geraken tot een verkorting van de termijn waarbinnen wij mobilisabele onderdelen kunnen vormen uit geoefenden of ten dele geoefende met groot verlof zijnde lichteningen.

Deze versnelling is te bereiken door verschillende maatregelen. Amerika zal ons de voor de bewapening van deze eenheden noodzakelijke wapens, munitie en uitrusting, voorzover wij die zelf niet kunnen produceren, op korte termijn moeten leveren.

Zelf zullen wij ons financiële en persoonlijke inspanningen moeten getroosten om:

- het personeel dezer oudere lichteningen tot organieke, op sterkte zijnde, mobilisabele eenheden te vormen;
- deze eenheden door middel van intensieve herhalingsoefeningen vertrouwd te maken met de nieuwe bewapening en met modern optreden;
- de nodige magazijnen in te richten om bewapening, munitie en uitrusting van deze eenheden op te bergen;
- de nodige maatregelen te treffen om het systeem van mobiliseren zodanig te herzien, dat de eenheden in geval van nood binnen de kortst mogelijke tijd te velde kunnen worden gebracht.

Zoals gezegd hebben al deze te nemen maatregelen slechts dan vol-

doende zin, wanneer wij erop kunnen rekenen, dat telkens wanneer een onderdeel herschoold en mobilisabel is gemaakt, bewapening, uitrusting en munitie in voldoende mate aanwezig zijn om de inmiddels gereed gekomen magazijnen te vullen. Omgekeerd dienen wij echter te bedenken, dat, indien wij niet op tijd gedaan hebben hetgeen onze taak is, er weinig reden is om te verwachten dat anderen ons de nodige hulp zullen verlenen.

Een tweede, eveneens zeer belangrijk terrein, waarop wij onze militaire paraatheid zullen kunnen versnellen is het verkorten van de termijn, waarbinnen wij over de nodige geoefende *parate* troepen zullen kunnen beschikken. Volgens het huidige legerplan vormen wij uit elke halve lichterij, troepen ter sterkte van ongeveer 1/3 Divisie. Bij een diensttijd voor de infanterie van 12 maanden betekent dit — aangenomen dat een troep na 6 maanden dienst in geval van nood te velde kan worden gebracht — dat wij steeds over *parate* troepen ter sterkte van ongeveer 1/3 van een divisie zullen kunnen beschikken.

Indien men van mening is, dat deze *parate* sterkte onvoldoende is, dan zullen wij de weg moeten vinden om haar te vergroten. Daarvoor staan twee wegen open n.l. vergroting van het contingent, c.q. gepaard gaande aan opkomst in meer ploegen, en verlenging van de duur der eerste oefening. Wil men tot een onder de huidige omstandigheden gewenste uitbreiding der *parate* strijdkrachten geraken en daarbij vasthouden aan het systeem van het dienstplichtig leger, dan zouden beide wegen bewandeld moeten worden. Zij vraagt echter elk voor zich een grote financiële en persoonlijke inspanning.

In welke richting een beslissing genomen zal worden valt thans nog niet met zekerheid te zeggen. Vast staat echter dat de huidige omstandigheden van ons een betere voorbereiding vragen dan vroeger. Vast staat ook, dat, wil het Nederlandse volk met de andere volken van Europa een zinvolle poging wagen om zijn vrijheid, zijn beschaving en zijn voortbestaan veilig te stellen, het zijn inspanning zal moeten vergroten.

Voor ons, die deel uitmaken van het personeel der K.L. staat het dan ook als een paal boven water, dat in de komende periode veel van ons gevraagd zal worden. Moge ons volk en onze regering, met de hulp van onze Pactgenoten, de middelen vinden om onze veiligheid te kunnen vergroten. Dat is het verlangen dat in ons leeft en waartegen wij onze vaste wil moeten stellen om, ondanks de vele moeilijkheden welke te overwinnen zullen zijn, ons uiterste best te zullen doen om snel en doelmatig het grote werk tot uitvoering te brengen. Het grote werk, dat ons meer dan ooit te voren zal doen inzien, waarvoor wij werken en dat ons — naar wij allen vurig hopen — ook zal leren, dat wij iets kunnen bereiken.

For every day of training we undertake in peacetime, we may save weeks and months of war.

Former secretary of war Robert Patterson.

DE TACTIEK IN DE MODERNE OORLOG

door E. J. C. VAN HOOTEGEM, *Majoor van de Generale Staf,
Leraar aan de H.K.S.*

IX. DE TACTIEK DER VERBONDEN WAPENS ¹⁾

A. Inleiding.

Na de oorlog is men er aan onze onderwijsinrichtingen toe over gegaan om een wijziging te brengen in de volgorde, waarin de verschillende tactische handelingen worden gedoceerd. Eertijds ving men aan met het verdedigend gevecht, thans laat men daaraan doorgaans de opmars en de aanval vooraf gaan.

Voor beide methoden is iets te zeggen.

Eenzijds moet niet uit het oog worden verloren, dat het juist het verdedigend gevecht zal zijn, waarmede wij vermoedelijk bij het uitbreken van een nieuw conflict in eerste aanleg te maken krijgen. Aan de andere kant mogen we niet vergeten, dat de wijze waarop dit verdedigend gevecht zal moeten worden gevoerd niet slechts afhankelijk zal zijn van de terreinsomstandigheden, doch evenzeer van de wijze waarop een mogelijke vijand zijn aanval zal uitvoeren. Het initiatief ligt immers in zijn handen en niet in de onze.

In verband met deze omstandigheden ben ik van mening, dat een behandeling van het verdedigend gevecht tot inefficiënte beschouwingen aanleiding zou kunnen geven, indien de lezer niet van te voren op de hoogte zou zijn gebracht van de aanvalsmogelijkheden welke een moderne oorlog de vijand biedt.

Dit is dan ook de reden, waarom ik mij in het algemeen aan de thans door de onderwijsinrichtingen geadopteerde volgorde zal houden.

Ik stel mij echter voor om de riviergevechten aan deze volgorde te onttrekken, aangezien deze gevechtshandelingen in onze omstandigheden aan vrijwel elke aanval of verdediging inhaerent zullen zijn.

De volgorde van behandeling wordt dan in grote lijnen:

1. *Opmarsch;*
2. *Aanval (m.i.v. rivierovergang);*
3. *Verdediging (m.i.v. rivierverdediging);*
4. *Achterwaartse verplaatsingen;*
5. *Gevechten in bijzondere omstandigheden.*

B. De opmars. (I)

1. *Algemeen.*

Een opmars kan onder verschillende omstandigheden plaats vinden. In het algemeen kan men hierbij drie mogelijkheden onderscheiden, welke evenwel alle hun eigen tactische facetten hebben. Zij zijn:

¹⁾ Voor wat de Nederlandse lectuur over dit onderwerp betreft, moge ik verwijzen naar het Wetenschappelijk Jaarbericht 1947 en 1948 van de Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap en naar het onlangs aan de HKS uitgekomen boekwerk „Tactische Gevechtsvoering”. Indien vermelding van buitenlandse bronnen gewenst is, zullen deze in de tekst worden bekend gemaakt.

(a) De opmars met het doel gevechtsaanraking tot stand te brengen.

Bij het uitbreken van een gewapend conflict dan wel indien tijdens de gevechtshandelingen het contact met de vijand is verbroken zal ten minste één van beide partijen trachten om dit wederom zo snel mogelijk tot stand te brengen. Op de grond kan dit geschieden door het inzetten van een verkenning op een breed front, gevolgd door een opdringen op gedeelten van dit front met snelle, betrekkelijk onafhankelijke eenheden. Men zal hierbij dan de hoofdstrijdmacht geconcentreerd houden ten einde in staat te zijn het beslissende gevecht op de meest voordelige wijze aan te gaan, nadat contact is verkregen en voldoende gegevens omtrent de vijand bekend zijn.

(b) Het opdringen bij een strategische terugtocht van de vijand.

Het zal kunnen voorkomen, dat een vijand tot een vrijwillige terugtocht overgaat, indien dit in zijn strategisch plan past. Bij een achtervolging van de op deze wijze terugtrekkende vijandelijke troepen zal de nadruk moeten worden gelegd op de veiligheid van de eigen strijdkrachten. De opmars zal dientengevolge aan de hand van een zorgvuldig beraamd plan ten uitvoer moeten worden gelegd. Het initiatief is niet geheel en al in eigen handen en men moet er rekening mede houden, dat de vijand op elk door hem gewild ogenblik een tegenzet op grote schaal kan doen.

(c) De achtervolging van een geslagen vijand.

In dit geval is de vijand, par force, het initiatief uit handen genomen. De opmars van de eigen troepen kan nu een geheel ander beeld te zien geven, dan het geval was onder (b) hierboven. De eigen troepen kunnen en moeten stoutmoedig optreden en meer risico nemen naarmate de terugtocht van de vijand in een vlucht ontaardt.

2. Grondbeginselen voor de opmars.

Deze zijn dezelfde, welke voor elke mobiele operatie van kracht zijn. Onafhankelijk van de samenstelling van de eenheid, welke de actie uitvoert, zijn zij:

(a) Voortdurende drang naar verkrijgen en behouden van initiatief.

Om een opmars te kunnen aanvangen moet een commandant het initiatief in handen hebben. Hij moet echter tevens al het mogelijke in het werk stellen om dit initiatief ook tijdens het verloop van de operatie te behouden. Slaagt hij hierin niet, dan treedt een geheel andere gevechtsfase in en moet de opmars als beëindigd worden beschouwd vóór aler het gevechtsdoel is bereikt. Slaagt hij hier daarentegen wel in, dan kan hij er zeker van zijn, dat zijn acties de vijand bij voortduring zullen noodzaken diens voorgenomen plannen te veranderen. Hij bereikt hiermede tevens, dat de vijandelijke strijdmacht op het beslissende moment uit haar evenwicht kan zijn geslagen.

(b) Het opereren met een uitgebalanceerde strijdmacht.

Indien men beschikt over een uitgebalanceerde strijdmacht zal het niet nodig zijn om bij elke onverwachte handeling van de vijand tot ver-

regaande reorganisatie over te gaan. Men zal dan in staat zijn om, zonder belangrijke wijzigingen in het algemeen plan, zijn eigen doel te blijven nastreven. Men zal het initiatief gemakkelijker behouden.

Een dergelijke strijdmacht kan slechts worden verkregen, indien te voren alle mogelijkheden terdege in ogeschouw zijn genomen en indien, naar aanleiding daarvan, is overgegaan tot een juiste groepering van de toegewezen troepen.

(c) **Het op gang houden van de gevechtshandelingen.**

„Maintenance of the Momentum” is eigenlijk een praktisch gevolg van het behouden van het initiatief. Het kan slechts worden verkregen door een onafgebroken offensief optreden; een voortdurend contact bewaren met de vijand; een handhaven van de opmarsnelheid en ten slotte door een vernietigen van geringe-, dan wel omtrekken van belangrijke weerstanden.

(d) **Eenvoud van plan.**

Indien ooit een plan eenvoudig moet zijn is dit het geval bij een mobiele operatie. Het is hier namelijk niet mogelijk om een plan te bedenken, hetwelk alle eventualiteiten dekt, waarbij nog komt, dat een plan beter aan de omstandigheden kan worden aangepast, naarmate het minder ingewikkeld is. Ook al omdat het dan gemakkelijker voor de ondersteuningswapens zal zijn om snel te kunnen ingrijpen, indien de situatie dit vereist.

3. *Uitvoering van de opmars.*

(a) **Algemeen.**

Ook met betrekking tot het hoofdstuk Opmars zal het nodig zijn de Gevechtshandleiding grondig te herzien. Het daarin gestelde is volkomen verouderd en achterhaald door de ervaringen van de afgelopen oorlog.

Vóór 1940 waren de theorieën dienaangaande geheel en al gebaseerd op de Franse opvatting. Deze propageerde een opmars, welke was onderworpen aan een streng doorgevoerde centralisatie van bevelvoering. De operatie lag dan geheel en al in handen van een hoge commandant en de factor snelheid werd ten zeerste bij die van veiligheid ten achter gesteld. De factor verrassing werd averechts geïnterpreteerd. Eerder dan naar verrassing van de vijand te streven was men er op bedacht niet door hem te worden verrast. De offensieve waarde van de opmars werd niet voldoende gewaardeerd, omdat men te veel terugblikte naar de ervaring van de eerste wereldoorlog en niet voldoende rekening hield met de mogelijkheden van de moderne techniek.

En juist deze mogelijkheden brachten de totale verandering.

Hoewel ook in Frankrijk (de Gaulle) en in Engeland (Liddel Hart en Fuller) stemmen opgingen in deze richting zijn het in wezen de Duitsers geweest, die door gebruik van snelle slagkrachtige middelen hebben getracht aan de opmars meer élan te geven.

Centralisatie in commandovoering kon hierbij uiteraard niet worden gehandhaafd. Men wilde haar ook niet, omdat men verwachtte, dat de

bestaande unité de doctrine zou verzekeren, dat de lagere commandant steeds in de geest van zijn chef zou handelen.

Het zijn dan ook de Duitsers geweest, die de grondleggers waren van de thans in zwang zijnde methode van opmars met gevechtsgroepen.

(b) De Gevechtsgroep.

Een der grondbeginselen voor de opmars vraagt om een uitgebalan- ceerde strijdmacht. De gevechtsgroep, welke men zowel in de pantser- divisie als in de infanteriedivisie kan vinden, is als een dergelijke strijd- macht te beschouwen. Zij is samengesteld uit verschillende wapens en diensten en wel op een zodanige wijze, dat zij een bepaalde opdracht zelfstandig kan uitvoeren.

Aangezien opdracht en omstandigheden niet altijd hetzelfde zijn zou het voor de hand liggen, dat de samenstelling van de gevechtsgroep aan wijzigingen onderhevig zou zijn. Dit nu is slechts ten dele het geval.

In de pantserdivisie, de opmarsseenheid bij uitnemendheid, heeft zij inderdaad doorgaans geen vaste samenstelling. Men gaat daar niet verder, dan het formeren van enige staven ten dienste van eventuele te vormen gevechtsgroepen en dan nog binnen het raam van de divisie- staf. De groepen zelf worden geheel in overeenstemming met de opdracht en de omstandigheden gevormd.

Hoewel deze factoren evenzeer zouden kunnen gelden voor een optre- den met infanterie-gevechtsgroepen wordt hier toch meer de nadruk gelegd op het belang van een gefundeerde samenwerking van de wapens onderling. Ook is het optreden van infanterie in mindere mate van terreinsomstandigheden afhankelijk dan dat van gepantserde formatien. Deze en andere redenen hebben er toe geleid, dat men in het buitenland de samenstelling van de gevechtsgroepen in de infanteriedivisie in grote trekken heeft vastgesteld.

Gewoonlijk was deze als volgt:

(1) Amerika:

een regiment infanterie
een afdeling artillerie
een batterij luchtdoelartillerie
een compagnie genietroepen
eventueel meer tanks en/of genietroepen voor bijzondere opdrachten.

(2) Engeland:

een infanterie brigade
een regiment veldartillerie
een afdeling pantserdoelartillerie
een afdeling luchtdoelartillerie
een of meer pelotons zware mortieren
een compagnie genietroepen
een hulpverbandplaats afdeling
eventueel tanks
eventueel genietroepen voor bijzondere opdrachten.

(3) Nederland:

Voorlopig conform Amerikaanse gevechtsgroep. Indien voor oefen-

ningsdoeleinden de Britse gevechtsgroep wordt aangenomen verdient indeling van een compagnie zware mitrailleurs aanbeveling.

(c) Tactische omstandigheden, welke tot gebruik van gevechtsgroepen noodzaken.

Deze zijn de volgende:

(1) Het uitvoeren van een speciale opdracht.

Het beginsel van de économie des forces speelt hier een grote rol. Het gaat niet aan om bijvoorbeeld een gehele infanterie divisie in te zetten tegen een gevechtsdoel, dat veel minder troepen behoeft.

(2) Het optreden op een breed front.

Het optreden op een breed front zal een gecentraliseerde gevechtsleiding moeilijk zo niet onmogelijk maken. Ook een gecentraliseerd inzetten van de ondersteuningswapens en het gebruik van een centrale reserve zal op bezwaren stuiten.

De omstandigheid, dat ondercommandanten snel en doortastend moeten kunnen optreden om succes te waarborgen wijst in de richting van een noodzaak van gevechtsgroepen.

Toch verliest ook hier de divisiecommandant niet alle invloed. Per slot van rekening was hij het, die de opdrachten heeft uitgegeven en die de middelen over de verschillende groepen heeft verdeeld.

(3) De aanwezigheid van onoverzichtelijk terrein.

Hier doet een mogelijk verrassend optreden van de vijand zijn invloed gelden, met alle bezwaren van een langzamer werkende centrale leiding. Het zal de ondercommandant kunnen noodzaken tot snel en doortastend ingrijpen.

(4) Zwakke vijandelijke tegenstand.

De uitbuiting van de factor tijd en ruimte treedt nu op de voorgrond. Een gecentraliseerd optreden van een grotere eenheid zou de snelheid van handelen ten zeerste reduceren en de vijand zijn doel, het verkrijgen van tijdwinst, in de hand spelen.

Het best komt deze mogelijkheid tot uiting bij de achtervolging van een verslagen vijand.

(d) Algemene bepalingen ten aanzien van het optreden met gevechtsgroepen.

Reeds eerder werd opgemerkt, dat een opmars zowel door een pantserdivisie als door een infanteriedivisie kan worden geleid. Hoewel de eerstgenoemde door haar samenstelling en uitrusting de voor dit doel aangewezen eenheid is, zal het toch vaak nodig zijn dat een dergelijke actie door de inzet van een infanteriedivisie moet worden voorafgegaan teneinde het pantser een vrije uitloop te garanderen.

Voorts kan het nodig zijn een infanteriedivisie voor dat doel in te zetten omdat men eenvoudig geen pantserdivisie ter beschikking heeft.

Beide eenheden worden hierna afzonderlijk in ogenschouw genomen. Er zijn echter ook een aantal punten, welke zowel op het optreden van de een als op dat van de ander van toepassing zijn. Deze zijn de volgende:

(1) Algemene gevechtsleiding.

Een goed verloop van de algemene gevechtsleiding bij een opmars is in hoge mate afhankelijk van de juistheid van de uitgegeven bevelen, van de goede verbindingen en ten slotte van het feit, dat de commandant zich zover mogelijk voor in de colonne bevindt teneinde bij enig oponthoud zijn invloed te kunnen laten gelden. Hij kan dan zelf de mate van de tegenstand appreciëren en de inzet van krachten daartegen bepalen.

Het inzetten van de opmars zal vallen of staan met de voorbereidingen op stafdienstgebied. De commandant moet de tijdstippen aangeven, waarop zijn onderdelen de aanvangslijn moeten passeren. Deze op hun beurt zullen hun eigen aanvangspunten zo dicht mogelijk bij deze lijn kiezen.

Daarna wordt de opmars geleid door middel van de vastgestelde transversalen, berichtenlijnen, assen van beweging, vakgrenzen en gevechtsdoelen.

Transversalen zijn tactische lijnen waarin de vijand kan worden opgevangen. Eenheden of onderdelen stoppen hier echter niet tenzij dit bevolen is in verband met de situatie. Een transversaal kan tevens een middel zijn om de opmars te controleren.

Berichtenlijnen dienen uitsluitend voor laatstgenoemd doel en hebben geen enkele tactische betekenis. Deze lijnen moeten gemakkelijk in het terrein zijn terug te vinden laterale wegen, spoorwegen, e.d.).

Assen van beweging zijn de algemene lijnen waarlangs de opmars van een formatie plaats vindt. Doorgaans verplaatst zich het stafkwartier langs deze lijn. Zij kan door het hogere stafkwartier worden vastgesteld.

Scheidingslijnen dienen om verwarring te voorkomen bij een parallel oprukken van meerdere gevechtsgroepen. In dit geval worden zij doorgegaan door het beloop van het wegennet bepaald.

Gevechtsdoelen zijn plaatsen van tactische belang, waarop eenheden halt houden en welke ofwel het einde van de operatie ofwel dat van een fase betekenen.

Het zijn doorgaans plaatsen, welke van belang zijn voor het verdedigingsstelsel dan wel voor de verbindingen van de vijand, terwijl uit bovenstaande volgt, dat een gevechtsdoel ook kan worden aangewezen omdat het een geschikt object vormt van waar uit een volgende fase van de opmars kan worden ingeluid.

(2) Inlichtingendienst en verkenningsdienst.

(a) Inlichtingen, welke betrekking hebben op achtergelegen gedeelten van het vijandelijk gebied, dan wel zijn verbindingen of verplaatsingen van reserven worden van het hogere echelon ontvangen.

Gewoonlijk zullen deze door luchtverkenningen zijn verkregen.

(b) Afgezien van bovenstaande is het voor de oprukkende troepen van het hoogste belang de nodige inlichtingen te verkrijgen van de voorste vijandelijke troepen. Eigen troepen moeten dan ook geen moeite sparen om die inlichtingen te verkrijgen door middel van grondacties. Verkenningen met dit doel kunnen worden uitgevoerd door de daartoe bestemde divisietroepen ofwel op hoger niveau worden gecoördineerd door legerkorps- of leger verkenningsonderdelen.

(3) *Bescherming van de opmars.*

Aan een opmars wordt de nodige bescherming verleend door:

(a) *Lichte troepen.*

Deze worden voornamelijk gebruikt om een open flank te beveiligen dan wel voor de beveiliging in front indien contact met de vijand nog niet is verkregen of is verloren gegaan.

Omtrent de verschillen van opvatting, welke tussen de Amerikanen en de Engelsen heersen inzake de combinatie verkenning/beveiliging door lichte troepen moge ik verwijzen naar mijn artikel in de Mei-aflevering van dit jaar.

Beide systemen zijn het echter op één punt eens en wel het volgende:

Indien een lichte eenheid opdracht krijgt om een gevechtsdoel te nemen dan wel voor langere tijd bezet te houden is het nodig hieraan ondersteunende wapens toe te voegen. Gezien de organisatie en uitrusting spreekt deze noodzaak op divisiegebied sterker dan op legerkorpsgebied.

(b) *De voorhoede.*

Onafhankelijk van de omstandigheid of lichte troepen de opmars voorafgaan is het altijd nodig, dat een opmars van een strijdmacht door een voorhoede wordt beveiligd.

Gewoonlijk bestaat deze uit een troepenmacht, samengesteld uit alle wapens. Zij moet voldoende sterk zijn om geringe weerstanden op te ruimen en om terrein van tactische waarde bezet te houden, indien zij op weerstand van enige betekenis is gestuit. In dit laatste geval dient zij tevens om de veilige ontplooiing van de rest van de gevechtsgroep of divisie te verzekeren.

(c) *Flankbeveiliging.*

Deze kan op volgende wijzen geschieden:

— Door middel van een flankverkenning op grote afstand, waarbij dan centraal een reserve beschikbaar wordt gehouden. Deze methode is speciaal geschikt voor de pantserdivisie.

— Door het instellen van een vaste flankbeveiliging, evenals de voorhoede bestaande uit alle wapens, welke strijdmacht ofwel opmarcheert over een parallelweg ter hoogte van de hoofdmacht, ofwel gevaar opleverende laterale naderingswegen tot deze hoofdmacht afsluit.

Ten einde niet te veel troepen aan de hoofdopdracht te onttrekken moet de flankdekking steeds zo klein mogelijk worden gehouden. Indien de opmars de vorm aanneemt van een achtervolging kunnen vooral hier grote risico's worden genomen.

(d) *Bezwaren tegen overmatig gebruik van gevechtsgroepen.*

Reeds eerder is opgemerkt dat het niet goed is de blik alleen achterwaarts gericht te houden. In toenemende mate ziet men dit ook in het buitenland in en men klampt zich daar niet meer vast aan de ervaringen van een afgelopen oorlog zonder meer. Men heeft tevens een open oog voor de toekomstmogelijkheden. Niet slechts de technicus zoekt hier-

naar, doch ook de tacticus tracht deze mogelijkheden in zijn schema te passen.

In de laatste jaren van de oorlog zijn de Amerikanen en de Engelsen er meer en meer toe overgegaan om de gevechtsgroepen in de infanterie-divisie automatisch te handhaven. In de US organisatie komt dit al zeer tot uiting bij de samenstelling van het regiment infanterie, waarin grote gedeelten van de moderne gevechtsgroep à priori zijn bijeengebracht. De Engelsen op hun beurt werkten vrijwel constant met zogenaamde Brigade Groups en ook deze hadden, om der wille van de opleiding en oefening een constante samenstelling.

Een dergelijke samenwerking van verschillende wapens, welke ook in de strijd op elkaar zullen zijn aangewezen is zeer nuttig. Dit geldt niet slechts voor de troepen doch evenzeer voor de staven, welke aan een gedecentraliseerd optreden en het nemen van eigenmachtige beslissingen moeten worden gewend.

Er schuilt echter ook een addertje in het gras.

Men loopt het gevaar ten slotte uit het oog te verliezen, dat voor het bereiken van een eindresultaat vrijwel steeds zal moeten worden overgegaan tot een aanval in hoger verband. Doorlopend gedecentraliseerd optreden zou kunnen leiden tot een verwaarlozing van gecoördineerd werken en tevens tot een verwaarlozen van het oefenen met hulpwapens, andere en meerdere dan normaal bij de gevechtsgroep ingedeeld. Tevens tot verwaarlozing van het oefenen van de staven in onderling verband.

Vooraf in onze verhoudingen is dit gevaar niet denkbeeldig. Gezien de normaal te verwachten omstandigheden zal ons leger veelal juist gecentraliseerd moeten optreden (de abnormale omstandigheden van het ogenblik buiten beschouwing gelaten). Niet kan worden verwacht dat het Nederlandse leger bij het uitbreken van een gewapend conflict met een opmars zal beginnen.

Terwijl men in Frankrijk, wellicht de traditie getrouw, nog steeds star de hand houdt aan een doorlopend optreden met gevechtsgroepen, heeft men in Amerika en Engeland de bezwaren, welke hieraan kleven, wel ingezien. Lezenswaardig is in dit verband het artikel van LtGen Mc Lain in „The Military Review” van Maart 1947.

Men handhaaft in deze landen nog steeds de divisie als de kleinste tactische organieke eenheid der verbonden wapens, alhoewel men toch ook weer niet blind is voor mogelijke wijzigingen in tactisch optreden, welke door de ontwikkeling van toekomstwapens mogelijk nodig kunnen zijn.

In één woord, men zit daar op dit ogenblik ook ten aanzien van de opmars midden een periode van tactische research.

★

Individual training has two purposes, first to teach men to fight and second to teach men to instruct others how to fight.

Unit training has three purposes; first to teach individuals how teamwork produces an effective combat unit, second to develop cadres on which fighting units can be built, third, to produce smooth working units which are ready for combat in the minimum time.

General Jacob Devers.

HOE STAAT HET MET UW KENNIS VAN HET MILITAIRE RECHT?

door Mr H. H. A. DE GRAAFF

In De Militaire Spectator van Mei 1950, nr 5, plaatsten wij een aantal vragen. Van verschillende zijden vernamen wij, dat vele lezers (waar- onder zelfs „grote juristen”) zich geroepen hebben gevoeld, hun kennis op de proef te stellen, en een poging tot oplossing hebben ondernomen.

Hier volgen dan weder enige vragen. De antwoorden op blz. 559 vermeld, zijn evenals de vorige keer van toelichtingen voorzien.

Wij wensen U succes toe!

a. Een vaandrig, ingedeeld bij 3-2-13 RI, moet krijgstu- chtelijk worden gestraft, en wel met streng arrest. Wie treedt normaliter als strafoplegger in eerste aanleg op, 1. de regimentscommandant? 2. de regimentsadjudant? 3. de bataljonscommandant? 4. de compagniescommandant? 5. de oudste luitenant van de compagnie?	1/2/3/4/5
b. Hoeveel rangen liggen er bij de landmacht tussen soldaat en adjudant-onderofficier?	1/2/3/4/5/6/7
c. Kan aan een minder militair, omtrent wie door een reclasserings- instelling een rapport is uitgebracht, waarbij die instelling zich bereid verklaart, deze militair onder haar toezicht te nemen, een straf van tien dagen streng arrest <i>voorwaardelijk</i> worden opge- legd, met een proeftijd?	ja/nee
d. Kunnen de volgende personen tot lid van een krijgsraad te velde worden benoemd? 1. een officier van gezondheid der 2de klasse, 2. een legerpredikant (met rang van kapitein), 3. een kapitein van de militaire administratie, 4. een majoor van de Koninklijke Marechaussee, 5. een vaandrig van de verbindingstroepen, 6. een als zodanig tijdelijk benoemd reserve-eerste-luitenant van Algemene Dienst, 7. een gepensionneerd luitenant-kolonel der infanterie.	ja/nee ja/nee ja/nee ja/nee ja/nee ja/nee
e. Zijn de sententiën van het Hoog Militair Gerechtshof onder- worpen aan het „fiat executie” van de Commanderende Gene- raal?	ja/nee
f. Welke gebeurtenis is beslissend voor de vraag, of een voor de dienstplicht ingeschreven Nederlander „dienstplichtige” is in de zin, waarin dit woord in de wetten voorkomt en derhalve tot de land- of de zeemacht behoort? 1. de inschrijving voor de dienstplicht, 2. de keuring, 3. de inlijving, 4. de oproeping in werkelijke dienst voor eerste oefening, 5. de aankomst op de plaats van bestemming na oproeping (dus bij zijn korps), 6. de bekendmaking, dat hij onder de militaire tucht staat.	1/2/3/4/5/6
g. Een soldaat heeft zich schuldig gemaakt aan diefstal. Zijn korps- commandant acht termen aanwezig om de zaak krijgstu- chtelijk af te doen (dit kan, zie art. 2, 4e Wet op de Krijgstucht) en belt de Auditeur-militair op om advies. Deze verklaart, in beginsel met deze afdoening accoord te kunnen gaan. De korpscomman- dant gaat nu tot strafoplegging over, en voegt aan de omschrij- ving van de strafreden toe de woorden „Auditeur-militair ge- hoord”. Is dit juist?	ja/nee

INTERCEPTIE OP ZEER GROTE HOOGTE

door J. C. J. VERMEULEN, *Majoor-Vlieger.*

Jachtvliegtuigen en Luchtdoelartillerie of Guided Missiles? ¹⁾

Algemeen.

Het doel der luchtverdediging is het doordringen van vijandelijke vliegtuigen in ons luchtgebied te beletten. Uit de gehouden proeven met atoombommen is gebleken, dat voor het verkrijgen van de maximum gewenste uitwerking het een eerste vereiste is dat de bom gericht wordt afgeworpen. Dit is alleen mogelijk uit een bemand vliegtuig, uit een bommenwerper (b.w.) dus. Verdediging tegen een vij. aanval met atoombommen kan dus, zoals duidelijk zal zijn, bereikt worden door alle vij. b.w.^s te vernietigen voordat zij boven ons grondgebied zijn gekomen. Het komt er dus op aan deze b.w.^s tijdig een halt toe te roepen.

Van waar uit zullen deze b.w.^s opereren?

Uit de verschillende de laatste tijd boven Engeland gehouden luchtverdedigingsoefeningen is gebleken, dat het beschermen van vliegbases tegen verrassende op zeer lage hoogte uitgevoerde aanvallen, zeer moeilijk is. Dit is dan ook de reden dat de vijandelijke b.w.^s gestationneerd zullen worden op meer achterwaars gelegen vliegbases teneinde de kans op deze aanvallen zo klein mogelijk te maken. De meer achterwaartse ligging der b.w. vliegbases, heeft tot gevolg dat i.v.m. de actie-radius het gebruik van kleine supersonische b.w. — dus met beperkte actie-radius en een snelheid groter dan die van het geluid — niet mogelijk is en men dus aangewezen is op b.w.^s overeenkomende met de C 47 Stratoyet. Deze b.w.^s zullen optreden op een hoogte van ± 50.000 ft. met een snelheid ongeveer gelijk aan die van het geluid. Hierbij dient men echter niet uit het oog te verliezen dat deze b.w.^s alle voorzien zullen zijn van hulpmiddelen (after burners) om de snelheid gedurende korte tijdsposen tot boven die van het geluid te kunnen brengen.

Resumerende kan men op zeer betrouwbare gronden aannemen dat de atoombommen afgeworpen zullen worden uit b.w.^s die opereren op plm. 50.000 ft. met een snelheid van plm. 600 mijl per uur.

Interceptie.

Om tot interceptie te kunnen komen moet aan verschillende voorwaarden worden voldaan. Deze voorwaarden zijn:

- a. het op zo groot mogelijke afstand ontdekken van een vliegtuig (radar warning). De nieuwe Radarinstallaties hebben voor dit doel een bereik tot 150 mijl;
- b. het op de snelst mogelijke wijze zekerheid verkrijgen of het een eigen of een vij. vliegtuig is (IFF — Identification Friend or Foe);
- c. het vaststellen der waarschijnlijke koers van het gemelde vij. vliegtuig;
- d. het vaststellen van de vliegbases van waaruit het vij. vliegtuig aan-

gevallen zal moeten worden. (Dit geschiedt door de gevechtsleider in het Radarstation);

- e. het alarmeren en het starten van de eigen jagers;
- f. het in de lucht leiden der jagers teneinde z.s.m. op de juiste plaats en hoogte voor de aanval op het vij. vliegtuig te komen (gevechtsleider);

Indien de vij. b.w. vliegende met een snelheid van 600 mijl op een afstand van 150 mijl wordt gemeld, betekent dit dat wij 15 minuten de tijd hebben om de voorwaarden, genoemd onder a t/m g te verwezenlijken. Uit de practijk weten we dat voor de handelingen genoemd onder a t/m e, $\pm$ 5 minuten benodigd zijn.

Onze moderne jagers klimmen in $\pm$ 8 minuten naar 40.000 ft. doch het is te verwachten dat in de naaste toekomst de jagers in staat zullen zijn in $\pm$ 5 minuten tot 50.000 ft. te klimmen, zodat voor de handelingen genoemd onder a t/m f ongeveer 10 minuten benodigd zullen zijn. Van de 15 minuten die ons ter beschikking staan, blijven nu dus nog ongeveer 5 minuten over, waarin de jager moet trachten de vij. b.w. te vernietigen.

Het is duidelijk dat de geringste vertraging ontstaan door bijv. het uitvallen van een der verbindingen, het geheel tot mislukking doemen. Alles en allen moeten op elkaar afgestemd en ingespeeld zijn teneinde succes te verzekeren. Hoewel dus de ter beschikking staande tijd toch al zeer gering is, wordt de situatie ook nog zeer ongunstig beïnvloed, door de manoeuvreerbaarheid der moderne jagers op zeer grote hoogte, die ver ten achter staat bij die der moderne yetb.w.s op dezelfde hoogte. Hierin zal eerst verbetering komen bij het in gebruik nemen van superpersonische jagers. Voor de aanval op een vij. bw. heeft de jager in de meeste gevallen slechts één kans en die moet dan ook ondanks alle moeilijkheden die zich voordoen (zwaartekracht versnelling tijdens gevechtsactie — zeer moeilijk ontdekken van het doel — uiterst korte tijd dat gericht vuur afgegeven kan worden) ten volle worden benut. Het geheel geeft geen erg optimistisch beeld van de mogelijkheid van interceptie door een jager en zelfs indien met behulp van radar het richten der kanonnen zeer nauwkeurig zou kunnen geschieden blijft de kans op een „Kill” zeer gering.

Luchtdoelartillerie.

Ook de luchtdoelartillerie heeft vele moeilijkheden op dit gebied. Zijn de jagers nog in staat de vij. b.w.s boven vij. gebied af te schieten, bij de lua komt dit niet voor, met alle gevolgen van dien.

Ondanks de meest moderne hulpmiddelen is de nauwkeurigheid nog steeds niet groot genoeg. In de 2e Wereldoorlog was het succes der Lua tegen de V 1s zeer groot, doch deze vlogen betrekkelijk langzaam en laag. Wat zal het resultaat zijn tegen supersonische vliegtuigen opererende op $\pm$ 50.000 ft. en die bovendien ontwijkmanoeuvres maken? Bovendien zullen deze b.w.s uit zeer verschillende richtingen invliegen, terwijl de V 1s steeds over een smal front uit ongeveer dezelfde richting kwamen.

Er moet dus worden uitgezien naar een ander middel om de vij. b.w.s te vernietigen daar de kans op een „Kill” door jachtvliegtuigen en Lua zeker niet groot is. Veel research is op dit gebied reeds geschied en de resultaten die men tot op heden heeft bereikt zijn hoopvol.

Guided Missiles (G.M.).

De eigenschappen der moderne jagers zijn de oorzaak, dat dikwijls zeer kostbare installaties in de jager moeten worden aangebracht, ten einde het de vlieger mogelijk te maken een vlucht met zo'n jager te overleven. Om enkele te noemen: drukcabine, landingsgestel, anti-zwaartekrachtpakken (verminderen de invloed der zwaartekracht op de vlieger, dus vooral van groot belang bij luchtgevechten), verbindingsinstallatie, zuurstofinstallatie enz. enz. Toch is de vlieger slechts nodig om de instrumenten op de juiste wijze af te lezen en op tijd de goede handel of knop te bedienen. Indien we nu deze vlieger vervangen door een instrument, dat al deze handelingen doet, dan komen we tot de G.M.

Als de vlieger vervangen is door dit instrument, dan kan het vliegtuig ook zeer grote veranderingen ondergaan, daar alles weggelaten kan worden wat de vlieger wel, doch dat instrument niet nodig heeft. Dus geen drukcabine — geen landingsgestel enz. dus veel minder gewicht. In oorlogstijd is de gemiddelde levensduur van een jager slechts 200 uur en van een b.w. niet meer dan 50 gevechtsvluchten.

Een G.M. dient slechts om één vlucht te maken; de constructie kan dus ook veel lichter en eenvoudiger zijn waardoor het geheel veel minder kostbaar is dan een jager.

Het meest kostbare gedeelte van een G.M. is de radarinstallatie, waarbij de prijzen van romp en motor in het niet vallen. Indien deze en massa worden geproduceerd zijn de kosten van een G.M. te schatten op $\pm f$ 12.000,— dat is $\pm 1/30$ van de prijs van een jager.

Gewenste eigenschappen der G.M.s.

De G.M. zal moeten voldoen aan de volgende eisen.

- a. een zeer grote snelheid kunnen ontwikkelen (± 2 Mack) teneinde de b.w. te kunnen volgen en te treffen als deze ontwijkende manoeuvres maakt;
- b. voorzien zijn van een „Doelzoekinrichting” werkend in een sector van ± 30 graden;
- c. voorzien zijn van een compensatie middel om, wanneer de b.w. onóphoudelijk van koers verandert, deze toch te kunnen treffen.
- d. voorzien zijn van een „nabijheidsbuis”.

De G.M.s zouden gelanceerd kunnen worden:

1. van de grond;
2. van een vliegtuig op grote hoogte, zo ver mogelijk boven vij. gebied vliegend (zie De Militaire Spectator van Maart 1950, blz. 161).

Het lanceren van een vliegtuig zal echter alleen gebruikt worden om een zo groot mogelijk aantal vij. b.w.s te vernietigen voordat deze ons luchtgebied zijn binnengevlogen.

Het grootste aantal G.M.s zal echter van de grond af worden gelanceerd.

De G.M.s zullen moeten worden gelanceerd in groepen van twee of drie met een zodanige tussenruimte dat ze elkaar niet hinderen voor wat betreft hun radarapparatuur en dus elkaar niet gaan vernietigen.

Uit het vorenstaande moge blijken dat, afgezien van politieke methodes, de beste verdediging tegen met atoombommen geladen b.w.s de G.M.s zijn.

Volgens berichten uit Amerika is men bezig aan de ontwikkeling van een geleid projectiel, dat een atoombom in zich bergt. Over de resultaten is nog niets bekend.

DE LUCHTVERDEDIGINGSOEFENING „CUPOLA“

door K. AKKERMAN, Res. Kapitein-Waarnemer.

Evenals in het vorig jaar, werd ook in 1950 een grote luchtverdedigingsoefening gehouden, waaraan werd deelgenomen door de luchtmachten van de West-Europese Unie en van de Verenigde Staten van Noord Amerika. De oefening ving ditmaal aan op 25 Augustus en duurde drie dagen. Zij werd aangeduid met de codenaam „Cupola“ (koepel) omdat zij een overkoepelende oefening was, waarin alle lessen van de vorige malen verwerkt waren.

Tot goed begrip van de gehouden oefening, zullen wij een korte beschrijving geven van de beide vorige internationale luchtverdedigingsoefeningen boven West-Europa, die in 1949 plaats vonden. De eerste oefening, die de naam „Foil“ droeg (= degen), had ten doel de luchtverdediging op de proef te stellen, d.w.z. de jachtvliegdiens, de luchtdoelartillerie en alle daarbij behorende grondorganen van de waarschuwingdienst. De bommenwerpers van de RAF en de USAF traden daarbij op als aanvallers, op dezelfde wijze als een „sparring partner“ die tegen een oefenende bokser vecht. De tweede oefening „Bulldog“, zag een omgekeerde situatie. Nu lag het accent van de oefening op de bommenwerpers (Bomber Command) en de jagers etc. vormden de „sparring partner“.

Aan beide oefeningen werd door Nederland deelgenomen, de eerste maal met één, de tweede keer met twee squadrons Meteor IV straaljagers. Alle commando- en andere grondorganen bevonden zich in Engeland, terwijl alle vliegtuig-squadrons van dit land uit opereerden, met uitzondering van enkele squadrons, die deel uitmaakten van de British Air Forces of Occupation in Duitsland. Hoewel Nederland dus aan de oefening deelnam, was er in ons land geen activiteit waar te nemen, anders dan die van overvliegende toestellen.

Met de oefening „Cupola“ trad de West-Europees-Amerikaanse samenwerking op luchtvaartgebied in een nieuwe fase. Het doel van de oefening was anders dan de vorige malen. Het ging er ditmaal niet om, hetzij de verdediging, hetzij de aanval aan de tand te voelen, doch om alle deelnemende staven van de verbonden landen een grondige gezamenlijke oefening te laten doormaken, waarbij alle organen van aanval en verdediging in gelijke mate van hun kunnen blijk moesten geven. Deze oefening was dus de logische opvolgster — de overkoepeling — van de beide vorige.

Het tweede verschil met de vorige oefeningen was, dat de commandovoering en de waarschuwingsorganisatie, alsmede de legering van de operationele eenheden niet meer op Engeland geconcentreerd waren. Het hoogste commando-orgaan was in Fontainebleau gevestigd vanwaar uit de Commander in Chief Air Forces Western Union, Air Chief Marshall Sir James Robb, van de RAF de oefening leidde. In verschillende landen was een landelijke bevelvoering over de aldaar aanwezige operationele eenheden en andere organen gevestigd. Voor Nederland was

Generaal-Majoor A. Baretta tijdens de oefening Commandant van de Nederlandse luchtverdediging. Hij droeg dus de hoogste verantwoordelijkheid in de Nederlandse sector. In deze sector lag het zwaartepunt in Scheveningen, waar de commando-voering zetelde en waar de „opsroom” was gevestigd. De „opsroom” (verbastering van operation-room, een term die in de internationale luchtvaart algemeen ingang heeft gevonden) was het centrale punt waar alle bewegingen van eigen en vijandelijke vliegtuigen gecontroleerd werden en vanwaar de bevelen aan de luchtverdediging uitgingen. Deze „opsrooms” werden tijdens de oorlog ontwikkeld en bereikten reeds tijdens de luchtslagen om Engeland een grote volmaaktheid. Het is voor het eerst dat een dergelijke opsroom in Nederland werd ingericht en geheel met Nederlands personeel werd bemand.

Verspreid door het land vormen de radarstations en luchtwachtposten tezamen het waarschuwingssysteem, dat de vijandelijke vliegtuigen moet opsporen en volgen, en de meldingen daarvan doorgeven naar Scheveningen. Al deze stations en posten waren ook uitsluitend door Nederlanders bezet. De „opsroom” te Scheveningen werkte nauw samen met die van onze zuiderburen; de luchtvaart werkt tegenwoordig met zulke snelheden, dat kleine landen niet meer kunnen wachten tot de vijand boven hun gebied verschijnt; zij moeten reeds lang te voren op de hoogte zijn van de nadering van vijandelijke vliegtuigen, en de buurlanden moeten elkander dus voortdurend bijstaan.

Dit was in grote trekken de grondorganisatie in de Nederlandse sector. In de andere deelnemende landen trof men hetzelfde aan.

In Nederland werden de volgende vliegvelden bij de oefening ingeschakeld: Twenthe, Leeuwarden, Valkenburg en Gilze Rijen. Op Twenthe kwamen Nederlandse en Engelse Meteorsquadrons te staan, waarbij opgemerkt dient te worden, dat een buitenlands squadron, dat op een vliegveld in de Nederlandse sector gestationneerd werd, onder de bevelen stond van de Nederlandse sectorcommandant. Op Leeuwarden trof men Nederlandse Meteors en op Valkenburg Nederlandse Spitfires. Gilze Rijen kreeg een Engels squadron op bezoek, uitgerust met Vampirestraaljagers.

De volgende perioden van actie waren vastgesteld:

op Vrijdag 25 Augustus van 12 tot 18 uur;

op Zaterdag 26 Augustus van 9 tot 12 uur en van 21 uur tot 00.30 in de ochtend van 27 Augustus;

op Zondag 27 Augustus van 10 tot 16 uur.

Evenals het vorig jaar liet men de oefening over het weekeinde lopen omdat hierdoor gelegenheid ontstond om organisaties van week-eindvrijwilligers, zoals de Royal Auxiliary Air Force en het Royal Observer Corps in Engeland, te laten meedoen. In Nederland zijn deze organisaties te vergelijken met het instituut maandvliegers en het zojuist opgerichte Luchtwachtkorps. Het aandeel van Nederland in de oefening „Cupola” lag aan de zijde van de luchtverdediging, zulks in overeenstemming met een van onze oorlogstaken in de lucht.

De bommenwerpers die als aanvallers optraden, werden geleverd door de Amerikaanse en Engelse luchtmacht, daaronder begrepen de in West-Duitsland gelegerde eenheden. Amerika zette hiertoe Boeing B-29 en B-50 (verbeterde B-29) in. In Nederland werden geen nachtjagers gestationneerd, doch er hadden wel operaties bij nacht boven ons land plaats, waarbij uiteraard de grondposten en het commando-organ

te Scheveningen in actie kwamen. De nachtelijke verdediging kwam o.m. ten laste van de Belgen, die reeds nachtjagers bezitten. Voorts opereerden de Belgen eveneens met Meteors en Spitfires. De verdediging in de Franse sector werd gevoerd met Franse en Britse Vampire-squadrons en Britse Mosquito-squadrons.

De aanvallers kwamen voornamelijk uit Engeland, doch verrassende operaties uit andere streken bleven niet uit. Het element verrassing speelde bij de oefening een grote rol. Bij de verdediging wist niemand van te voren waar en wanneer, en uit welke richting een aanval te verwachten was. Dat was alleen bekend bij de opperste „Braintrust” in Fontainebleau, die op het critieke ogenblik haar bevelen aan de bombardeer-squadrons gaf, en deze pasten er wel voor, daarover iets te laten uitlekken aan de tegenpartij. Het gold hier dus geenszins een manoeuvre, waarbij de voornaamste bewegingen van te voren min of meer waren vastgesteld. Thans na de oefening, zullen de resultaten van aanval en verdediging nauwkeurig geanalyseerd worden, waarbij de filmbeelden uit de mitrailleurcamera's belangrijk materiaal zullen verschaffen.

Een belangrijk punt bij de oefening was, dat geen hinder mocht ontstaan voor de burgerluchtvaart. Een regeling werd getroffen met betrekking tot vlieghoogten, veiligheidszône's die hetzij voor militaire, hetzij voor civiele vliegtuigen „taboe” waren, zodat er geen gevaar bestond voor botsingen en andere ongemakken.

Men ziet dat er hier inderdaad sprake was van een West-Europese oefening in de volle betekenis van het woord. De voertaal was Engels, zoals altijd in de internationale luchtvaart; elke man die aan de oefening deelnam, in de lucht of op de grond, moest die taal kunnen spreken en verstaan. Zodoende was het mogelijk dat bv. Franse commandoposten Engelse of Nederlandse jachtvliegtuigen door middel van radiotelefonie naar de vijand konden leiden.

Voordat de oefening zelf begon, werden in ieder land voor-oefeningen met eigen vliegtuigen en grondposten gehouden. De maand Augustus was voor de West-Europese luchtmachten een drukke tijd, waarin het woord „cupola” honderden malen per dag te pas kwam.

As our wartime experience fades into the past, manoeuvre training takes on added significance. Time brings new tactics, new weapons, new strategy which must be mastered by new personal. There is a vital and continuing need on accentuated manoeuvre program. In it lies the only answer to the vital question „Is the army fit to fight”.

General Mark Clark.

DE ONTWIKKELING VAN DE CAMOUFLAGEKUNST

door J. L. SCHRIKKEL, *Reserve-Majoor der Infanterie*

*„... will not be vanquished until, Great Birnam Wood
will come to High Dunsinan Hill.”*

Macbeth, Shakespeare.

De wel zeer natuurlijke behoefte, zich tegenover een tegenstander anders voor te doen, dan men in werkelijkheid is, is ieder wezen ingeschapen; de bewuste toepassing van deze, ook menselijke, drang in de dagelijkse strijd om het bestaan, is zo oud als de mensheid zelve.

Men tracht een voordelige positie te verkrijgen of te handhaven door zijn wederpartij een geflatteerde of totaal valse indruk te geven van omstandigheden; men wendt situaties of hoedanigheden voor, die in tegenstelling zijn met de realiteit. In dagen van strijd misleidt men zijn vijand, door kracht voor te wenden, waar deze niet is en door werkelijk aanwezige krachten aan zijn oog te onttrekken.

En deze eigenschap is niet meer dan natuurlijk! Voor ons cultuur-mensen is zij zelfs een der zeer weinige overblijfselen van een nauwer met de natuur verbonden leven, uit tijden, toen de strijd om het dagelijks leven er een was op leven en dood.

Zo geeft ons de dierenwereld legio voorbeelden van het zich onttrekken aan het oog van de belager door middel van vorm, kleur en gedrag. Geenszins is het altijd de zwakkere, die zijn toevlucht moet zoeken in zijn eigenschap van onzichtbaarheid. De tijger sluipt door het hoge gras en nadert met behoedzame bewegingen onhoorbaar zijn prooi, onzichtbaar, doordat de strepen op zijn huid, in kleur en lijn samenvallen met de plantengroei, waarin hij zich beweegt. Zo sluipt hij langzaam nader tot op korte afstand, om zijn dodende sprong te kunnen nemen.

Platvissen drukken zich plat tegen de zeebodem en zijn in toestand van rust niet meer te onderscheiden: de tekening en kleur van de huid imiteren de zeebodem volkomen. Motvlinders, boomhagedissen, vele reptielen, zoals het welbekende kameleon, insecten zoals het wandelend blad en takje, zij alle passen wonderwel in hun eigen omgeving, waar ze schier onzichtbaar zijn. Ook het gedrag van deze dieren is hiermede in overeenstemming: het motvlindertje drukt, in toestand van rust, de vleugeltjes uitgespreid tegen de achtergrond, waarop het diertje neergestreken is, zodat het geen schaduw afwerpt en de contour vervloeit.

Bij de wilde natuurvolkoren, waar de strijd om het bestaan zeker niet minder riskant is dan in de dierenwereld, waar het leven veel dichter bij de natuur staat dan bij de gedenatureerde cultuurvolkoren, is het onzichtbaar en geruisloos voorwaartsgaan om het wild te kunnen verschalken, een dwingende noodzakelijkheid. De natuurmens weet instinctief gebruik te maken van de aanwezige schaduw; hij is in staat sporen te herkennen, eigen sporen te vermijden en op te heffen. Hij slaagt erin, één te worden met zijn omgeving, als het erom gaat, een prooi of vijand

in een hinderlaag te lokken. De bewoners van Melanesië, Polynesië en ook de Papoea's behangen vaak hun donkere lichamen met vreemdsoortige sieraden en beenderen, die de zichtbaarheid der lichaamsvormen op eigenaardige wijze beïnvloeden, zelfs verminderen, terwijl schorten, hoofddeksels en schilden van stroo in overeenstemming zijn met begroeiing uit de streek.

De felle, bonte beschrijving van krijgers op het oorlogspad is niet anders, dan het demonstreren van kracht, het intimideren van de tegenstanders, zoals de kat een hoge rug en de staartharen opzet. Dus... één der methodes, waarvan de camouflagekunst zich bedient: *misleiding!*

De cultuurvolkeren met hun steeds meer van de natuur afgekeerde, en vooral minder gevaarvolle, levenswijze, verloren de hierboven geschilderde eigenschappen volkomen. Hier immers was de strijd voor het individu om het dagelijks leven, als regel niet meer levensgevaarlijk. Doch anders werd dit in tijden van oorlog. Onder zulke omstandigheden kwam het er op aan, de tegenstander een rad voor de ogen te draaien. In zekere zin moest dus de cultuurmens wederom natuurmens worden: nl. in de uiterste worsteling om behoud van volk en individu.

In ieder geval werd hij gedwongen, de hem ten dienste staande middelen van misleiding, — misschien wel onbewust, althans nog lang niet als zelfstandig ontwikkelde wetenschap, — te baat te nemen.

De moderne tijd tenslotte, ziet de ontplooiing van een door weinigen beoefende en beheerste camouflagekunst, waarin met het meeste raffinement van de nieuwste ontwikkelingen der wetenschap en techniek wordt gebruik gemaakt. De laatste alinea van dit artikel komt hier nader op terug.

In de voorafgaande eeuwen trachtte men algemeen de vijand te intimideren door een groots vertoon van macht, door een aanmatigend optreden, schelle kleuren, massale formaties, blinkende wapens en schitterende uitrustingen. Zie de Egyptenaren met hun blinkende, snelle strijdswagens, de Oosterlingen met hun indrukwekkende strijdolifanten in prachtige statietooi; zie de Ridderschap, welke letterlijk te paard „gehesen" moest worden, met wapperende pluimen, vurige kleuren en stralende kurassen. Zie ook de Grenadiers van Frederik de Grote: speciaal uitgezochte, lange kerels, getooid met monsterachtig hoge hoofddeksels in mytervorm; witte broek en slobkousen, en een aangeleerde langzame, zeer lange pas, voltooiden de geweldige indruk van dit zeer speciale keurkorps. In later jaren verscheen de welbekende hoge berenmuts, de witte bandelier en zelfs de (voorgescreven) grote, barse snor.

Toch zijn er in het verleden vele gevallen aan te wijzen van pogingen, de vijand afbreuk te doen, door naar verminderde zichtbaarheid te streven. In de Middeleeuwen zijn het reeds de Engelse boogschutters bij Agincourt, die in grauwe jakken gestoken, de fraai uitgedoste Franse Ridderschap het onderspit doet delven. En was het niet het „Lincoln Green", dat in de slag bij Hastings triumfeerde?

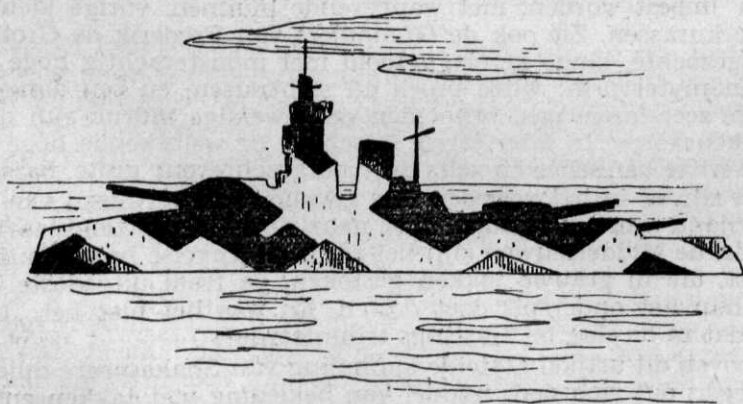
De boven dit artikel gestelde aanhaling van Shakespeare duidt zelfs op een leger, dat zich door middel van bekleding met takken en gebladerde, aan waarneming zal weten te onttrekken, en dat ongezien zal kunnen nader komen!

Bij de aanvang van Wereldoorlog I, in 1914, trachtte men nog steeds het systeem van het overbluffen van de tegenstander door middel van

felle kleuren en wapenschittering, toe te passen. Dat was de tijd van de Franse rode broeken en de Duitse „Pickelhauben” en Uhlanen (blauwe jassen met rode mouwen). Toen echter kwam de omzwaai. Door de ver-grote wapenuitwerking vormde de „mooie” soldaat een te gemakkelijk doelwit: men moest nu op andere wijze de vijand trachten te misleiden; men zocht het in verminderde zichtbaarheid, in aanpassing van kleur bij het omringende terrein. De natuur gaf immers voorbeelden van mimicri!

Spoedig dan ook verscheren de Duitsers in „Feldgrau” met grauwe hoezen over de „Pickelhaube”, welke kort daarop vervangen werd door de stalen helm; de Fransen voerden het „bleu horizon” in, een blauwgrijze tint. De Engelse en Amerikaanse legers verschenen toen reeds in „khaki”, een uitmuntende grauwbroune neutraaltint, welke gemakkelijk aanpassing bood bij de meeste terreinkleuren. Deze kleur heeft zich tot op heden gehandhaafd en is algemeen ingevoerd bij de legers van de Westeuropese landen.

In deze wereldstrijd van de jaren 1914/1918 trachtte men zich in hoofdzaak onzichtbaar te maken tegen waarneming, op de begane grond uitgevoerd. Het vliegtuig was nog in een beginstadium van ontwikkeling. Het had als waarnemingsapparaat nog niet veel te beduiden; wel werden reeds in de eerste jaren van deze oorlog door de Duitsers verken-ningsvluchten gemaakt met hun „Tauben” en „Gotha's”, met zeer twijfelachtige resultaten overigens. Eerst tegen het einde van deze typische stellingoorlog met grote artilleristische acties maakte de toe-passing van het vliegtuig grote vorderingen, aanvankelijk als verbindingsmiddel en voor het waarnemen van artillerievuur. Ook nam het de verkennende taak over van de tot dusver gebezigde „ballons captifs”, kabelballons, reeds met vrij goede resultaten. De luchtfotografie werd eveneens, zij het in beperkte mate toegepast. De foto's uit die tijd zijn over het algemeen vrij vaag en onduidelijk en niet te vergelijken met de prachtige opnamen van tegenwoordig.

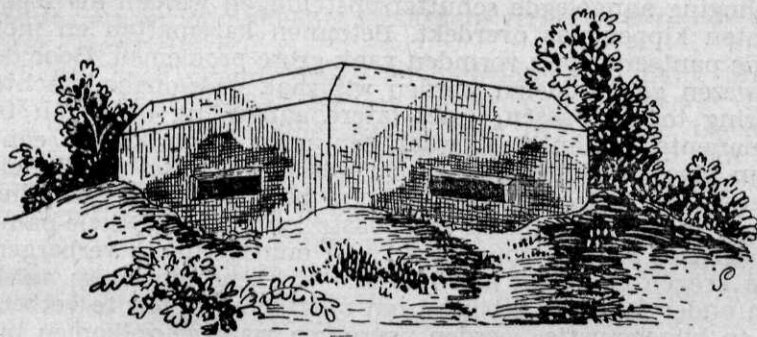

Afb. 1 „Dazzle painting” zoals deze heden ten dage nog bij schepen wordt toegepast. De sterk contrasterende kleurvlakten veroorzaken een verwarrend effect, zodat de grootte en aard van het schip moeilijker wordt waargenomen

Gedurende deze oorlog ontwikkelde zich een systeem van beschijdering met een vlekkenpatroon, ontleend aan de mimicri in de natuur. Tegen grondwaarneming, zelfs met kijkers had men in vele gevallen succes. Door het statische karakter van de strijd hadden specialisten ruimschoots de gelegenheid, nauwkeurig voor ieder geval de vereiste kleuren vast te stellen. De dikwijls zeer geraffineerd ontworpen vlekken-tekening, loste het te camoufleren object schijnbaar op in willekeurige, grillig gevormde stukken, welke niets met het constructieve karakter van dat object te maken hadden: een rechthoekig gebouw kreeg dus veelal een golvende beschijdering, in de juiste kleuren van de naaste omgeving uitgevoerd. Men onderscheidde zelfs een „grootvlekkige” en „kleinvlekkige” beschijdering voor grotere en kleine afstanden.

Oorlogsschepen werden met fel contrasterende kleuren in grillige, meestal hoekige vlakken beschijderd, waardoor in volle zee de vaartuigen inderdaad minder gemakkelijk te identificeren waren. Dit noemde men „dazzle-painting”. (afb. 1).

Verbindingswegen waren aan het oog onttrokken door ingewikkelde stelsels van coulisseachtig geplaatste verticale schermen, waarbij men niet alleen rekening hield met waarneming van de grond af, maar ook met verkenning door middel van kabelballons (dus laag oblique). (Afb. 2).

Afb. 2 „Vormverminkende” vlekken-schildering in overeenstemming met de begroëing van de omgeving. Had enig effect tegen grondwaarneming. Nutteloos tegen waarneming uit de lucht

Tegen het einde en vooral ook na afloop van deze wereldbrand ontwikkelde zich de luchtvaart op ongekende wijze en ook de luchtfotografie maakte grote vorderingen. Invoering van panchromatische films schiep de mogelijkheid tot nauwkeurige weergave van, zelfs geringe, kleurverschillen; infrarode foto's wezen verschillen uit tussen natuurlijke en kunstmatige materialen, gebruikt bij camouflage.

Toen kwam de tijd, dat de loop der gebeurtenissen de volkeren van Europa noodzaakte, zich op een tweede wereldstrijd voor te bereiden. Men dacht aan een geperfectioneerde stellingoorlog: de Fransen bouwden hun „Ligne Maginot”, de Duitsers hun „Siegfriedlinie”. Bij de laatste heb ik enige camouflagewerkzaamheden persoonlijk kunnen waarnemen. Het betrof hoofdzakelijk het aanbrengen van vloeiende

vlekkenschilderingen op bovengrondse gedeelten van betonnen fortificaties. Het ineenvloeien van de kleuren onderling werd algemeen toegepast. Schietgaten werden door schaduw tinten omringd, permanente beplantingen aangebracht en grote betonnen werken onder glooiende grondhopen, (welke weer zorgvuldig werden beplant) verborgen. Anti-tankversperringen, zowel van metaal als van beton vervaardigd, werden in het geheel niet gecamoufleerd en brachten het beloop van de stelling aan het licht.

De werkzaamheden zelf en ook de verbindingswegen waren aan Nederlandse zijde aan het oog onttrokken (maar dan in zeer onvoldoende mate) door kwistig geplaatste verticale schermen, meestal tussen hoge palen geplaatste stroken jute, waarop vlekken kleur. Insnijdingen in de stroken stof gaven windstoten de gelegenheid, „door te waaien”, zodat de schermen niet te gemakkelijk zouden omwaaien. Dit alles kon van Nederlandse zijde gemakkelijk worden waargenomen en niets wees op een totale verandering van oorlogvoering, zoals deze door diezelfde nijvere Duitse stellingbouwers zou worden ingevoerd.

Ook hiertelende werden uitgestrekte verdedigingslijnes aangelegd, aansluitende aan het Franse verdedigingssysteem en aan de Belgische kazemattengordels. Aan mij viel de eer te beurt, mede te mogen werken aan het ontwerpen van de camouflages voor de Nederlandse stellingen.

De loopgraven en de (in verband met de hoge grondwaterstand) dikwijls in ophoging aangelegde schuttersopstellingen werden als regel met doorvlochten kippengaas overdekt. Betonnen kazematten en met beton omringde pantserkoepels vormden vaak grote problemen. Door de geringe toegewezen geldmiddelen werden wij vaak gedwongen, slechts een beschildering toe te passen, (met latere aanvulling door aan te brengen permanente beplanting), waar een meer ingewikkelde constructie op zijn plaats geweest ware. Toch werden met veel overleg en passen en meten, zeer effectieve camouflages bereikt, welke geenszins onderdeden voor in het buitenland toegepaste systemen. „Dazzle-painting” werd toegepast bij schietopeningen van onmogelijk te verbergen forten, andere kregen een goed aansluitende vlekkenschildering; valse pijlers werden onder bruggen gebouwd om mitrailleur nesten te verbergen, schuren en bijgebouwtjes werden neergezet, waar ze volkomen bij de aanwezige boerenplaatsen pasten, opstellingen werden „aangekoppeld” aan boerderijen en dorpsranden, veerhuisjes aan de rivieren werden nagebootst. Aangesloten bij fabrieken, vermomd als steenhopen bij de steenovens, in de gedaante van steigers, puinhopen, broeikassen, ingebouwd in hellingen en dijken, — overal werden onze betonwerken met zorg onder handen genomen. Echter werd onvoldoende aandacht geschonken aan de nieuwe ontwikkeling van de luchtwaarneming en luchtfotografie, vooral voor wat betreft de zeer zichtbare voorbereidende werkzaamheden, de constructie en de militaire activiteit in de allernaaste omgeving van de stellingen. Dit heb ik zelve enige malen tijdens verkenningsvluchten kunnen constateren..... lang voordat men aan de eigenlijke camouflage toe was, werd de opstelling al aan een luchtwaarnemer (en zéker aan een luchtfotograaf) prijsgegeven. Bij de troepen heerste een volstrekt gemis aan inzicht in camouflagezaken: vele fouten in dit opzicht werden, volkomen te goeder trouw, gemaakt. Laten wij ons gelukkig prijzen, dat thans maatregelen zijn genomen, hiertelende de

troep op zeer korte termijn te doordringen van de dwingende noodzaak van een goed begrip van camouflage en op de hoogte te stellen van de nieuwste ontwikkelingen te dezen opzichte.

Een uitgebreid stelsel van aan te leggen permanente beplantingen werd in het jaar 1939, in samenwerking met het Staatsbosbeheer ontworpen. Ook een groot aantal valse coulissen, gebaseerd op optisch bedrog, werden voorbereid. Helaas vond de Duitse aanslag plaats, vóórdat de beplantingen „aansloegen” en dekkkracht hadden verkregen.

Tijdens de tweede wereldoorlog werd een camouflagesysteem ontwikkeld, dat in grote trekken voor de huidige eisen nog als voldoende kan worden beschouwd. Echter, er wordt thans hard geëxperimenteerd en een verdere ontwikkeling kan worden tegemoet gezien.

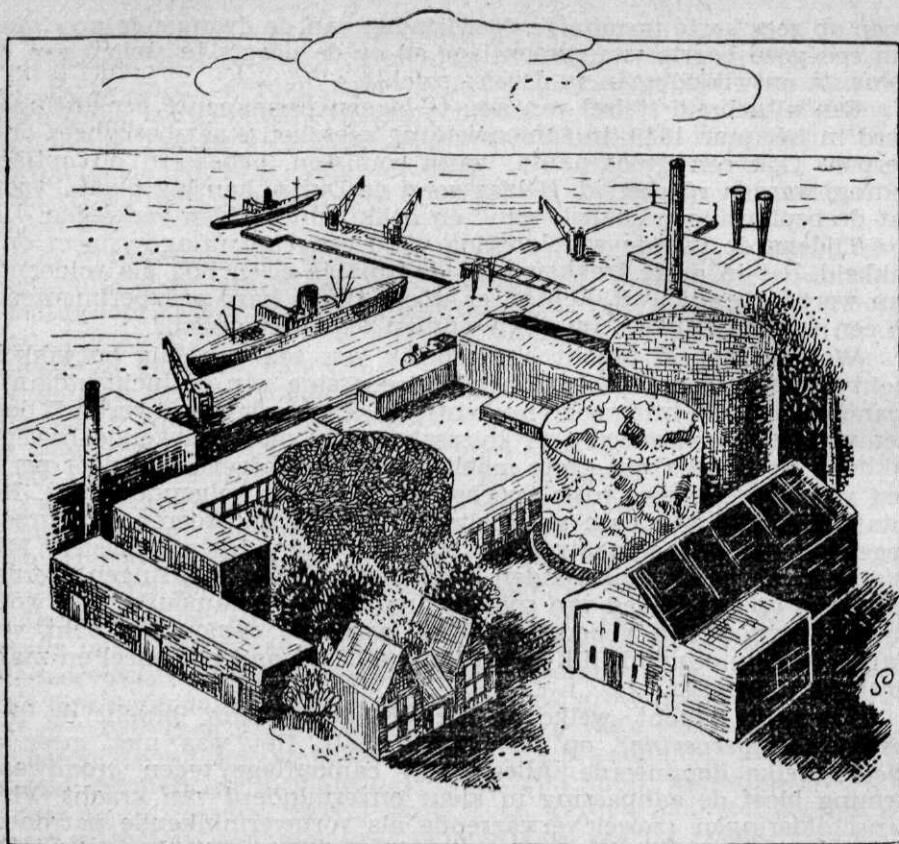
Wereldoorlog II bracht het gebruik van een geweldig ontwikkeld luchtwapen en een geperfectioneerde toepassing van de luchtfotografie (panchromatisch, infrarood en nachtfoto). De wereld werd verbluft door het verrassende inzetten van kolossale legers met ongekende beweeglijkheid. De fasen van grote mobiliteit werden afgewisseld door periodes van betrekkelijke rust: voorbereidingen voor volgende acties. Het totale karakter van deze strijd dwong tot het doorvoeren van groots opgezette camouflagemaatregelen ook in achtergelegen gebieden. Misleidingen in grote stijl vonden toepassing. Grote ervaringen werden opgedaan op het gebied van sneeuwcamouflage en camouflage in woestijnen, oerwoud en gebergten. Daar, waar de camouflagetucht verslapte, werden onmiddellijk zwaardere verliezen aan personeel en materieel geconstateerd.

De grote vlucht, welke de luchtfotografie nam, bracht de „*optische oorlogsvoering*” op een ander plan. Het was niet meer de *kleur*, welke domineerde. Alleen voor camouflage tegen *grondwaarneming* bleef de aanpassing in kleur onverminderd van kracht. Vlekenschilderingen (zowel verwarrende als vormverminkende patronen) vonden nog toepassing in volkomen kaal en in besneeuwd terrein.

De foto vertoont het gefotografeerde landschap in tinten van *grijs*; en, zoals hierboven reeds uiteengezet, de panchromatische film geeft zelfs geringe kleurverschillen duidelijk zichtbaar weer. Nu is het bij het beoordelen van camouflages zaak, te kunnen denken „*in tinten van grijs*”, kleuren te kunnen transponeren in hun overeenkomstige toonwaarden”. En dit is slechts aan zeer kleurgevoelige en uitermate geofende ogen gegeven. Een vlak zal op een luchtfoto aan zijn omgeving aanpassen, indien het dezelfde grijze tint oplevert. Door het aanbrengen van een zekere ruwheid van oppervlakte „een grovere structuur” zal men dit kunnen bereiken, *niet* door het aanbrengen van (overigens de juiste) kleur op een betrekkelijk glad vlak.

Daar lichte plekken en vooral glans en glimlichten opvallen moeten deze met veel overleg verdonkerd worden (afb. 3).

Grote aandacht wordt besteed aan het juiste kiezen van opstelling; bij vuurwapenen is het uitvoeren van de vuuropdracht primair en wagens en vliegtuigen op de grond mogen niets van hun bewegelijkheid inboeten; met alle middelen moet ernaar worden gestreefd, de opstelling te doen aansluiten aan het „patroon” van het betreffende landschap, zowel rekening houdende met waarneming van de grond af als uit de lucht. Tegenwoordig moet ieder militair een goede voorstelling hebben

Afb. 3 Laag oblique van Industrie- en havencomplex. Schepen, kaden, wegen, gebouwen met hoge schoorstenen, drie grote reservoirs. Het middelste, voorzien van camouflageschildering in vlekken valt het meest op, doordat de glans niet werd opgeheven. Het rechtse reservoir is minder opvallend, doordat het met roest overdekt is. Het linkse werd door middel van een laag materiaal met grove structuur verdonkerd

van luchtfotografie; hij moet er een begrip van hebben, hoe zijn opstelling er op een luchtfoto uitziet.

Daar sporen, veroorzaakt door voertuigen, troepenbewegingen en bezetting van terreingedeelten, ook op luchtfoto's zeer zichtbaar zijn, zelfs als „richtingspijlen” werken, wordt veel aandacht gewijd aan dit gedeelte van de „Camouflagetucht”: het vermijden, opheffen of onzichtbaar maken van sporen. Het tot dit doel in te stellen *verkeersplan* vereist zorg bij het ontwerpen, streng toezicht bij de toepassing.

Netten, doorvlochten met natuurlijk of kunstmatig materiaal, worden gebruikt voor het breken van silhouetten, het aansluiten bij de bestaande begroeiing en voor horizontale dekking. De objecten zelf worden als regel dof en donker getint.

Een zeer groot gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden tot misleiding van de tegenstander door middel van schijnobjecten. Alle mogelijke nabootsingen worden vervaardigd.

Vliegvelden worden voorzien van een tekening, welke bij de omringende velden aanpassen. Wegen en startbanen worden verdonkerd door het aanbrengen van materiaal met grove structuur. Verspreiding wordt toegepast bij het plaatsen van gebouwen, hangars, onderkomens voor personeel, opslagplaatsen voor brandstof en munitie. De vliegtuigen, op de grond zijnde worden zoveel mogelijk gecamoufleerd met netbestanspanningen of gemakkelijk te verwijderen bekledingen. Alles wordt zoveel mogelijk in doffe, donkere tinten geschilderd.

Alle vliegvelden worden voorzien van nagebootste doublures op $\pm$ 5 km afstand in 's vijands richting. Ook des nachts worden vliegvelden geïmiteerd door middel van lichteffecten. Nog verder gaat men met misleidingen. Na een vijandelijke bomaanval wordt nagebootste schade aan gebouwen, bruggen, enz. tentoongespreid om aan vijandelijke verkenneren een verkeerde indruk te geven van de door hun collega's aangebrachte schade.

Het Britse plan „Starfish” behelsde een groots opgezette organisatie, welke door middel van in bepaalde vormen aangelegde vuurverschijnselen, de Duitse vliegers bij duisternis wist te misleiden omtrent Britse „brandende steden”.

Het havengebied van de stad Palermo werd bij zekere aangelegenheid volkomen ingeneveld. Rook en nevel trekken de aandacht in niet geringe mate. Details echter worden door de rook volkomen onzichtbaar. Een nieuwe ontwikkeling, welke blijkbaar in Rusland met succes wordt toegepast, is de gekleurde rook: de rook maakt het object onzichtbaar en de rook zelf is niet te herkennen door de bij het terrein aanpassende kleur.

Tijdens de afgelopen oorlog werd in Engeland opgericht het Instituut „VISTRE” (Visual Interservice Training and Research Establishment). Hier werden officieren en kader geoefend in camouflages, terwijl proefnemingen op dit gebied in ruime mate genomen werden. Het was mij een grote eer, aan dit Instituut een cursus te mogen meemaken. De nieuwste snuffjes werden aan de cursisten getoond en mogelijkheden voor een toekomstige oorlogvoering werden onder de loupe genomen.

Het is mij niet mogelijk, in details te treden. Aan de thans te Soesterberg gevestigde Camouflageschool worden de moderne methodes door mij gedoceerd en wordt door een keur van platen- en fotomateriaal en constructies op ware grootte, de cursisten duidelijk gemaakt, welk belang goede camouflage voor een leger heeft.

In alle buitenlandse legers ontwikkelen zich de mogelijkheden tot waarneming op onrustbarende wijze. Infrarode apparaten maken gericht vuur in diepe duisternis mogelijk. „Radar” kent geen duisternis of belemmeringen door rook, nevel, mist. Men is erin geslaagd, de lichtende beelden van het Radarscherm op gevoelige platen vast te leggen en op deze wijze reeds bruikbare „Radarfoto's” te vervaardigen. Ook hiertegen zullen wij raad moeten verschaffen en dat zullen wij kunnen.

In een toekomstige oorlog zal misleiding in zeer grote stijl moeten worden toegepast: *geografische misleiding*. Het moet de lucht navigators onmogelijk gemaakt worden, het gebied, waarom het gaat te kunnen vinden en identificeren, noch met optische, noch met elektronische middelen.

IDEOLOGISCHE OORLOGVOERING

door D. VAN TETTERODE, *Officier van Gezondheid 1e Klasse,
Adjutant van de Inspecteur Geneeskundige Dienst K.L.*

Inleiding.

Zeer velen zijn van mening dat in de moderne oorlog het materieel de doorslag geeft. Als Mens hopen wij, dat de ramp van een derde wereldoorlog de mensheid bespaard moge blijven. Mocht die ramp echter over ons komen, dan zal inderdaad het materieel een ontzagwekkende rol spelen. Maar het bezit daarvan is niet voldoende, men moet ze ook durven gebruiken ter verdediging van de hoge geestelijke waarden: de vrijheid van de geest en de rechten van de mens. Zonder die waarden heeft het leven geen zin, zoals President Roosevelt treffend heeft gezegd. Niets is verschrikkelijker dan te moeten leven als slaaf; dat hebben wij in de vijf afschuwelijke bezettingsjaren aan den lijve ondervonden in rechteloosheid en onder dwang.

Maar het is een volkomen misvatting, dat die verschrikking nu kan worden voorkomen door alleen op materieel te vertrouwen. Dat is gebeleden bij Verdun in 1916 en de Maginot-linie in 1940. Ondanks een ongekende inzet van krachten konden de Duitsers Verdun niet nemen. De Maginot-linie in 1940 was technisch beslist sterker dan Verdun in 1916, maar de Duitsers gingen er door als een warm mes door de boter, omdat het moreel van het Franse volk in 1916 anders was dan in 1940.

De geheimzinnige factor moreel is ondanks de geweldige materialisatie nog steeds het allerbelangrijkste en is dat door alle eeuwen heen geweest. Daardoor was het mogelijk, dat de eerste Christenen het machtige Romeinse Rijk konden weerstaan, dat de protestanten het zo sterke Spanje konden tarten, dat de Amerikaanse kolonisten het wereldrijk Engeland konden verslaan, dat een handje vol Nederlanders onder de Prins van Oranje bij Quatre Bras de Maarschalk Ney — le brave des braves — de voet dwars konden zetten, dat de laatste resten van het Belgische leger onder koning Albert I in 1914 de machtige legers van Wilhelm II aan de IJzer weerstonden, en dat in de bezette landen het volksverzet door de Nazi's niet kon worden gebroken.

Dat kon, omdat die ogenschijnlijk zwakken als onoverwinnelijke bondgenoot de kracht van hun overtuiging hadden. Zij werden gedragen door een „idee”.

De tirannie heeft nooit kunnen standhouden, omdat de ideologie die zij hun volgelingen opdrongen naar de afgrond voerde. Altijd won op den duur de idee van de vrijheid van geest en van de rechten van de mens.

Maar dikwijls kwam echter die idee pas in actie als de idee van de tirannie reeds veel kwaad had gesticht.

Weer leven wij in zorgvolle tijden. De wereld is nog niet hersteld van de gevolgen van de strijd tegen de Hitler-tirannie, of reeds dreigt de ramp van een derde wereldworsteling.

Slechts door een hoog moreel kunnen wij een afglijden naar de chaos voorkomen.

Wij moeten niet slechts materieel, maar ook geestelijk sterk staan, zowel in de burgermaatschappij als in het leger.

Het probleem voor allen, die een rang in het leger hebben, die dus invloed kunnen uitoefenen, is — zoals generaal Görtz dit zo scherp zei: „We have to make the army the training ground for democratic citizenship and the moral backbone of the nation.”

Hoe kunnen wij dat nu bereiken? Daarop zal het antwoord gegeven worden in een reeks artikelen van de reserve-officier van Gezondheid 1e klasse D. van Tetterode, aan wie wij thans het woord geven.

B. KONING.

I. EEN IDEE KAN MEN NIET DOODSCHIETEN.

Vóór 1940 was onze militaire inspanning gericht op het handhaven van de neutraliteit. Onzijdigheid is thans echter ondenkbaar. Wij kunnen niet afzijdig blijven, want het gaat meer dan om een strijd van louter economische belangen, niet slechts om de expansiedrang van een enkel land, dat grote delen der wereld in brand kan zetten; thans is gaande de strijd der ideeën, welke de g e h é l e wereld omspant en waarbij wij allen bewust of onbewust betrokken zijn.

Onze militaire inspanning is gericht op de bijdrage, welke wij als deelgenoot in het Atlantisch Pact verschuldigd zijn. Op militair-technisch gebied moeten manschappen en materieel geleverd worden. Dit is een eerste verplichting; maar is het voldoende in deze ideologische eeuw?

Generaal George Marshall heeft gezegd: „Napoleon's axioma: moreel staat tot materieel als 3 : 1, is uit de tijd. De tegenwoordige verhouding is als 6 : 1”.

In de afgelopen oorlog is dit maar al te zeer gebleken. Niemand minder dan Churchill heeft gezegd: „*France was rotten from within, before she was smitten from without*”.

En inderdaad, in de brochure „Tragédie en France”, van de bekende schrijver André Maurois, leest men: „... dat de twisten van de ministers en het ontbreken van een democratisch l e i d e r, die de natie eenheid afdwong, het leger zijn laatste kans ontnam”. Direct voor de fatale dagen van 1940 was de persoonlijke twist tussen de Minister-President en de Minister van Financiën zo hoog gelopen, dat zij niet meer met elkander spraken. Tussen twee zeer bekende generaals was de rivaliteit zo groot, dat een Engels generaal ervan zeide: „Zij zijn zó bezig tegen elkaar te vechten, dat zij geen tijd hebben om tegen de Duitsers te vechten”.

In de huidige oorlogvoering is het moreel van de bevolking van evenveel belang als het moreel van het leger. Beide zijn afhankelijk van ons besef van wat er op het spel staat. Voorheen ging het om ons eigen land, om het bezit van bepaalde gebieden of bepaalde belangen. Thans zijn geheel andere factoren in het spel, want de gehele wereld wordt bedreigd door een militante ideologie, welke over machtige legers en goede wapens beschikt. Een strijdvaardige wereldbeschouwing is in opmars over een wereldfront. Zij is bezig de democratie ook van binnenuit te ondermijnen. Deze wereldbeschouwing heeft zich één enkel doel gesteld: de *dictatuur van het proletariaat*. Lenin was er zich van bewust dat dit een enorme taak zou zijn: „... De dictatuur van het proletariaat is een meedogenloze, bloedige strijd, een oorlog, honderdmaal moeilijker, langduriger en ingewikkelder dan de bloedigste oorlog welke tussen verschillende staten nodig is.”

★

Een idee kan slechts overwonnen worden door een b e t e r e idee, en niet door gewapende macht alleen. Een idee kan men niet doodschieten. De geschiedenis toont dit telkens duidelijk aan en het gebeurde in Korea heeft dit ook weer op treffende wijze aan het licht gebracht.

Terwijl aan de ene kant de geallieerden bevreesd waren om de overwonnen naties te bewapenen, omdat deze wapens mogelijk op een gegeven dag tegen henzelf gebruikt zouden kunnen worden, hebben de Russen de Noord-Koreanen tot de tanden gewapend. Zij wisten dat deze wapens slechts zouden worden aangewend voor hun strategie, omdat zij hen tevens een grootse idee brachten om voor te vechten. De Noord-Koreanen vechten niet voor Rusland, maar voor een ideaal, voor een nieuwe wereld, voor een klasseloze samenleving, voor de dictatuur van het proletariaat, voor een ideologie.

Zo overstroonden deze nieuw bewapende vroegere stoottroepen van Japan de zwakke, slappe, would-be democratie van het Zuiden. Na enkele dagen waren het nog slechts een handjevol Amerikaanse soldaten, die weerstand boden.

Alleen bewapening van de vroegere vijanden kan het tekort aan soldaten in het verre Oosten dekken. Als eerste reactie op dit nijpende tekort, stond Amerika de Japanners toe, een gewapende politiemacht op te bouwen. Maar zal Amerika ook in staat zijn deze nieuwe soldaten te inspireren om hun macht alleen te gebruiken voor . . . , ja, waarvoor?

W a a r v o o r? Is dat niet de kern van het vraagstuk?

Een van de sterkste wapens van de „andere” ideologie is hun ideologische training van de bevolking en van de soldaten. Het is bekend, dat de Russische soldaat iedere dag zijn ideologische training krijgt. Om het effect hiervan nog te verhogen, tracht men het gebied hermetisch af te sluiten voor invloeden van buiten.

Hoe staat het nu met de vrije volken en hun legers? Hebben zij een scherp omschreven ideologie, die hen verenigt? Beseffen zij dat dit in deze tijd een eerste vereiste is en dat de militairen getraind moeten worden? Begrijpt de West-Europese militair dat er een strijd met ideeën gevoerd wordt, hoe deze gevoerd wordt, welke de fronten zijn, wat de strategie is en wat zijn persoonlijk aandeel kan zijn?

Het is geen nieuw probleem. In het afgelopen jaar heb ik met verscheidene officieren en onderofficieren over deze vraagstukken gesproken, waaruit mij de diepe noodzaak is gebleken van bovengenoemde training. Een groep militairen heeft een intense studie van deze problemen gemaakt, vooral ook van wat reeds in het buitenland op dit gebied gaande is. Persoonlijk contact van deze werkgroep met buitenlandse militairen, die in deze richting werkzaam zijn, was hiervoor zeer vruchtdragend.

Gezien het uitermate grote belang van deze materie, zullen in volgende artikelen onder meer besproken worden:

1. Welke ideologie heeft de democratie nodig?
2. Wat is de strategie in de ideologische oorlogvoering, welke zijn de wapens en welke methoden zijn doeltreffend gebleken?
3. Hoe kan het leger in korte tijd ideologisch getraind worden, zodat iedere man helder en eenvoudig voor ogen heeft wat van hem wordt gevraagd?

GREPEN UIT DE WERKELIJKHEID

OPERATIE „BRASSARD”

De verovering van het eiland Elba

door B. KONING, *Luitenant-Kolonel der Infanterie*

Het kan soms raar lopen in de wereld. Vermoedelijk zal de huidige opperbevelhebber van het Franse leger, de generaal de Lattre de Tassigny, op 11 November 1942 niet gedacht hebben, dat hij nog eens geroepen zou worden, om een grote rol in de bestrijding van de Nazi's te spelen.

Op 11 November 1942 werd de generaal namelijk gearresteerd en opgesloten in de gevangenis van Riom. Hij had zich verzet tegen de bezetting van het nog door de Duitsers onbezette deel van Frankrijk. Zo scheen dus voor hem de situatie vrijwel hopeloos.

Nooit wanhopen.

Maar een situatie is nooit verloren, tenzij men zich zelf verloren geeft! De historie is vol van voorbeelden, van situaties die zo op het oog voor iedereen een verloren zaak waren, maar die door het volhouden van een enkeling een grote overwinning werden. Onze grote Willem de Zwijger en Jan Pieterszoon Coen kunnen er over meepraten. Een Churchill en Roosevelt eveneens!

En zo ging het ook met Jean de Lattre. Hij gaf de moed nooit op. De gevangensmuren van Riom waren wel hoog en dik, maar de Franse ondergrondse strijders hadden toch contact met vele gevangenen, met als resultaat dat hij op 3 September 1943 uit de gevangenis kon ontsnappen, met behulp van zijn oude chauffeur, één van zijn oude soldaten en een gendarme, die zich in het bewakend personeel hadden weten in te dringen. Ook Mevrouw de Lattre de Tassigny en haar zoon speelden daarbij een rol!

Dat was het begin.

Want in de nacht van 17 op 18 October landde er een vliegtuig van de RAF ergens op een verlaten hoogvlakte in de omgeving van Langres. Een aantal mannen stappen in. Tegen het aanbreken van de dag bevond de Lattre zich in veiligheid op Engelse bodem, waar hij vrijwel onmiddellijk met generaal de Gaulle in contact kwam. Ondertussen had de situatie in Afrika zich geconsolideerd. De „As” had daar een verpletterende nederlaag geleden. Sicilië — het „Schild van Europa” zoals Goebbels het noemde — was in een schitterende operatie van slechts 5 weken genomen. De Geallieerden waren op het vaste land van Europa binnen gedrongen. Italië had gecapituleerd. Bij al die acties hadden Franse eenheden op zeer eervolle wijze meegestreden, maar steeds als onderdeel van een Geallieerd leger. Daar moest verandering in komen. De Fransen van de Gaulle en het Franse imperium in Afrika hadden krachten genoeg om een zelfstandig leger te scheppen. De Lattre kreeg de eervolle taak om dit leger te vormen, waarvoor de Amerikanen het materiaal zouden leveren.

Een enorme taak.

Het was inderdaad een geweldige taak, die de Lattre daarmee op zijn schouders nam, want de tijd drong. Op de conferentie in Teheran hadden de „Grote Drie” — Roosevelt, Churchill en Stalin— besloten dat medio 1944 de Anglo-Amerikanen een landing zouden uitvoeren op Frankrijks Noordwest- en Zuidkust. De eerst genoemde landing, de grote invasie, kreeg de schuilnaam van „Operatie Overlord”. De tweede werd met de codenaam „Operatie Anvil” aangeduid.

De operatie „Anvil” zou worden uitgevoerd door het 7e Amerikaanse leger onder generaal Patch en het nieuw te vormen 1e Franse Leger onder generaal de Lattre de Tassigny. Een Frans leger zou dus op daadwerkelijke wijze aan de bevrijding van „la grande Patrie” medewerken.

Met een fantastische energie zette de Lattre zich aan zijn taak. Hij toonde daarbij niet alleen een geweldig organisator te zijn, maar ook en bovenal een man, die al zijn medewerkers van hoog tot laag wist te begeesteren en te bezielen en iedereen vertrouwen in te boezemen. Daarmede bewees de Lattre dat hij inderdaad tot de grote veldheren uit de geschiedenis kan worden gerekend. Want alleen de groten hebben de eigenschappen om alle moeilijkheden te overwinnen. En dat kunnen zij, omdat zij mensen weten te bezielen en het vertrouwen van een ieder weten te veroveren. Bezielde, begeesterde mensen, die hun aanvoorders vertrouwen kunnen wonderen verrichten. Kijk naar Themistocles, Xenophon, Hannibal, Alexander de Grote, Caesar, Frederik de Grote, Napoleon, Blücher, Joffre, Hindenburg, Foch, Montgomery, Sjoekof, Eisenhower, Mac Arthur en de Lattre.

De prestaties van het door hem geschapen en aangevoerde 1e Franse Leger zijn inderdaad geweldig geweest.

Maar op 7 Mei 1945 kon de wereld inderdaad getuigen, dat de oude superieure Franse geest nog leefde. Dat de machtige gave van de strategische improvisatie, gepaard met ongekend organisatorisch vermogen en een diep strategisch vernuft nog steeds eigenschappen waren van het volk dat een Condé, Turenne, Luxembourg, Carnot, Jourdan, Napoleon, Joffre, Lyautéy, Foch, een de Gaulle, König, Leclerc, Catroux, Montsabert, Juin en een de Lattre had voortgebracht.

De vuurdoop.

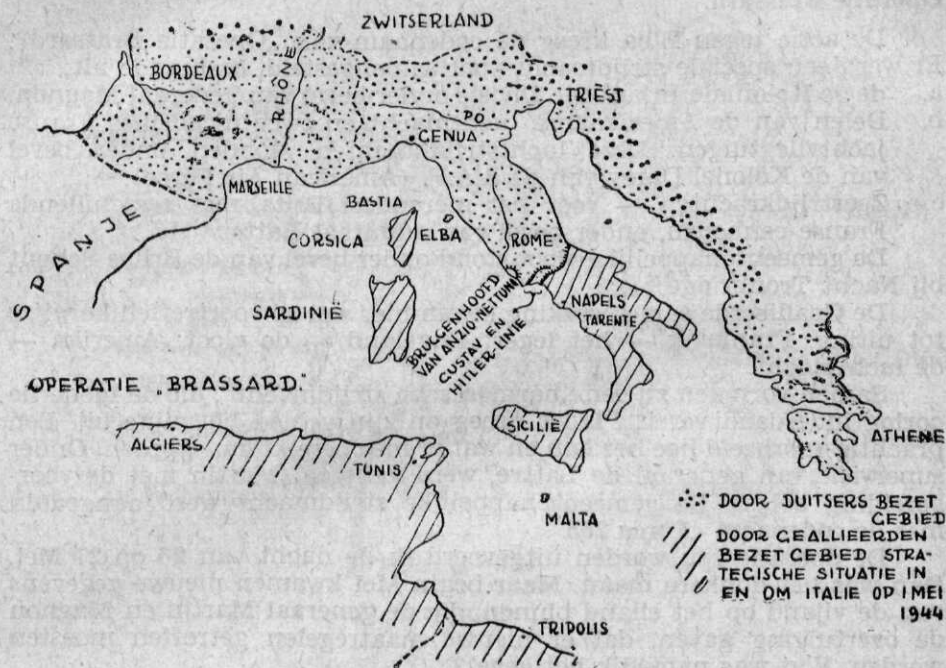
Een landing is een zeer moeilijke onderneming. Het zou voor het jonge 1e Franse leger van grote betekenis zijn, als het van te voren over enige ervaring op dat gebied zou kunnen beschikken. Het 7e Amerikaanse leger had reeds de landing op Sicilië meegemaakt.

Vandaar dat de Lattre aan de Geallieerde legerleiding voorstelde om — na de in bezit name van Sardinië en Corsica — een actie tegen het zwaar versterkte eiland Elba te ondernemen met zijn troepen.

Afgezien van zijn historische betekenis als verblijfplaats van Napoleon, welke naam op elke Fransman nog steeds een fascinerende invloed heeft, had dit eiland ook een belangrijke strategische betekenis.

De Duitsers hadden in Zuid-Italië in de „Gustav linie” — halverwege Napels en Rome, weten stand te houden. De aanvoermoeilijkheden waren groot, want er waren slechts weinige en dan nog slechte wegen.

Kesselring, de bevelhebber der Duitse eenheden in Italië, liet dan ook veel materieel in kustvaartuigen uit Genua langs de kust aanvoe-

Afb. 1

ren. Deze kustvaartuigen passeerden alle het Kanaal van Piombino, tussen het vaste land van Italië en het eiland Elba. Als de geallieerden dit eiland in handen hadden, zou het vervoer over zee afgelopen zijn en konden zij tevens gemakkelijker het vervoer over land in midden Italië bestrijden. Inderdaad dus alleszins belangrijke doeleinden (zie afb. 1). Maar generaal Eisenhower, die tot 1944 nog het bevel over de troepen in het westelijk Middellandse zeegebied voerde, was bezig om de landing bij Anzio—Nettuno — Zuid van Rome en in de rug van de Gustav-linie — voor te bereiden. In verband daarmee wenste hij zijn krachten niet te splitsen en voorlopig kwam er dus niets van een Franse actie tegen Elba.

Maar nadat Eisenhower belast was geworden met het voorbereiden van de invasie in het Westen en de Engelse generaal Maitland Wilson hem in het Middellandse zeegebied was opgevolgd, kwam er weer verandering in de toestand. Wilson stond niet afwijzend tegen een actie tegen Elba.

In Mei 1944 zouden de Geallieerden een groot offensief tegen de Gustavlinie ontketenen. Een gelijktijdige actie tegen Elba kon daarbij zijn nut hebben. Het zou de vijand in ernstige verwarring kunnen brengen. Want van Elba uit konden weer tal van acties tegen Midden- en Noord-Italië worden ondernomen. En alleen al door die dreiging zouden de Duitsers gedwongen zijn om de nodige troepen in dat gebied vast te houden.

Met de voorbereidingen werd derhalve begonnen, en de operatie tegen Elba zou inderdaad de vuurdoop voor het 1e Franse leger worden.

Operatie Brassard.

De actie tegen Elba kreeg de codenaam van „Operatie Brassard”. Er werd een speciale strijdmacht voor samengesteld, bestaande uit:

- a. de 9e Koloniale Infanterie Divisie onder bevel van generaal Magnon.
- b. Delen van de Amerikaanse luchtmacht en twee escadrilles Franse jachtvliegtuigen. Deze luchtstrijdkrachten stonden onder bevel van de Kolonel Darey van de A.A.F. (American Air Force).
- c. Zeestrijdkrachten — voor het merendeel Brits, met verschillende Franse eenheden, onder bevel van admiraal Battet.

De gemeenschappelijke vloot stond onder bevel van de Britse Schout bij Nacht Troubridge.

De Geallieerde samenwerking kwam hier wel op voortreffelijke wijze tot uiting. Frankrijk — het leger; Engeland — de vloot; Amerika — de luchtmacht.

Samen vormden zij een „harmonische strijdmacht”, die de moderne oorlog inderdaad vereist. Ieder droeg op zijn gebied het zijne bij. Een prachtig voorbeeld hoe het kan en wat er mee bereikt kan worden. Onder supervisie van generaal de Lattre, werd generaal Martin met de voorbereiding belast. De gemeenschappelijke strijdmacht werd aangeduid met de codenaam „Force 255”.

De operatie zou worden uitgevoerd in de nacht van 26 op 27 Mei. Dan was het donkere maan. Maar begin Mei kwamen nieuwe gegevens van de vijand op het eiland binnen, die de generaal Martin en Magnon de overtuiging gaven, dat er nieuwe maatregelen getroffen moesten worden. Wat was namelijk het geval?

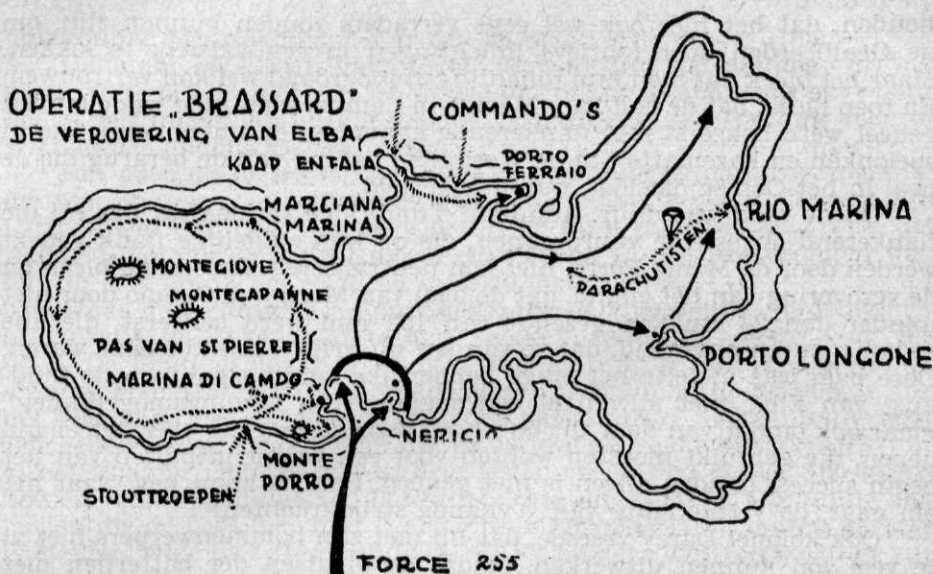
Situatie aan Duitse zijde.

De troepen op het eiland stonden onder bevel van de generaal Gall. Deze handhaafde op een rigoureuze wijze de tucht onder zijn troepen, terwijl op de burgerbevolking een zeer scherp toezicht werd gehouden. Daarom was het voor de Geallieerde inlichtingendienst uiterst moeilijk om min of meer nauwkeurige gegevens omtrent de sterkte en de genomen maatregelen te krijgen.

Zo nam de inlichtingendienst dan ook aan dat de maximum bezetting 1500 man bedroeg. Dat was er ten ene male naast. Toen het eiland veroverd was na verwoede gevechten, hadden de Fransen meer dan 3000 krijgsgevangenen gemaakt!

Hieruit ziet men van welk een groot belang juiste inlichtingen zijn.

Een aanval is toch al een sprong in het duister — zoals de grote maarschalk Foch zei — omdat men zodra de vijandelijke frontlinie is gepasseerd, met de onmogelijkste dingen rekening moet worden gehouden. Maar het plan dat men gemaakt heeft berust voor een belangrijk deel op de verkregen gegevens van de vijand, die normaal altijd onvolledig zijn. Maar als die gegevens meer dan 100 % fout zijn, dan wordt het wel uiterst pijnlijk. En dat was ten aanzien van de sterkte der Duitse bezetting op dit eiland beslist het geval. Nu kan men zeggen, dat de Fransen toch nog een geweldige overmacht hadden en dat het dus op een 1000 man meer of minder niet aankwam. Maar die redenering is — laten wij zeggen — wel heel erg theoretisch. Het betrof hier een eerste actie, een vuurproef. Een mislukking, of een uiteindelijk succes dat zeer duur gekocht zou zijn, kon van onmetelijk nadelige invloed op het

Afb. 2

moreel zijn. Een snel succes, met zo weinig mogelijk verliezen zou het vertrouwen in eigen kracht en eigen leiding aanzienlijk doen stijgen. Hier mochten geen risico's genomen worden! Trouwens men moet *altijd* zo zuinig mogelijk met mensen en mensenlevens omgaan. Het gaat in een oorlog nog niet eens om de overwinningen, maar om de wijze waarop ze worden behaald! Met Pyrrhus overwinningen graaft men zijn eigen graf.

Maar om nu weer terug te keren tot Elba, behalve ten aanzien van de sterkte der bezetting tastte men ook ten aanzien der aangelegde versterkingen min of meer in het duister.

Elba is een langgerekt eiland met een in de lengte er door heen lopende bergrug ter lengte van $\pm$ 30 km, met als hoogste punt de Mont Capanne op het Westelijk deel van het eiland. De Mont Capanne is 1019 meter hoog. Van de bergrug uit worden alle voor de landing in aanmerking komende stranden volkomen beheerst. Men wist dat de vijand in de rotsspelonken bezig was geweest om tal van kanonnen en mitrailleurs op te stellen. Waar de natuur te kort schoot had gewapend beton de nodige aanvulling gebracht. Maar het was van de lucht uit uiterst moeilijk om een goed inzicht in het verdedigingssysteem te krijgen. Wel wist men, dat de generaal Gall gezegd had, dat hij het eiland tot een onneembare vesting had gemaakt. Maar daar kon natuurlijk wel een tikkeltje grootspraak bij zijn. Daar waren Goebbels en consorten niet zo benauwd voor. Maar dat het een harde noot zou zijn om te kraken, stond wel vast.

De nieuwe gegevens welke de generaal Martin kreeg waren afkomstig van Italiaanse partizanen, die van het eiland Elba hadden weten te ontsnappen. Natuurlijk moest men er in den beginne rekening mee

houden, dat het hier ook wel eens verraders zouden kunnen zijn, om de Geallieerden door foutieve inlichtingen in een valstrik te lokken. Maar het bleek dat men hun inlichtingen inderdaad wel kon vertrouwen. En toen bleek, dat de golf van Marina di Campo, waar men wilde landen geheel werd beheerst met flankerende kanonnen en mitrailleurs, die in spelonken en kazematten in de Westelijke helling van de bergrug die de baai in het Oosten omsloot, waren opgesteld.

Goede raad was duur. Admiraal Troubridge verklaarde, dat hij die flankerend opgestelde vuurorganen, die op hun zuidelijke flank gedekt werden door de Monte Porro, niet kon neutraliseren. Inderdaad bleek na de verovering van het eiland, dat de baai van Marina di Campo door niet minder dan 24 stukken geschut van 152 mm werd beheerst, die alle zodanig waren opgesteld, dat ze van zee uit vrijwel onkwetsbaar waren. Deze baai was in feite het enige behoorlijke landingspunt op de Zuidkust van Elba, niet alleen uit een oogpunt van landingsmogelijkheid, maar ook omdat van daar uit de wegen door de bergrug over het eiland liepen, die gebruikt moesten worden voor een verder uitbuiten van het begin succes. Landen alleen is niet genoeg. Daarna komt pas, waar het om gaat, de vernietiging van 's vijands strijdkrachten!

Ook kolonel Darey vreesde, dat hij met zijn bommenwerpers niet al te veel zou kunnen uitwerken, omdat de plaatsen der batterijen niet behoorlijk bekend waren.

Een merkwaardig gevolg.

Als gevolg van de gewijzigde situatie stond de generaal Martin voor een moeilijke puzzle. Het oorspronkelijke plan om na een hevig artillerie- en luchtbombardement te landen in de baai van Marina di Campo kon onder deze omstandigheden geen doorgang vinden. Er moest iets anders op worden gevonden. Maar ondertussen ging de tijd voort. 27 Mei naderde en nog was geen beslissing genomen. Generaal de Lattre hakte de knoop door. De landing zou worden uitgevoerd op 17 Juni, dan liep het tegen donkere maan. Nu zal de vraag ongetwijfeld naar voren komen, waarom men niet nog een weekje wachtte, want dan was het compleet donkere maan. Zeer zeker. Maar het plan zoals het zou worden uitgevoerd, kon niet in het volledig duister worden uitgevoerd.

Op een ander punt aanvallen? Zou daar de situatie gunstiger zijn? Langer bombarderen, zou het veel helpen? Helemaal maar niet aanvallen, omdat het eiland, als de op het vaste land van Italië oprukkende Geallieerden Noordelijker zouden komen, de Duitsers het eiland toch wel zouden ontruimen? Dat zou voor de Fransen, die hier nu eens wilden laten zien, dat ze ook tot iets bijzonders in staat waren met hun nieuwe leger helemaal niet leuk zijn. Vergeet U niet, dat dit op het moreel — die geheimzinnige maar zo uiterst belangrijke factor, die van zo beslissende invloed op het geheel is — een slechte invloed zou kunnen hebben. En het was toch al merkwaardig hoe de troep reageerde op het besluit om de aanval op het eiland uit te stellen.

Dit uitstel werd onmiddellijk in verband gebracht met de doorbreking van de Gustav- en Hitlerlinie, de verovering van Rome en de verdere opmars naar het Noorden. De heersende mening van de troep was, dat, wanneer men dan tot de aanval op Elba zou overgaan, de vijand daar of zeer zwak, zou zijn, dan wel bij de eerste de beste dreiging tot

ontruiming van het eiland over zou gaan!

Generaal de Lattre nam tegen deze mening fel stelling. Er was geen enkel bewijs voor. En de weerstand die de Duitsers op het eiland boden was inderdaad fel. En niets is gevaarlijker, dan wanneer men de vijand gaat onderschatten.

Het goed op de hoogte zijn van de stemmingen en opvattingen in de troep is voor elke aanvoerder van het grootste gewicht. Generaal de Lattre hield dan ook niet op voor hij er weer van overtuigd was, dat iedereen die aan de aanval moest deelnemen, er van doordrongen was, dat hij zich bij die actie tot het uiterste moest geven.

Waar de technische hulpmiddelen om de vijandelijke verdedigingsorganisatie te breken hier te kort schoten, moest de „mens” het zelf doen. De landingsplaats in de baai van Marina di Campo bleef ongewijzigd. Men was daar door wekenlange waarneming op de hoogte van het kanaal in het mijneveld, dat de Duitsers daar hadden aangelegd. Het gehele eiland lag rondom dik in de mijnen, maar bij Porto Ferrario in het Noorden, Rio Marina in het Oosten en Marina del Campo in het Zuiden waren openingen in het mijneveld uitgespaard. Om nu de batterijen die de baai met hun flankerend vuur beheersten buiten gevecht te stellen, wilde de Lattre een bataljon Koloniale Stoottroepen in de rug van deze batterijen laten landen. Na de landing moest dit bataljon zich op de batterijen werpen en de bediening ervan uitschakelen.

Om hen te helpen en de aandacht af te leiden, zouden eerst in het Oostelijke deel van het eiland parachutisten worden neergelaten en tegelijk een commandoraid worden uitgevoerd tegen het schiereiland van Kaap Eufala. Hierdoor zou men de indruk vestigen, dat dit de voorbereiding was voor een aanval op de hoofdhaven van het eiland Porto Ferrario, de haven waar Napoleon in 1815 zich had ingescheept voor zijn tocht naar Frankrijk.

En ondertussen zou dan het bataljon stoottroepen landen op drie km Oost van de baai van Marina di Campo, om dan met de kazematen en batterijbezettingen af te rekenen. Maar dat was nog niet het enige.

Een merkwaardige actie.

De werkelijkheid stelt ons tactici — en op hoger niveau ook de strategen — voortdurend voor de meest merkwaardige puzzles. En dan valt er niet te zeggen, ja, dat gaat niet. Het moet! Dan mag het echter nooit een gok en wanhoopsdaad worden. Tot op zekere hoogte is de „gok”factor in de tactiek heel groot. Maar de tacticus moet nu eenmaal — *w e l o v e r w o g e n* — risico's durven nemen.

Daar staat ge in een vrij duistere nacht op de rotskust van Elba. Hopelijk zijt ge zonder kleerscheuren met uw bataljon door het mijneveld gekomen. Wat nu? Als een dolle op de vijandelijke kazematten en batterijen af? Neem een ogenblik aan dat de eerste verrassing niet lukt of niet helemaal lukt, dat er dus gevochten moet worden. De alsdan volledig gealarmeerde vijand zal natuurlijk reserves sturen en dan zit ge tussen twee vuren. Het resultaat van uw actie zal dan niet groot zijn. Natuurlijk hebt ge dat alles van te voren reeds overwogen en uw plan gemaakt. Laten wij zien hoe het wordt uitgevoerd.

Op 14 Juni vestigt de generaal de Lattre zijn commandopost in Bastia, op het uiterste N.O. puntje van Corsica. De voor de landing

bestemde troepen zijn reeds aanwezig. In de avond van de 15e komt bij kleine stukjes en beetjes de landingsvloot binnen. Deze omvat — de beschermende oorlogsschepen inbegrepen — 220 vaartuigen. Op grote afstand van Bastia stuiven lichte Engelse zeestrijdkrachten door het water, om elke onaangename verrassing te voorkomen.

De landing zal plaats vinden in de nacht van 17 op 18 Juni. Uur „U” is bepaald op 4.00. De parachutisten, de commando's en stoottroepen zullen hun actie om 1.00 beginnen.

Een oude strategische waarheid zegt, dat het geluk met de stoutmoedige is. Dat blijkt ook nu weer. Wekenlang heeft Generaal Gall de uiterste waakzaamheid van zijn manschappen geëist. Nooit zijn de Duitsers op de hoogte geweest — zoals later bleek — van de voornemens der Geallieerden. Maar het lag uit den aard der zaak voor de hand, dat er zulk een poging zou kunnen worden uitgevoerd. Maar wanneer? Daarom kon Gall al niet veel anders doen, dan *voortdurend* op zijn qui vive te zijn. Echter is niets zo slopend dan als maar op zijn qui vive te zijn, zonder dat er wat gebeurt! *En — noem het geluk of toeval — in de nacht van 17 op 18 Juni zijn voor het eerst de scherpe consignes van uiterste waakzaamheid niet toegepast.*

Dit had tot resultaat, dat niet alleen de „*verscherpte*” waakzaamheid, maar ook de „*gewone*” waakzaamheid er vrijwel niet was. Elke actie geeft reactie en hier was de reactie, dat men nu wel voor zeker aannam, dat er niets meer zou gebeuren. Na al die spannende en inspannende dagen van de grootste waakzaamheid lette niemand meer op. Ja, zo is de mens.

Precies op tijd — alsof het een vredesmanoeuvre was — daalden de de parachutisten, kwamen de commando's in het Noorden en het bataljon Stoottroepen in het Zuiden aan land, zonder dat één der landingsvaartuigen op een mijn liep of de vliegtuigen der parachutisten beschoten werden. Dat laatste lijkt wonderlijker dan het in werkelijkheid was, want gedurende twee weken waren elke nacht drommen vliegtuigen over het eiland gevlogen. Wel had de Duitse „Flak” daar steeds op gevuld, maar dat geschiedde nu zelfs ook deze nacht niet. Weer trokken de bommenwerpers over het eiland naar het vasteland van Italië om de Duitse verbindingsslijnen te bestoken. Maar nu volgden er meteen de parachutisten op.

Alarm.

De Franse soldaten waren reeds 2 à 2½ uur op het land, toen het eerste contact met de vijand tot stand kwam. De parachutisten raakten het eerst slaags toen zij het stadje Rio Marina binnendrongen, daarna de commando's toen deze Porto Ferrario naderden. Het alarmsysteem der Duitsers werkte in elk geval perfect, want in minder dan geen tijd was de gehele bezetting van het eiland gealarmeerd. Het bataljon stoottroepen bevond zich toen nog op 1½ km van de batterijen, die overvallen moesten worden. Nu bleek dat de Commandant van het Bataljon Stoottroepen een meesterlijk plan had ontworpen, wat Gij waarde lezer ondertussen ongetwijfeld ook reeds hebt gedaan. De bataljonscommandant had het volgende besloten:

1. De aanval op de batterijen wordt uitgevoerd met twee compagnieën. Elke compagnie zou drie batterijen voor zijn rekening nemen. (Zie afb. II).

2. Een compagnie zou het plaatsje Marino di Campo aanvallen, om te voorkomen, dat van daar uit troepen naar de bedreigde batterijen zouden worden gezonden.
3. Een compagnie rukte op langs de smalle bergweg naar Marciana Marina teneinde de aanvoer van reserves langs deze weg te beletten.

In het bijzonder deze compagnie had een wonderbaarlijke tocht. In de pas van St. Pierre werd één peloton achtergelaten, om deze pas in elk geval in handen te houden. De rest van de compagnie rukte op naar Marciana Marina, overviel daar het garnizoen van een volledig bataljon, sloeg het uit elkaar, met grote steun van de bevolking.

Gesterkt door dit succes en versterkt met partizanen, die tevens de achtervolging van de Duitsers op zich namen, rukte de Compagnie verder op naar het Westen, waar aan de voet van de Monte Giove enige zware batterijen waren, die naar het N.W. en Z.W. vuur uit konden brengen. Hier lieten de Duitsers zich echter niet meer verrassen. Maar men had bij de kazematten en batterijenopstellingen niet in de allereerste plaats op een aanval in de rug gerekend. Na twee uur harde strijd waren de opstellingen in Franse handen.

Waar men nu pal ten Westen van de Monte Giove stond, oordeelde de C.C. het beter om nu maar helemaal langs de kust weer naar Marino di Campo op te marcheren. Misschien viel er onderweg nog iets op te ruimen en in kilometers was het in elk geval korter dan de weg terug. Inderdaad werd onderweg nog drie maal contact met enkele Duitse kustwacht detachementen verkregen, die voor het grootste deel vernietigd werden. Op 18 Juni — Waterloodag — des middags te 15.00 kwam de Compagnie, doodmoe en met 18 % verliezen — maar zegevierend in Marina di Campo aan, dat ondertussen reeds volledig in Franse handen was. Want ook hier was Vrouwe Fortuna geheel met de aanvallers.

In een van de eerste huizen aan de rand van Marina di Compo overvielen de Fransen de Commandopost der Duitsers in dit gebied. De Commandant werd in pyama, terwijl hij uit zijn bed stapte, gevangen genomen. De hele staf werd uit elkaar geslagen. Eén der Fransen die het Duits volkomen beheerste, baste door een der telefoontoestellen, dat alles „erledigt war”, en men weer rustig naar de kwartieren kon gaan, terwijl de Fransen verder Marino di Campo binnenstormden. De Duitsers die er niets meer van begrepen gaven zich ten dele over en trokken ten dele terug in N.O. richting langs de baai.

Ook waren de beide Compagnieën, die de hoofdopdracht — het buiten gevecht stellen der batterijen — moesten uitvoeren, in contact met de vijand gekomen. Hier ontstonden felle gevechten, die nog niet geëindigd waren toen om 4.00 de oorlogsschepen van de invasievloot met hun inleidende beschieting begonnen. Met de schietbuizen van de rocket eenheden braakten ruim 4000 vuurmonden hun vuurzondvloed op de kust uit. Gedurende een half uur duurde dit helse concert, waarbij de Duitsers met de kanonnen die hen ter beschikking stonden van repliek dienden.

Om 4.30 nadert de eerste golf landingsvaartuigen de kust. Geen enkele dezer vaartuigen bereikt de kust. Een gedeelte der bemanning bereikt zwemmend het strand. Ook de tweede golf gaat ten onder. Eerst aan de derde groep gelukt het om aan wal te komen. Het zijn de Senegalezen van het bataljon Gilles. Als baarlijke duivels werpen zij zich op

de vijandelijke steunpunten. Om 7.30 hebben zij de Monte Tombone, die de baai van Marina di Campo geheel beheerst genomen en is het stadje door het 2e bataljon Senegalezen bezet.

Toch blijven de Duitsers verwoed weerstand bieden en eerst te 14.00 zijn de Fransen zover opgerukt, dat de baai niet meer onder vijandelijk vuur ligt.

Het merkwaardige bij deze operatie is, dat de Duitsers geen reserves naar de baai van Marina di Campo hebben gestuurd. De Generaal Gall was er namelijk van overtuigd, dat het hier slechts een misleidingsmanoeuvre betrof en dat de hoofdaanval beslist in het Noorden bij Porto Ferraio zou komen. Bovendien heerste er in den beginne bij de Duitsers door al de verschillende aanvallen grote verwarring. Niettemin hadden de Duitse eenheden rondom de baai van Marino di Campo zo verbitterd weerstand geboden, dat generaal Gall — als hij de situatie juist had beoordeeld — tijd en gelegenheid genoeg had gehad, om reserves naar het bedreigde punt te dirigeren, die er wellicht in waren geslaagd om de gehele landing ongedaan te maken. Maar ja, hij deed het niet en verloor daarmee het spel.

Want Generaal Magnan wachtte niet. Om 16.00 rukte hij met nieuwe troepen uit het gevormde bruggehoofd op naar het N.O., naar Porto Ferraio en naar het Oosten naar Porto Longone, respectievelijk met het 13e en 4e Regiment Koloniale troepen, versterkt met Commando's en artillerie. Zelfstandige gevechtsgroepen derhalve. Tegen het aanbreken van de dag van 18 Juni stond de gevechtsgroep Chrétien (13 R.K.Fr.) voor Porto Ferraio, dat na een korte strijd om 8.00 in de morgen werd bezet.

Waterloodag.

In de loop van 18 Juni werd de vijandelijke weerstand op het eiland geheel gebroken. Alleen in de uiterste punt hield hij nog steeds stand, welke weerstand in de loop van 19 Juni echter ook werd opgeruimd.

In de avond van 18 Juni — Waterloodag en ook de dag waarop de Gaulle in 1940 zijn eerste hartstochtelijke oproep over de Londense radio tot het Franse volk richtte om door te vechten en niet de weg in te slaan die Pétain en Laval het volk voorhielden — vond voor de villa waarin Napoleon gewoond had, een aangrijpende plechtigheid plaats.

Daar werd in tegenwoordigheid van admiraal Troubridge — de achterkleinzoon van de „second-in-command” van de grote Engelse admiraal Nelson — de Tricolore op het huis van Napoleon gehesen en schreef de luitenant Desportes van de Compagnie Kuntz die het eerste bij dit historische gebouw was gekomen, in het Gouden boek, — waarin de bezoekers van het Napoleon huis hun naam zetten — dat in de werkkamer van de grote Keizer lag, twee woorden, die een wereld van gedachten en idealen vertegenwoordigden, en die volkomen aangaven, wat de veroveraars van het eiland bezielden,

„La France”

DE KANSEN OP BEHOUD VAN DE VREDE

door F. C. SPITS, *Res.-Kapitein der Infanterie,
Legervoorlichtingsdienst*

I.

De niet-communistische wereld wordt op het ogenblik beheerst door vrees, vrees dat de Koreaanse affaire en in het algemeen de gang van zaken in het Verre Oosten op den duur meer krachten zal onttrekken aan het Westen, dan verenigbaar is met de veiligheid en de mogelijkheid van verdediging van andere bedreigde gebieden in de wereld, vrees ook, dat Rusland van de situatie zal gebruik maken om op een onverwacht moment toe te slaan. Men denkt daarbij dan voornamelijk aan Europa, dat gevaarlijk open ligt en feitelijk geen ander middel tot beveiliging heeft dan Amerika's strategische reserve, zijn vloot van lange-afstandsbommenwerpers.

Het merkwaardige feit doet zich nu voor, dat er in de Ver. Staten een klaarder besef is voor deze uiterst gevaarlijke situatie, dan in Europa zelf. Dit blijkt uit tal van feiten en verschijnselen en vooral ook uit de maatregelen, die men in de Ver. Staten treft om deze dreiging af te wenden. Amerika neemt hier de leiding en Europa volgt, naar het schijnt à contre-coeur. Zo heeft om een voorbeeld te noemen niet in de bedreigde landen zelf, maar in de Ver. Staten de pers krachtig stelling genomen tegen een politiek, welke het Westen te zeer in Azië zou verwickelen en belangrijke krachten zou onttrekken aan het eigenlijke centrum van actie — Europa. Sinds het uitbreken der vijandelijkheden in Korea hebben Amerika's beste publicisten dit thema ingezet — voorrang voor Europa — en zij weten het te verdedigen met een kracht van overtuiging en een vindingrijkheid in het bijeenbrengen van argumenten, die gunstig afsteken bij de gedesinteresseerdheid en gebrekkige belangstelling waarmee men in Europa deze kwesties behandelt.

Het winnen van de Koude Oorlog.

De vraag of Rusland het al dan niet op een oorlog zal laten aankomen wordt niet meer gesteld. Het probleem of het oorlog zal zijn dan wel vrede is na Korea op de achtergrond geraakt. Het heeft plaats gemaakt voor een veel minder speculatief probleem, dat van het machts-evenwicht tussen Oost en West. Verschuift dit ten gunste van het Oosten — en er zijn verontrustende tekenen, die erop wijzen — dan is met de zekerheid hieromtrent ook het antwoord gegeven op de eerste vraag. Dan komt het er immers nog slechts op aan de vraag te stellen, w a n n e e r het moment er zal zijn, dat de Sowjet-Unie zich sterk genoeg acht om openlijk tot de aanval over te gaan.

Het heeft geen zin om in te gaan op de voorspellingen omtrent deze laatste vraag. Men denkt daar zeer verschillend over. Voorlopig echter overheerst de mening van hen, die met Churchill, Billotte, Bradley e.a. het uitbreken van een openlijk conflict niet aannemelijk achten zolang Amerika's overwicht in atomische wapens nog onaangetast is. Verder

geldt, dat Rusland bij een voortduren van de koude oorlog nog een reeks van successen kan behalen en machtsposities kan verwerven zonder dat er één Russische soldaat aan te pas komt. Dit maakt het dan ook aannemelijk te geloven, dat Rusland bepaalde lijnen niet zal overschrijden, omdat dit onvermijdelijk oorlog met de Ver. Staten zou betekenen. Europa kan dus aanleunend tegen de garantie, die het gegeven is in het Noordatlantisch Pact, voorlopig gerust zijn.

1939 en 1950.

Dit neemt niet weg, dat de situatie bedenkelijk veel gaat lijken op die van 1939, ná de aan Polen gegeven garanties. Men gaf zich toen aan de illusie over, dat deze demonstratie van eensgezindheid en bereidheid om te vechten voldoende zou zijn om Hitler van verdere agressie te doen afzien. Maar men vergat, dat er inmiddels door de annexaties van Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije en door de versnelde herbewapening van Duitsland een machtsverschuiving ten nadele van de Westerse democratieën had plaats gevonden. Hitler kon een oorlog wagen met de volstreekte zekerheid, dat de eerste klappen raak zouden zijn.

De tegenwoordige situatie verschilt in zoverre met die van 1939, dat Stalin de volstreekte zekerheid heeft, dat een beginsucces hem niet voor een uiteindelijke catastrofe zal kunnen behoeden. Daarom lijkt een oorlog op korte termijn dan ook niet waarschijnlijk, al verkeert Stalin wel in heel wat gunstiger omstandigheden dan Hitler in 1939.

Dat het Kremlin rekening houdt met de onvermijdelijkheid of althans met de mogelijkheid van een oorlog over enkele jaren is in het licht der gebeurtenissen rond Korea nu vrijwel zeker. Immers het was te voorzien, dat een openlijke uitdaging als de agressie in Korea de openbare mening in de Ver. Staten tot het uiterste zou prikkelen en de regering tot maatregelen zou dwingen, die het oorlogsgevaar aanzienlijk zouden vergroten. Men kan toch moeilijk aannemen, dat Moskou een andere reactie van Amerikaanse zijde had verwacht. Welnu, wanneer men dan aanneemt, dat degenen, die in de Sowjet-Unie de lakens uitdelen na rijp beraad en koel overleg tot deze stap zijn besloten, dan kan men tot geen andere conclusie komen, dan dat ze rekening houden met de mogelijkheid van een oorlog op wellicht niet al te lange termijn.

Zij die lichtvaardig meenden, dat het Russische imperialisme tot staan zou kunnen worden gebracht met een succesvolle bestrijding van de communistische vijfde colonne hebben zich misrekend. Het Stalinisme van 1950 stelt zich in op de oorlog en niet alleen op klasse-tegenstellingen om de revolutie te verbreiden. „En notre siècle, quand les régimes totalitaires organisent des armées, c'est en général, pour s'en servir”¹⁾

Korea.

Voorlopig kiest Moskou nog de weg van de minste weerstand. Het speelt zijn troeven één voor één uit en volgt daarbij een tactiek, die verbluffend eenvoudig is. T.a.v. Korea ging het erom een krachtmeting te provoceren onder voor het Westen uiterst ongunstige voorwaarden. Het bindt hier strijdkrachten, die duizenden kilometers van hun bases moeten worden ingezet op een operatie-terrein, dat strategisch van geen

1) Aldus Raymond Aron in de „Figaro” (8—VIII).

betekenis is, omdat hier geen beslissing geforceerd kan worden. Wat dat aangaat is Korea slechts een herhaling van Malakka en Indo-China. Want terwijl het Westen zich hier in Azië uitput in een reeks van slijtageoorlogen houdt Rusland zijn militaire apparaat intact „as a force in being in the balance of the world”.

Dit laatste is één reden, waarom men zich in Amerika t.a.v. de situatie in Europa onbehaaglijk begint te voelen. Een andere reden is, dat de strijd in Korea enkele feiten aan het licht heeft gebracht, die de grondslagen waarop de defensie van Europa is gebouwd, bedenkelijk aantasten. Zo is in Korea o.m. gebleken:

dat een aanzienlijk sterkteverschil in landstrijdkrachten niet kan worden opgeheven door overwicht in de lucht;

dat de straaljager voor tactische steun aan landstrijdkrachten wellicht minder geschikt is;

dat luchtsteun geen effect heeft wanneer deze niet tussen troep en steunende luchtmacht tevoren beoefend is;

dat een kleine kwaliteitslandmacht niet opgewassen is tegen de omsingelingstactiek die door massa-legers kan worden toegepast;

dat de Russische tank beter is dan de Amerikaanse, terwijl het Amerikaanse anti-tankgeschut niet in alle opzichten voldoet;

dat met de aanvoer van landstrijdkrachten overzee zelfs over geringe afstand zeer veel tijd gemoeid gaat ²⁾).

Het is vanzelfsprekend, dat overweging van al deze feiten en verschijnselen die even zovele symptomen zijn voor het falen van het Westen op politiek en militair gebied voor velen — publicisten en politici — aanleiding is geweest zich te bezinnen op middelen om uit de tegenwoordige impasse te geraken. Er zijn vele wegen die naar het doel — een krachtig en eensgezind Westen — leiden, en de oplossingen, die men aangeeft verschillen al naar men het accent, meer naar het politiek-staatkundige, het militaire of het economische verlegt.

Politiek en Defensie.

Zoals reeds gezegd, is er in de Ver. Staten een krachtige stroming, die voorrang voor Europa bepleit en die in de huidige situatie een ernstig gevaar ziet, omdat zij krachten onttrekt, die voor de verdediging van Europa beschikbaar moeten blijven. Voor de politiek geldt evenzeer als voor de strategie het beginsel van concentratie van krachten. Niets is fataler dan krachten en middelen te versnipperen aan doelen die niet van beslissend belang zijn. Waar het in de politiek als in de strategie op aan komt is, dat men vaststelt welk doel van doorslaggevend belang is en dan op het bereiken van dit doel alle inspanning richt.

Waren de Amerikaanse politici zich van de waarheid van dit beginsel maar wat meer bewust geweest toen zij, Amerika's krachten en hulpbronnen grenzenloos overschattend, overgingen tot de afkondiging van de z.g. Trumanleer, welke de Ver. Staten verplichtte om overal ter wereld te vechten waar agressie plaats vindt. Voor het voeren van een dergelijke politiek bezit Amerika de middelen niet en eerst recht niet, nadat met het optreden van Min. Johnson op de defensie drastisch bezuinigd werd. De politici hebben hier een doel gesteld dat met de beschikbare militaire middelen niet te verwezenlijken is.

De vaststelling van dit feit moet — dat is de consequentie — leiden

²⁾ Wij ontlenen deze opsomming aan een deskundige uiteenzetting hieromtrent van de militaire medewerker van „Trouw”, (21—VII).

tot een totale herziening van Amerika's politiek. Zij moet zich aanpassen aan de middelen welke beschikbaar zijn. Zij moet zich beperken in haar verplichtingen en slechts garanties stellen daar waar de Amerikaanse expeditionnaire macht met kans op succes kan worden ingezet en een strategische beslissing kan worden afgedwongen.

Het is duidelijk, dat dit in Korea, noch elders in Azië mogelijk is. Slechts in Europa kan een militaire beslissing geforceerd worden. Daarom moet Europa met zijn sterk geïndustrialiseerde gebieden beschouwd blijven als het voornaamste, het primaire operatietoneel, dat voorrang moet houden in de berekeningen van de leiders van Amerika's buitenlandse politiek.

Defensie en Politiek.

Op het verwezenlijken van dit door het State Department te stellen doel moet Amerika's defensie gericht zijn. Zij moet de middelen beschikbaar stellen niet, althans niet in de eerste plaats, voor het voeren van de „kleine oorlog” voor het bestrijden van satellieten en het bedwingen van revolutionnaire krachten aan de peripherie van de Sowjet-sfeer, maar voor het tegengaan van directe agressie van de Sowjet-Unie zelf, m.n. in Europa. Op het voorkomen van deze agressie moet ook de verhoogde defensie-inspanning gericht zijn. Dit houdt dus in de vorming van strijdkrachten, die geen andere bestemming hebben dan de niet-gebonden strijdkrachten van de Sowjet-Unie in evenwicht te houden, m.a.w. de vorming van een strategische reserve.

Niets zou noodlottiger zijn dan dat Amerika verwickeld zou raken in nog twee à drie oorlogen in Koreaanse stijl of in een oorlog met een eerste-rangssatelliet als China. Want daarin ligt het doel van Ruslands politieke strategie. Zijn propaganda is er op gericht geweest het Amerikaanse overwicht in atomische wapens te neutraliseren. Zijn diplomatie was er op uit de Atlantische mogendheden moeilijkheden in het Verre Oosten te bezorgen, waar zij in Indo-China, Malakka en Korea tweederangssatellieten bevechten. Wanneer het er in zou slagen Amerika te beroven van de enige bewapening, waarin het superieur is en het te zelfder tijd te verwickelen in de bestrijding van een eerste-rangssatelliet als China, dan zou het een aanvang kunnen maken met het dicteren van politieke voorwaarden voor een capitulatie van een onverdedigd en in paniek gebracht Europa.

Helaas verkeert Amerika op het ogenblik in de noodlottige situatie, dat het gedwongen wordt een politiek te voeren, waardoor het China naar Rusland drijft en India van zich verwijdert. Zijn militaire taak wordt daardoor wel uiterst gecompliceerd. Wij moeten, schrijft Lippmann, de Russen van een oorlog afhouden en bovendien met onze numeriek geringe strijdkrachten de gewapende horden van het in revolutie verkerende Azië bestrijden.

„That could be the grand piano which broke the camel's back”.

(Wordt vervolgd.)

HOE STAAT HET MET UW KENNIS VAN HET MILITAIRE RECHT?

(beantwoording van de vragen, gesteld op blz. 527).

- a. 4 De vaandrig is geen officier, dus is de compagniescommandant bevoegd, hem met streng arrest te straffen. Indien de vraag betrekking had op een tweede-luitenant, dan zou de regimentscommandant als strafoplegger moeten optreden, aangezien de straf van streng arrest aan een *officier* slechts kan worden opgelegd door een meerdere met *volledige* strafbevoegdheid (zie art. 39, 3e en art. 41, 2e en slotzin van de Wet op de Krijgstucht).
- b. 5 Namelijk de rangen van korporaal, korporaal 1e kl., sergeant, sergeant 1e kl. en sergeant-majoor. Niet dus de soldaat 1e kl., want deze bekleedt geen rang. Men vindt de rangen van land- en zeemacht en hun volgorde in het K.B. van 6 Aug. 1910, Stbl. Nr 247. (zie Verzameling Wetten nr 3100, blz. 63 en vg). De rang van korporaal 1e kl. komt hierin niet voor, deze is ingesteld bij K.B. van 27 Sept. 1946 Nr 27.
- c. neen Het instituut van de voorwaardelijke veroordeling heeft uitsluitend betrekking op straffen, door de (burgerlijke of militaire) *rechter* opgelegd. Het komt dan ook niet voor, dat terzake van een krijgstuchtelijke aangelegenheid een reclasseringsrapport wordt opgemaakt en ingediend. Indien de tot straffen bevoegde meerdere om welke redenen dan ook vermeent, dat degene die zich aan een krijgstuchtelijk vergrijp heeft schuldig gemaakt, (nog) niet behoefte te worden gestraft, staat het hem volkomen vrij, van strafoplegging af te zien en met een waarschuwing, c.q. gepaard aan opvoedkundige maatregelen, te volstaan.
- d. 1 ja
2 neen want hij is geen officier, doch slechts met een militaire rang geassimileerd;
3 ja
4 neen want de Regtspleging bij de Landmagt sluit alle officieren van het Wapen der Koninklijke Marechaussee uit (art. 120 R.L.);
5 neen want behoudens een hier niet terzake doende mogelijkheid van benoeming van een burgerrechtsgedeerd lid (art. 245 R.L.), moet de krijgsraad uitsluitend uit *officieren* bestaan en wel van niet-lagere rang dan eerste-luitenant (art. 120 R.L.).
6 ja want voor een krijgsraad te velde is de bepaling van art. 120 R.L., welke reserve-officieren van het lidmaatschap van een krijgsraad uitsluit, niet van toepassing; genoemde uitsluiting is trouwens uit de tijd en zal, naar mag worden verwacht, bij een komende wetswijziging vervallen;
7 ja bij gebrek aan „dienstdoende” officieren kan ook een officier op pensioen tot lid worden benoemd (art. 131 R.L.); deze heeft door zijn pensionering de rang van officier niet verloren (art. 38 Bevorderingswet voor de Landmacht 1902).
- e. neen het „fiat executie” is slechts vereist voor die vonnissen van krijgsraden te velde, waarvan geen hoger beroep mogelijk is; het komt dus min of meer in de plaats van het hoger beroep op het H.M.G. (zie artt. 210 en 256 R.L., in samenhang met de Wet van 3 Juli 1947, Stbl. No. H 221, afgedrukt in Militair Rechtelijk Tijdschrift deel XL, blz. 429).
- f. 3 De inlijving maakt de betrokkene echter zonder meer nog geen militair in de zin van het straf- en tuchtrecht. Daarvoor is in het algemeen 5. beslissend.
- g. neen Bedoelde clause mag *niet* worden gesteld voordat de autoriteit, die over verwijzing naar de krijgsraad beslist (dat is dus momenteel de Commanderende Generaal of diens Verwijzingsofficier) verklaard heeft, dat hij met de krijgstuchtelijke afdoening instemt. De (in V.R.I.D.K.L. deel A I, bijl. G punt 8 voorgeschreven) clause is enigszins misleidend. In feite betekent zij dat de verwijzingsautoriteit, nadat *deze* de Auditeur-militair gehoord heeft, met de krijgstuchtelijke afdoening heeft ingestemd. De korpscommandant mag dus in het gestelde geval wel straffen, doch hij is verplicht daarvan vervolgens d.t.v. de Auditeur-militair kennis te geven aan de Commanderende Generaal.

Boekbesprekingen

ATOOMENERGIE EN ZIJN GEVOLGEN

door prof. dr P. S. M. Blackett. Uitg. Wereldbibliotheek, Amsterdam. Prijs geb. 6.90.

De schrijver van dit interessante, juist nu wel zeer actuele boek (oorspronkelijke titel: Military and political consequences of atomic energy), reeds gedurende de oorlog lid van de Adviescommissie voor Atoomenergie, Nobelprijswinnaar in 1948, hoogleraar aan de universiteit in Manchester, was de eerste geleerde die er in slaagde de transmutatie van atomen fotografisch vast te leggen.

Het boek, zo zegt prof. Blackett, dankt zijn ontstaan aan de wens, een rationele basis te zoeken voor de politiek van Groot Britannië in verband met de atoomenergie. Een enkele blik in de inhoud toont U dat hier een man aan het woord is die niet slechts een diepgaande studie heeft gemaakt van de wetenschappelijke zijde van de atoomsplitsing, maar tevens van de politieke en militaire consequenties.

Via een interessante, goed gedocumenteerde beschouwing van het tactisch en strategisch gebruik van de verschillende luchtmachten gedurende de laatste oorlog komt schrijver tot een overzicht van de atoombomaanvallen op Hiroshima en Nagasaki. Hij trekt een vergelijking tussen de bombardementen met orthodoxe zware explosieve bommen en die met atoombommen en aarzelt niet zijn inzichten te geven over de consequenties van het gebruik van atoomwapens in een eventuele derde wereldoorlog. Prof. Blackett vergeet daarbij niet de nodige aandacht te besteden aan de andere moderne wapens die nog in een stadium van ontwikkeling verkeren, zoals geleide projectielen, biologische- en radioactieve vergiften.

Bij al deze beschouwingen haalt hij talloze uitspraken aan van zeer verschillende militaire en politieke experts, maakt vergelijkingen en trekt conclusies.

De tweede helft van het boek geeft een uitgebreid overzicht van de politieke gevolgen van de atoombomontwikkeling, waarbij o.m. wordt geanalyseerd het Charter der UNO, het James Franck-rapport en dat van Acheson-Liliënthal, de Commissie voor Atoomenergie van de Verenigde Naties, de voorstellen van Baruch, de Wallace-Baruch tegenstelling, etc.

Tenslotte vindt men in de Aanhangsels

nog vele waardevolle gegevens over het geallieerde bombardementsoffensief in Europa 1939—'45), de oorlogsverliezen van de verschillende mogendheden (1939—'45), het eerste rapport van de Commissie voor atoomenergie — uitgebracht 31 Dec. '46 aan de Veiligheidsraad, de voorstellen van de U.S.S.R. van 11 Juni '47 en de rapporten Compton en Fiuletter (1947—'48).

THEORIE DES MEHRFACHSCHUSSES

door Dr Phil. H. Brändli, Oberst der Fliegerabwehr Truppen, Directeur van de firma Contraves A.G. te Zürich, Uitgave Birkhäuser Basel 1950. Prijs Zw. fr. 28.50.

De overweging dat het vliegtuig, ondanks de ontwikkeling van lange-afstandswapens (guided missiles), van grote waarde zal blijven als gevechts- en transportmiddel leidt er toe dat de afweermiddelen hiertegen met de toename van het vermogen der vliegtuigen ten minste gelijke tred moeten houden.

In het bijzonder geldt dit voor de lucht-doelartillerie, aangezien deze ballistisch slechts een beperkte werkingssfeer heeft. Aangezien het wel nimmer mogelijk zal zijn altijd alle aanvallende vliegtuigen met vliegtuigen te bestrijden, kan de lucht-doelartillerie in een luchtverdedigingsstelsel niet worden gemist en is het derhalve noodzakelijk haar vermogen en nauwkeurigheid zo hoog mogelijk op te voeren.

Uitgaande van het voorgaande behandelt schrijver allereerst de grondbeginselen van het luchtdoelvuur, de verschillende omstandigheden welke fouten veroorzaken en de kans van dodelijk treffen bij gebruik van munitie met schok-, tijd- en nabijheidsbuizen. Vervolgens onderwerpt hij het schieten met meervoudige wapens bij gebruik van munitie met nabijheidsbuizen, schokbuizen en bij gebruik van gemengde munitie aan een diepgaande studie. Een afzonderlijk hoofdstuk wordt gewijd aan de klein kaliber wapens en het geven van afsluitingsvuren daarmee. Aan het boek is een bijlage toegevoegd welke de Onioskop, product van de firma Contraves, behandelt, welk toestel zowel gebruikt kan worden als hulpmiddel bij de opleiding der lucht-doelartilleristen als voor de dynamische controle der vuurleidingsapparatuur.

Theorie des Mehrfachschusses is een studie van de mathematische problemen

welke zich bij het bestrijden met artillerie van zich snel verplaatsende doelen voordoen. Schrijver gaat hier zeer diep op in met de bedoeling om, voortbouwende op vroeger gedane onderzoeken, de weg te wijzen waarlangs de gedurende de afgelopen oorlog ingevoerde nieuwe strijdmiddelen, zoals de nabijheidsbuizen en het meervoudige geschut, in de toekomst verder zouden moeten worden ontwikkeld. Als zodanig moet het dan ook

worden gezien en bestudeerd, het leent zich niet voor een oppervlakkige kennisname doch vereist een diepgaande studie. Hoewel het in het bijzonder voor de ballisticus van belang is, verdient het aanbeveling dat ieder officier der luchtdoelartillerie, die zich niet tevreden stelt met het doorgronden van de practijk, doch zich wenst te verdiepen in de theoretische zijde van het vraagstuk, dit boek bestudeert. F.

MENINGEN VAN ANDEREN

Wat doet een soldaat vechten?

In zijn artikel „Wat doet een soldaat vechten?” in De Militaire Spectator van Juni 1950 (119e Jaargang Nr 6) concludeerde de 1e Luitenant J. H. D. van Kuik dat „in het heetst van het gevecht persoonlijk eergevoel vaak het enige is wat hoger gewaardeerd wordt dan het leven zelf”. Men zou uit zijn betoog kunnen lezen, dat de taak van de officier derhalve in belangrijke mate zich zou moeten richten op het aankweken van dit eergevoel.

Het gevaar van deze voorstelling van zaken is echter, dat zij te eenvoudig en te eenzijdig is. Immers blijkens de literatuur en de ervaring is het een conglomeraat van vele vaak onontwarbare factoren, dat het moreel van de troep bepaalt en dat de soldaat doet vechten. De punten die Montgomery in zijn toespraak tot de Royal Society of Medicine noemde, wezen reeds in deze richting en er zijn nog vele punten aan zijn lijst toe te voegen. De door Luitenant van Kuik genoemde voorbeelden wettigen naar mijn mening ook niet zijn conclusie: men kan slechts de gevolgtrekking maken, dat het moreel van de troep beter is als men elkaar kent, dan wanneer men als vreemden tegenover en naast elkaar staat. Hier spelen waarschijnlijk twee factoren een voornamelijk rol. In de eerste plaats de factor genoemd door Luitenant van Kuik, namelijk dat men zich in momenten van gevaar tegenover bekenden goed wil houden; tegenover zijn commandant en tegenover zijn kameraden. Maar in de tweede plaats geldt hier een minstens even belangrijke factor, namelijk dat elkaar niet kennen inhoudt, dat men los staat van de ander, op zichzelf is aangewezen en alleen is. Het feit dat men geen werkelijk contact met anderen heeft,

maakt vooral in momenten van gevaar onzeker, wekt gemakkelijk angst- en vluchtreacties op. Kortom de soldaat is bang om alleen te zijn. Kent men zijn commandant en elkaar, dan weet men wat men aan elkaar heeft, en heeft men steun aan elkaar; wie niemand kent, kan alleen op zichzelf steunen.

En het elkaar kennen biedt nog twee voordelen: men heeft zorg voor elkaar en — mede daardoor — afleiding aan elkaar. Dit alles verdeelt de aandacht, verlicht de spanning en vergroot de weerstand. Daarom heeft de commandant, gezien de door Luitenant van Kuik gebruikte voorbeelden, tweeërlei taak, die in elkaar overvloeien, namelijk enerzijds de beïnvloeding van het individu door hem het ideaalbeeld van de goede soldaat voor te houden (wat inhoudt dat hij daarvan zelf het voorbeeld geeft) en de soldaat op te voeden in zelfbewustheid en zelfrespect, door hem verantwoordelijkheid te geven, zodat hij beseft daadwerkelijk, zij het als klein raadgeer in een groot mechanisme, iets te betekenen. Anderzijds zal de commandant zijn onderdeel als groep moeten beïnvloeden door bevordering van de teamgeest, bestaande in het zich verantwoordelijk voelen voor elkaar, waardoor de soldaat een zo groot mogelijk vertrouwen krijgt in zijn kameraden, in de commandant, in de hogere leiding en in de taak waarvoor hij geplaatst is.

Als conclusie zou ik dan ook willen stellen, dat Montgomery wel heel dicht bij de waarheid kwam toen hij als fundamentele factoren voor de gevechtskracht noemde: leiding, discipline, kameradschap, zelfrespect en bezieling voor de zaak.

Mr M. H. K. v. d. Graaf.

WEDEROPRICHTING VAN DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE VERENIGING

In het voorjaar van 1949 kwam van vele zijden de wens naar voren om te geraken tot een wederoprichting van de Militaire Geneeskundige Vereniging, welke in de bezettingsjaren was geliquideerd. Een werkcommissie werd gevormd om richtlijnen vast te stellen en voorbereidingen te treffen. Op 4 Maart 1950 is te Utrecht een bijeenkomst gehouden waarop de talrijke aanwezigen zich met algemene stemmen uitspraken voor de wederoprichting van de Militair Geneeskundige Vereniging van Militaire Artsen, Tandartsen en Apothekers van Zee- en Landmacht.

De Dir. Off. van Gez. 2e kl. K.L., N. van Eek heette de aanwezigen, speciaal de Inspecteur Geneeskundige Dienst Generaal-Majoor J. Th. Wilkens, en de Chef Geneeskundige Dienst Zeemacht, de Schout bij Nacht-arts P. C. Broekhoff, welkom en gaf o.a. een uiteenzetting van de richtlijnen voor de Vereniging.

Als doelstelling had de werkcommissie zich gedacht:

1. Het bevorderen van de Militaire Geneeskunde in de ruimste zin door studie, voordrachten en publicatie van artikelen over militaire, geneeskundige, tandheelkundige en pharmaceutische onderwerpen.

2. Het handhaven en ontwikkelen van het zelfstandige karakter van het geneeskundig, tandheelkundig en pharmaceutisch werk in militair verband.

3. Het bevorderen van een kameraadschappelijke band tussen de leden.

Een nauwe samenwerking zal worden gezocht met verenigingen en groepen, in en buiten Nederland met soortgelijke doelstelling.

Zowel van de kant van de Zeemacht als van de Landmacht werd naar voren gebracht, dat er behoefte bestaat aan een nauwer contact tussen de officieren van de geneeskundige diensten. Men zag in de Militair Geneeskundige Vereniging het middel om dit doel te bereiken en men sprak zich uit voor een wederoprichting. Gevraagd werd of de Vereniging zich zou kunnen bezig houden met het beharti-

gen van de belangen van haar leden. Dit zal het voorlopig bestuur nader bekijken en aan de ledenvergadering voorleggen.

Met algemene stemmen werd besloten tot wederoprichting van de Vereniging.

Het voorlopige bestuur zal tot taak hebben het opstellen van een ontwerpstatuten en huishoudelijk reglement, welke op een algemene vergadering aan de leden zullen worden voorgelegd. Tevens zal dan het definitieve bestuur worden gekozen. De contributie voor 1950 werd vastgesteld op f 2.50.

Bij de rondvraag zei de I.G.D. Koninklijke Landmacht, Generaal-Majoor J. Th. Wilkens, dat hij zeer verheugd was over de wederoprichting van de Vereniging, die kan rekenen op zijn volledige steun en medewerking. Een kameraadschappelijke band tussen de officieren buiten de diensturen zal een plezierige en vruchtbare samenwerking in de diensturen ten goede komen. Door uitwisseling van ideeën zullen suggesties naar voren komen, die de geneeskundige dienst ten goede komen en hij zag deze dan ook met belangstelling tegemoet.

De Chef Geneeskundige Dienst Zeemacht, Schout bij Nacht-arts P. C. Broekhoff, sloot zich hierbij aan.

Mededeling van het voorlopig bestuur

Het voorlopig bestuur is samengesteld: A. W. Mellema, Kapitein ter Zee, Arts, Voorz.; N. van Eek, Dirigerend Officier van Gezondheid 2e kl., ondervoorz.; D. Neuteboom, Luitenant ter Zee, Arts I KMR, secr. Duinroosweg 7, 's Gravenhage; E. Overbosch, Res. Dirigerend Officier van Gezondheid 3e kl. K.L., Penningm. Essenlaan 56, Rotterdam-O. Giro no. 541700; J. Sterk, Res. Dirigerend Officier Tandarts K.L.

Belanghebbenden kunnen zich opgeven als lid door storting van f 2.50 op giro-rek. 541700 t.n.v. de Penningm. Militair Geneeskundige Vereniging, Essenlaan 56, Rotterdam-O, onder vermelding van: naam, adres, rang Land-of Zeemacht, Beroeps- of Reserve-officier, in werkelijke dienst of met groot verlof.

Félicitez ceux qui font bien, comme vous punissez ceux qui font mal.
Le Colonel Leroy.

Uit de BUITENLANDSE VAKPERS

Mortierbestrijding.

De infanteriemortier is een vrij onzuiver wapen, vergeleken met de meer geperfectioneerde wapens der artillerie. Bij het vuren ontpopt zij zich echter als een geducht wapen en uit sommige gevechtsberichten is gebleken dat zij oorzaak is geweest van zeer zware verliezen, vooral in het stadium dat de mortierbestrijding nog niet behoorlijk was geregeld.

De bestudering van het vraagstuk van de mortierbestrijding bracht volgens de majoor Pique een aantal sprekende feiten naar voren, waarvan de meest belangrijke waren:

a. de kromme baan van de mortier schept de mogelijkheid tot opstellingen met maximum dekking tegen vuur en zicht;

b. door hun gemakkelijke verplaatsbaarheid en bediening kunnen ze ook moeilijk bereikbare goede stellingterreinen innemen en snel van stelling veranderen;

c. vereist is een zodanige mortierbestrijdingsorganisatie, dat de gegevens omtrent 's vijands mortieren snel kunnen worden verwerkt tot opdrachten aan die eigen wapens, die zich het meest eigenen voor een bepaalde mortierbestrijding;

d. een doelmatige mortierbestrijdingsorganisatie moet gedecentraliseerd zijn, om voordeel te trekken uit snelle verbindingen.

Schrijver vervolgt met aan te geven, dat gelet op de betrekkelijk klein dracht van de mortieren, de divisiestaf, de hoogste staf is die rechtstreeks te maken heeft met de mortierbestrijding en de voorbereiding daarvan.

Het coördineren van de gehele mortierbestrijding bij de divisie geschiedt bij de Divisie Artillerie Commandant.

Hiertoe beschikt hij in zijn Staf o.m. bij S-3 over de mortierbestrijdingsofficier (division counter mortar officer, DCMO) en bij S-2 over de inlichtingsofficier der mortierbestrijding (counter mortar intelligence officer, DCMIO). De divisieradarofficier is aansprakelijk voor de goede gang van zaken voor de mortierbestrijding bij de Afdelingsradarsectie.

De inlichtingsorganen der artillerie werken ten nauwste samen met die der infanterie, teneinde de waarneming en de uitwisseling van rapporten over mortierdoelen nauwkeurig te kunnen regelen.

De majoor Pique geeft verder aan dat de S-2 van de Afdeling Veldartillerie belast is met de plaatsbepaling van doelen, waarbij S-2 voor het opsporen van mortieren beschikt over een radarwaarnemingsstation. Het radartoestel wordt bediend door personeel van de mortierbestrijdingsradarsectie, die nu organiek is ingedeeld bij alle Afdelingen lichte Veldartillerie der Divisie. Alle inlichtingen betreffende mortieren, moeten onmiddellijk worden doorgezonden naar de infanterie en de divisie-artillerie.

Naast radar zijn er nog andere organen om vijandelijke mortieren op te sporen t.w. de gezichtswaarneming, de geluidmeetdienst, de analyse der projectietrechters, het fotolezen en de beschietingsrapporten betreffende artillerie- en mortiervuur. Al deze inlichtingen worden gezonden naar een centraal bureau bij de Divisie-Artillerie Staf, welk bureau uit deze binnengekomen berichten zijn conclusies trekt en aan de meest geschikte wapens vuurodrachten verstrekt. Dit kunnen zowel artillerie- als infanteriewapens zijn.

Dit bureau houdt de divisie op de hoogte van 's vijands mortierbedrijvigheid, door het uitgeven van gemarkeerde luchtfoto's of kaarten, coördinaten lijsten van vijandelijke mortieren en opsomming van 's vijands mortieractie.

Schrijver onderstreept nog eens dat de moeilijkste opdracht is, het bepalen van de juiste plaats der doelen, soms is het zelfs bezwaarlijk het rayon te bepalen vanwaar een mortiervuur is afgegeven. Voorts staat of valt de mortierbestrijdingsorganisatie uiteraard met de ontvangst van goede inlichtingen. In dit verband wijst schrijver er op, dat naast de normale inlichtingsbronnen men bij de Divisie feitelijk twee speciale organen heeft die in het bijzonder bestemd zijn voor de plaatsbepaling van mortieren en wel de radar ingedeeld bij de Afdelingen Lichte Veldartillerie van de Divisie en voorts de geluidmeetdienst, die organiek is ingedeeld bij het mortierbestrijdingspeloton van ieder Infanterieregiment.

Majoor Pique wijdt vervolgens een korte beschouwing aan de verschillende in gebruik zijnde radartoestellen en merkt hierbij op dat in tegenstelling met andere organen, de radar alleen werkelijk vuur opmeet, terwijl het bij de geluid- en licht-

meetdiensten mogelijk is, dat de vijand ons door geïmiteerd vuur foutieve resultaten geeft waardoor geheel verkeerde opstellingen worden vastgesteld. Door geleidelijke verbetering van de radartoestellen, kan de plaats van vijandelijke mortieren thans zeer nauwkeurig worden vastgesteld.

Schrijver geeft daarna een kort overzicht over de organisatie en de werkwijze van het mortierbestrijdingspeloton van het Infanterie-regiment, speciaal wat betreft de geluidmeetdienst (het GR-6 geluidmeettoestel) en geeft hierbij aan dat voor een juiste plaatsbepaling van mortieren, het van groot belang is dat het werk van radar- en geluidmeetdienst zoveel mogelijk wordt gecoördineerd.

Majoor Pique wijst nog op een andere belangrijke inlichtingsbron, t.w. het mortierbestrijdingsrapport (mortrep), waarvoor een bepaald model is vastgesteld, teneinde niets te vergeten en het snel te kunnen doorgeven.

Deze rapporten worden zowel door radar- als door geluidmeetploegen gebruikt, maar evenzeer door iedere officier of soldaat ter vermelding van wat hij heeft gezien, gehoord, gevoeld of meegemaakt. Schrijver merkt hierbij op, dat ook onvolledige rapporten nog zeer veel waarde kunnen hebben.

Na een kort overzicht te hebben gegeven van de wijze waarop de verschillende inlichtingen bij het centrale bureau worden verwerkt op doelenkaarten, op calque's, in dossiers, (iedere vijandelijke mortieropstelling krijgt een kaart) en doeloverzichtstaten (ter inlichting van ondercommandanten), met vermelding van de wijze waarop de vijandelijke mortieropstellingen worden aangegeven, besluit de schrijver met op te merken dat de efficiëncy van de mortierbestrijdingsorganisatie rechtstreeks afhankelijk is van de kwaliteit van het ingedeelde personeel.

(Een zeer goed artikel, dat des te belangwekkender is, nu in beginsel overgegaan wordt tot de Amerikaanse organisatie, vuurleiding en vuurregeling. Zoudra mogelijk zal ook bij ons deze gelegenheid in studie en bewerking dienen te worden genomen, waarbij de praktische ervaringen aan Amerikaanse zijde opgedaan tijdens en na de tweede wereldoorlog van veel belang zullen blijken te zijn). *The Field Artillery 1949-11.12.*

I. d. A.

Infanterie in het gevecht.

Colonel Edwin B. Crabill vestigt in het artikel „Infantry in Combat” de aandacht op verschillende zaken waarvan de oor-

logservaring uitwees dat ze verkeerd waren. Enkele punten uit zijn betoog volgen hieronder.

Specialisatie.

De schrijver is er een tegenstander van om de gelederen tijdens gevechtsperiodes te doen aanvullen door personeelsaanvoer van achteren. De overlevenden hebben geen vertrouwen in nieuwelingen van welke rang of stand ook. Derhave geen personeelsaanvulling maar doorvechten tot het onderdeel zodanig verzwakt is dat het de minimum grens van doeltreffendheid heeft bereikt. Het wordt dan in zijn geheel uit de gevechtlinie gelicht om achterwaarts aangevuld en opnieuw geformeerd te worden. Wil de kracht van een onderdeel niet te snel door verliezen verloren gaan dan is het nodig dat de infanteristen onderling verwisselbaar zijn, zodanig dat opgevallen plaatsen van It mitr schutters, mortieristen enz. door een tirailleur kunnen worden ingenomen en omgekeerd. Door het opleiden van de infanteristen voor een bepaalde specialistische taak stuit de verwisseling op grote bezwaren, waarom de schrijver aanbeveelt de oefening van de infanterist meer all round te doen zijn. Zijn wens is dat iedere man alle infanteriewapens moet kunnen bedienen en ook van de verbindingdienst het een en ander moet weten. Onderofficieren moeten een zo breed mogelijke opleiding krijgen terwijl officieren tevens met tanks moeten kunnen omgaan en geoefend moeten zijn in de doelaanduiding en de correcties voor de artillerie.

(Met het all round maken van de infanterist zijn wij het volkomen eens. Er zou reeds veel gewonnen zijn als bereikt kon worden dat een compagnie uit strijders van een categorie bestond, die alle in de compagnie voorkomende wapens konden behandelen en zich ook op het gebied van verbindingen konden redden. I. d. I.).

Schieten.

a. Een man, die de graad van geoefend schutter op de schietbaan niet kon behalen kan op het gevechtveld dezelfde waarde hebben als een geoefend schutter, mits men hem alleen laat deelnemen aan de veel voorkomende vuren die tot doel hebben een haag, een groepje bomen, een rand, enz. onder vuur te nemen.

b. Indien op een waarneembare vijand wordt geschoten, zal dit meestal een bewegend doel zijn. Daarom acht schrijver een keepvizier (zoals bij een jachtgeweer) beter dan een oogdopvizier en kan volgens hem de schroef voor wind correctie bij de M. 1 vervallen.

(Hoe meer het accent op het snel afgeven van een schot op een bewegend of kortstondig zichtbaar doel wordt gelegd, hoe meer men het keepvizier zal missen.

Schrijvers mening wordt door velen die praktijk hebben van beide vizieren gedeeld. I. d. I.).

Marching-fire.

Evenals vele andere oorlogscommandanten is ook hier een enthousiast aanhanger van het „lopend vuur” aan het woord, die wenst dat het een wet van Meden en Perzen wordt deze methode toe te passen bij het doorschrijden van open terrein gelegen voor vijandelijke stellingen. Ook hier wordt er op gewezen de lichte mitrailleur aan het „lopend vuur” te doen deelnemen, daar vuuroverwicht volstrekt noodzakelijk is.

Gevechten in bewoonde oorden.

De meeste gevechten in Europa waren worstelingen om dorpen, plaatsen en steden, terwijl het te verwachten is dat de toekomst dezelfde soort gevechten zal te zien geven. De Amerikanen leerden dit vechten in de praktijk en gedurende gevechtspauzen aan het front in veroverde steden. Meer oefening en meer oefeningsmogelijkheden voor dit soort gevechten is nodig. (Oefeningsmogelijkheden voor beoefening van gevechten in huizen en oorden ontbreken bij ons nog te enen male. I. d. I.). De tanks schieten de verdedigers uit de huizen, de infanterie beschermt de tanks tegen bazooka's en bezet de veroverde gebouwen.

Het tank-infanterie team komt hierbij op de voorgrond.

Gevechten bij duisternis.

Troepen die voor het eerst in het gevecht komen zijn te bang om iets anders te doen dan in de duisternis samen te ballen. Nadat ze gevechtserfaring hebben gekregen zal echter de aanval bij duisternis meer gebruikt dienen te worden dan de dagaanval.

De aanval op de stad Neuss aan de Rijn werd tijdens de schemering uitgevoerd terwijl vervolgens bij daglicht de binnenstad werd veroverd. Het daglicht onthulde dat 12 kanonnen van 88 cm in beton emplacementen waren opgesteld om de vlakke naderingsstroken naar de stad schoon te vegen.

Dank zij de duisternis waren deze stukken gepasseerd en vervolgens door de bedieningen in de steek gelaten. Een dagaanval zou in dit geval uitermate kostbaar zijn geweest.

Schrijver komt tot de conclusie dat de oorlogservaring heeft uitgewezen dat de troep evenveel oefening in nacht- als in dagaanvallen nodig heeft.

Tank-infanterie.

Boven het niveau van het peloton mag bij gevechtsoefeningen de combinatie tank-infanterie nooit ontbreken.

In de laatste oorlog kwamen de tanks eerst na het contact met de vijand ter beschikking van de infanteriedivisies. De Amerikanen hadden daarom een harde leerschool om de samenwerking inf.-tanks te leren. Alleen door gezamenlijke oefening buiten het gevechtveld wordt het tank-infanterie team een feit. De goede resultaten bij de laatste operaties in de oorlog wezen hier dan ook op.

Verbindingen.

Radiocodes hebben hun nut in het achterland en bij voorbereide stellingen. Infanterie onder vuur moet men niet met codes lastig vallen. Dan is het al moeilijk genoeg berichten in klare taal door te laten komen.

De beste veiligheid geeft het gebruik van kaarten waarop belangrijke punten en terreinvoorwerpen zijn genummerd. Door het gebruik van deze nummers is het de meeluisterende vijand moeilijk nuttige inlichtingen te verkrijgen.

Het gebruik van coördinaten is niet veilig, daar de vijand mogelijk over eenzelfde kaart beschikt.

Telefoonlijnen in bedrijf houden kost veel verliezen, maar ze zijn het waard.

Infantry Journal, Mei 1950.

I. d. I.

De Hogeschool der democratie.

Op de K.M.A. in Nederland, Sandhurst in Engeland, West Point in de Verenigde Staten, Saint Cyr in Frankrijk worden de officieren voor de legers opgeleid. Het is juist, dat de vrije democratieën de maatregelen nemen om de grote volksoorlogen zo krachtig mogelijk te willen beschermen.

Maar wij vragen ons af, is dat voldoende?

De machtsmiddelen waarover Frankrijk in 1940 beschikte waren inderdaad formidabel. Zij waren in minder dan geen tijd van de kaart geveegd. Dat is slechts één voorbeeld, waarin „macht” alleen volkomen faalde. Nemen wij de aanval van het machtige Perzië op het kleine Griekenland 500 jaar voor Christus, het slagen van de opstand der Nederlanders tegen de machtige legers van Spanje,

de overwinning van de jonge Amerikaanse Republiek der 13 Verenigde Staten op het grote Engeland, de volksopstand der Spanjaarden tegen de overmachtige Napoleon, het succes van de zwakke Belgen tegen de grote legers der Duitsers in 1914 aan de IJzer, de nederlaag van ex-Kroonprins Wilhelm bij Verdun, de overwinning der Engelsen in de slag om Engeland, het niet kunnen breken van het ondergronds verzet in de bezette gebieden tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Als wij zoeken naar de gemeenschappelijke factor, die het falen van de brute macht in al deze — en tal van andere voorbeelden — beheerste, dan kwam dat, omdat bij de ogenschijnlijk zwakkere, de zwakheid volkomen werd opgeheven door de enorme kracht van de „idee”.

De „idee”, de geestelijke overtuiging, het nastreven van het geestelijk ideaal is doorslaggevend. Zonder geestelijke achtergrond was al die strijd volkomen verloren geweest. Maar de geest is altijd scherper dan het zwaard. Mensen, gedragen door de „idee” zijn tot wonderen in staat. Ook de krachten der „Duijsternis” weten dat heel goed. De tyrannen en dictatoren die er in de loop der eeuwen zijn geweest hebben daar op duivelse wijze gebruik van gemaakt. Zij gaven hun volgelingen ook een „idee”, al was het dan ook een duivels idee, dat hen uiteindelijk naar de afgrond voerde, zoals alle tyrannen ten onder zijn gegaan, want het kwade wint het nooit van het goede. Daar hoeft men nooit aan te wijfelen. Het kwaad loont nog altijd zijn meester, hetzij vroeg, hetzij laat, maar de straf en de vernietiging komen.

De door de idee van het Nazisme bezeten fanatieke S.S.-ers hebben hun verafgode „Führer” niet van de ondergang kunnen redden, omdat tegenover hen de „idee” van dat eeuwenoude begrip stond, dat het altijd heeft gewonnen, dat magische begrip van de „vrijheid”. De menselijke geest laat zich niet knechten. Hij mag dan somtijds tijdelijk gekluisterd schijnen, op de duur verbreekt de door de vrijheid gedragen idee van de menselijke geest alle boeien, om voort te gaan op de weg die voert naar het licht, naar een wereld waarin harmonie is, waarin een ieder mag geloven wat hij wil, zijn idealen mag naleven en verdedigen, waar rechtvaardigheid heerst en de vrijheid van de geest en de menselijke rechten gewaarborgd worden.

Ook het imperialistische communisme dat de vrije volkeren der wereld weer wil terugtrappen naar de Middeleeuwse slavernij in moderne vorm, dat het oude kolonialisme met zijn uitbuitingsmentaliteit

weer hoogtij doet vieren in alle gebieden waar dit imperialisme het leven onder normale vrije omstandigheden onmogelijk maakt, dat imperialistische communisme kent ook de waarde van de idee.

Moskou heeft zijn ideologische hogeschool, Degelijk, heel degelijk wordt daar gewerkt. Sommige opleidingen doen er twintig jaar over, alvorens zij worden losgelaten op de maatschappij. Het communistische China wordt thans beheerst door mannen die 10 tot 20 jaar in Moskou op de ideologische hogeschool zijn getraind.

En nu komt de vraag naar voren, wat doen wij? Tegenover de legers van het westen staan de legers van het oosten. Wat staat tegenover de imperialistische communistische ideologie.

Heel veel staat er tegenover. Inderdaad. Maar die krachten worden niet voldoende gecoördineerd. Datzelfde heilige vuur, dat tijdens de oorlog gelijk bij Christenen van de meest verschillende schakering, Mohammedanen, Hindoes en buitenkerkelijken aanwezig was om het nazisme te bestrijden tot de dood, dat zijn gemeenschappelijke basis van in het toverwoord „vrijheid” is niet meer aanwezig.

De opmars van het imperialistische communisme de „koude oorlog” kan nooit alleen schaaakmat worden gezet met machtsmiddelen. De geesten moeten overtuigd zijn en worden dat er een betere weg is dan die van dat moderne imperialisme.

Wij hebben Militaire Academies waar militaire leiders worden gekweekt, wij hebben hogescholen waar de leidende figuren in het burger leven op alle mogelijke gebied worden gekweekt. Maar waar worden de mannen gekweekt die leiding aan de democratische idee moeten geven? Want door alle tijden is de ideologie van alles beheersende betekenis geweest.

Het begin is er echter. Op de honderden Militaire Academies, op de duizenden hogescholen zijn er thans drie „Colleges of the good road”, hogescholen der democratie, waar de democratische aanvoeders kunnen worden gevormd. Zij zijn gevestigd in de Los Angeles in de Verenigde Staten, in Tarfoley, Cheshire in Engeland en Caux-sur-Montreux in Zwitserland.

Een der docenten van deze colleges was in 1925 in Moskou. Hij bezocht een ideologische trainingschool waar 300 jonge Chinese communisten werden opgeleid. Zijn begeleider zei, U kunt er van denken wat U wil — toen hij zich enigszins scep-

tisch toonde — over twintig jaar hebben zij in China de touwtjes in handen.

Zijn voorspelling is met beangstigende nauwkeurigheid uitgekomen.

Het enige antwoord op die wijze van werken is, ook onze jeugd te trainen in de filosofie van de geïnspireerde democratie, omdat slechts in de vrije democratie de mens zijn menselijke gaven tot volle ontplooiing kan brengen, het goede in de mens op de beste wijze tot uiting kan komen en het kwade kan worden bestreden. Want bij de dictatuur wordt juist de grootste wissel getrokken op het kwade in de mens.

Aan de „colleges of the good road” — de hogescholen der democratie — wordt gedoceerd in de volgende vakken:

1. Geschiedenis. Deze wordt bezien uit de morele en geestelijke gezichtshoek. Daarnaast wordt de materialistische interpretatie nagegaan, die leidde tot de communistische ideologie, terwijl — in verband met beide beschouwingen — het juiste antwoord op de communistische ideologie wordt gegeven.

2. Psychologie. Hierbij wordt uitgegaan van de beginselen dat God de mens kan leiden naar zijn inzichten en dat daarnaast de menselijke natuur kan worden veranderd door de hand in eigen boezem te steken. Uitgaande van deze twee stellingen voorkomt men eindeloos geredeneer en wordt deze studie een antwoord op de vraag hoe men te werk moet gaan, om de grote goede hoedanigheden in elk mens en zijn scheppend vermogen het best kunnen worden ontwikkeld.

3. Economie. De economie die bestudeerd en ontwikkeld wordt, staat in het kader van het „Geven” in plaats van het „Nemen”. En economie waarbij het voor een ieder mogelijk wordt om zijn redelijk deel in de rijkdommen der wereld te krijgen. Deze economie geeft het volledige antwoord op de berekende economie van het imperialistische communisme.

4. Staathuishoudkunde, waarbij speciaal de grondslagen der democratie worden bestudeerd, terwijl zo veel mogelijk gelegenheden worden aangegrepen voor ontmoetingen met verantwoordelijke regeringspersonen uit zoveel mogelijk landen.

5. Industrieel leiderschap.

Behandeling personeel, organiseren van de arbeid, arbeidstoestanden, industriële democratie, bezoeken van bedrijven, gesprekken met arbeiders en bedrijfsleiders vormen de hoofdschotel.

6. Talen. Naast de eigen taal, moet nog één taal kunnen worden beheerst.

7. Publiceren. De studenten moeten artikelen publiceren in dag-, week- en maandbladen, brochures samenstellen.

8. Spreken in het openbaar. Organiseren van bijeenkomsten, het leren spreken over actuele onderwerpen voor toehoorders uit de meest verschillende milieus.

9. Acteren. Het toneel is een machtig hulpmiddel om de democratische ideologie te dienen en tot ontwikkeling te brengen. Het door de studenten zelf ontworpen toneelstuk „The forgotten factor” is daarvan het meest sprekende bewijs. Ook het schrijven van scenario's voor films wordt beoefend.

10. Muziek. Zeer velen weten niet welk een machtig hulpmiddel muziek in de ideologische strijd is. De studenten met aanleg in deze richting krijgen een speciale training.

11. Huiselijk leven. De studenten worden ingekwartierd in gezinnen, die leven volgens de beginselen van de morele herbewapening, waarbij — man zówel als vrouw — zoveel mogelijk moet doen om de familie te helpen in gemeenschappelijk overleg. (Zie het artikel over de ideologische oorlogvoering in dit nummer. B.K.).

The college of the good road.

B. K.

Wat zal er na een derde wereldoorlog van ons overblijven?

Er zijn twee grote gebeurtenissen, die de strategische wereldsituatie grondig hebben gewijzigd en wel:

a. het bezit van de atoombom door Rusland.

b. het verbond van het Rode China met de Sovjet Unie.

Door het eerste worden de industriële centra van de landen van het Atlantisch Pact zeer kwetsbaar. Door het tweede heeft Rusland het grootste deel van de westkust der Pacific in handen met tal van grote en goede volkomen ijsvrije havens. Daardoor kan de Sovjet Unie ook zijn invloed op de Oceanen gaan uitoefenen. Dat is van des te groter belang, omdat Amerika en Engeland alleen bij het handhaven van hun zeeverbindingen kunnen leven en hun invloed doen gelden. Deze verbindingen kunnen door Russische onderzeeërs geweldig worden bedreigd. Zij kunnen op alle Oceanen opereren, zelfs van de havens uit waarover het nu beschikt, laat staan, als het de hand op enige havens zou hebben gelegd aan de Westkust van Europa of de Zuidkust van Azië.

Nu kan men wel zeggen, dat noch Duitsland, noch Japan er met hun duikboten in zijn geslaagd om de geallieerde verbindingen te vernietigen, maar in de eerste plaats was de Duitse en Japanse actie ten ene male niet gecoördineerd, werden, vooral door de Japanners, grote fouten gemaakt bij het gebruik van dit wapen en zijn de moderne duikboten veel beter voor hun taak berekend dan hun voorgangers uit de tweede wereldoorlog. De moderne duikboot met zijn snuiverinrichting is inderdaad een zeer krachtig en moeilijk te bestrijden wapen.

De Russen hebben een vlootbouwprogramma van duizend onderzeeërs, waarvan er vermoedelijk al 700 klaar zijn. Door de moderne verbeteringen, is de onderzeeër van het heden vele malen gevaarlijker dan de oude editie. En naast het torpedowapen zullen zij ook worden uitgerust met geleide lange afstandprojectielen of met door radar bestuurde raketten, gevuld met atoomspringstof.

Dergelijke raketten kunnen enorme schade aanrichten. Daarbij is het voordeel geheel aan de kant der Russen. Want zij kunnen met hun onderzeebootraketten vrijwel alle belangrijke steden van Amerika en Engeland bereiken. De Amerikaanse en Engelse duikboten kunnen dat ten opzichte van de belangrijke Russische centra beslist niet. Men kan zich het effect van een atoomraketaanval b.v. op New York indenken als men nagaat wat voor schade één atombom aan Hiroshima heeft toegebracht. Stel dat een Russische duikbootvloot van 100 duikboten op 30 tot 100 km van New York opvaart om dan op een bepaald tijdstip even boven water te komen en 100 atoomraketten op New York af te vuren. Na een paar seconden is New York van de aardbodem verdwenen. De Russische luchtmacht zal de in het binnenland gelegen grote centra voor zijn rekening moeten nemen. Men kan er vrijwel zeker van zijn dat de lucht-aanval gelijktijdig met de duikbootraket-aanval zal komen om in de kortst mogelijke tijd de grootste — mogelijk totaal verlamme — verwoestingen aan te brengen. Wat zou er gebeuren als in één klap vele tientallen miljoenen zouden worden gedood en het economische stelsel totaal zou worden ontwricht. Wat zal er van de rest overblijven?

Aan de ene kant moeten de afweermaatregelen, radar om de vliegtuigen zo vroegtijdig mogelijk te signaleren, sonar voor de opsporing van duikboten, ultra moderne jachtvliegtuigen en de lucht-doelartillerie, duikbootbestrijding en de mogelijkheid tot het terugslaan, zo goed

mogelijk zijn. De kans dat de wederzijdse ontzettende verwoestingen die te verwachten zijn, een agressor er van zal weerhouden om tot de aanval over te gaan bestaat zeer zeker. Maar of dit ook zeker zal gebeuren, dat is een andere vraag. Daarnaast moeten de volkeren geheel op de hoogte worden gebracht van de verschrikkingen die hen kunnen treffen, opdat de ingenieurs, de organisatoren en deskundigen niet alleen voorbereidende maatregelen kunnen treffen, maar de volkeren ook weten waar ze aan toe zijn.

Bovenal moeten de volkeren weten, waarvoor zij zo nodig de verschrikkingen zullen hebben te doorstaan. Zij hebben de keus, om als zij — nadat de hel is losgebroken — nog levend uit de strijd komen, om verder te leven als slaaf of als vrij mens, of zij in vrijheid een nieuwe cultuur kunnen proberen op te bouwen, waarin vrede en veiligheid zal heersen, dan wel als dwangarbeider daar te worden ingezet, waar de overweldiger het goed dunkt, naar zijn inzichten en voor zijn eigenbelang. Er zijn wel voor veel mindere kwesties mensen de dood ingegaan. Een morele houding, die zich bewust van de grote verschrikkingen, de tanden op elkaar doet klemmen en vastberaden stelling neemt, is in dit opzicht de beste garantie voor de vrede.

Aero Digest, Mei 1950.

B. K.

Franse begrippen over de verdediging.

In de jaren vóór 1940 was de stellingoorlog het begin en het einde van de Franse opvattingen betreffende de verdediging. Deze opvattingen berustten op de loopgravenoorlog 1914—1918. Daarbij eiste men een aaneengesloten front en had men een ziekelijke vrees voor open vleugels. De defensieve geest leidde tot een sterk passieve houding, die veel te veel de aandacht vestigde op het belang van stellingen met prachtige schootsvelden in het bijzonder voor vlakbaanvuurwapens.

Want de mitrailleur werd na de eerste wereldoorlog als het belangrijkste wapen beschouwd. De opkomst van de tank bracht voor de Fransen niet veel wijziging. In de Franse gevechtshandleiding „l'instruction provisoire pour les grandes unités” lezen wij dat het anti-tank geschut ten opzichte van de tanks, dezelfde rol speelt als de mitrailleur ten opzichte van de infanterie. 1936! De ontzuivering was wel enorm. Men onderschatte op een fatale wijze de kracht van het tankwapen. Ook de mortier onderschatte men. Hun

aantal was veel te gering en niemand had in 1940 er ook maar het geringste idee van, dat dit wapen een der belangrijkste uit de hele oorlog zou worden.

Een van de meest in het oog springende kenmerken der Franse verdediging was wel het gemis aan beweeglijkheid en de afwezigheid van mobile reserves. Wanneer de troepen eenmaal in stelling lagen, deed men niet veel anders dan afwachten, om een mogelijke aanval te kunnen afslaan. Men liet de tegenpartij volledig het initiatief.

De Duitsers hielden er — na hun herbewapening — heel andere ideeën op na. Zij voerden het beweeglijke element in hun verdedigingsbeginselen in. Zij reserveerden van huis uit zeer sterke delen van de beschikbare troepen voor het uitvoeren van tegenaanvallen, iets wat bij de Fransen uitgesloten was.

Kort voor de tweede wereldoorlog kwamen wel enige nieuwe denkbeelden naar voren. Deze ideeën betroffen de verdere ontwikkeling van tankhindernissen en de constructie van weerstandskernen met verdediging naar alle kanten. Maar de steeds weer gevolgde opleidingsmethoden hielden weinig rekening met de nieuwere begrippen.

Het schootsveld voor de vlakbaanvuurwapenen was het allesbeslissende. Het denkbeeld van de sterke weerstandskern met verdediging naar alle zijden werd daardoor ook weer veel te statisch opgevat. Men realiseerde zich te weinig, dat deze verdedigingswijze, moest samengaan met mobile reserves en dat men dan systematisch gebruik zou moeten maken van tegenaanvallen.

De ondervinding in 1940 was voor het overgrote deel der Fransen dan ook een zeer zware slag.

De vrije Fransen bestudeerden de ervaringen zeer grondig en kwamen tot de conclusie, dat de moderne verdediging onder geen voorwaarde alleen maar defensief moet zijn, maar ook wel degelijk offensief.

De Franse operatiën in Italië, Frankrijk en Duitsland in 1943, 1944 en 1945 droegen over het algemeen een offensief karakter, hoewel men gedurende verschillende perioden ook in het defensief was. Daarbij was het schering en inslag, dat dan verdedigende posities op de oplopende helling van heuvelruggen werden gekozen (position à contre pente, reversed slope position of Hinterhangstellung) iets, waar de Fransen in de eerste wereldoorlog vrijwel geen gebruik van hadden gemaakt.

De ondervinding had geleerd, dat het zeer moeilijk was, onder de omstandig-

heden van het moderne gevecht lange tijd in een opstelling op de voorhelling te blijven zitten, dus in het rechtstreekse zicht van de vijand. Men leed door het vijandelijke — goed waargenomen — vuur zware verliezen, de verbindingen waren moeilijk, evenals de aan- en afvoer. Daarom besloot men voortaan gebruik te maken van de achterhellingen en als die er niet waren andere dekkingen tegen zicht op te zoeken. De opstelling op de achterhelling heeft het bezwaar, dat men veelal slechts een klein schootsveld heeft. Maar dit is niet erg. Het aantal automatische wapens en de kwaliteit daarvan garanderen een voldoende dicht afsluitingsvuur, ook op de korte afstanden. Bovendien heeft het ook nog bijzondere voordelen om de aanvaller op zo kort mogelijke afstand van de eigen opstelling tot staan te brengen. Want dan kan hij geen eigen artillerie of mortier steun meer ontvangen, daar hierdoor dan de kans bestaat, dat hij zelf ook van zijn artillerie-projectielen te lijden zou hebben. In een dergelijke stelling moet de waarneming met zorg worden voorbereid en georganiseerd. Ideaal is, als een meer achterwaarts gelegen heuvelrug, over de voorgelegen heuvelrug heen, uitzicht biedt op het voorterrein. Ontbreekt een dergelijke mogelijkheid, dan moet men zijdelings gelegen waarnemingsmogelijkheden opzoeken, zonodig in het gebied van andere eenheden, soms ook door goed georganiseerde versterkte punten in het voorterrein.

Verder is de tegenaanval een der belangrijkste elementen der verdediging geworden. De voordelen van de tegenaanval zijn zeer groot, want ze vindt plaats op een uitgeputte tegenstander, die — als de tegenaanval maar snel genoeg wordt ingezet — nog geen gelegenheid heeft gehad, om zich te organiseren. Het systematische gebruik van de tegenaanval, voortspruitende uit een geest van agressiviteit, is het voornaamste element van de offensieve verdediging.

(Een goed artikel, dat ons inderdaad de grote waarde van de tegenaanval en de agressieve geest — óók in de verdediging — op de juiste wijze schildert. De opvatting, dat bij ons de oplopende hellingpositie toch vrijwel nooit voor zal komen en er dus ook geen aandacht aan behoeft te worden besteed is niet juist. Nu wij — gelukkig — deel uitmaken van een West Europese Unie en een Atlantisch Pact, moeten wij ook t.a.v. onze tactische opvattingen wel degelijk internationaal gaan denken. Men weet in een onverhoopt conflict nooit van te voren

hoe de knickers zullen rollen. Hoe groter en breder ons tactisch inzicht is, des te meer nut zullen wij er in een voorkomend geval van kunnen hebben. B. K.).

Informations Militaire, Februari 1950.

B. K.

Duidelijkheid.

Kolonel House wijst er op, hoe moeilijk het is om precies te zeggen, wat men bedoelt. Als dat al zo moeilijk is door middel van het gesproken woord, waarbij men dus de kans heeft, om na afloop nog eens te vragen of ieder het begrepen heeft, en dan eventueel alsnog een toelichting te geven, hoe moeilijk moet het dan zijn, als men zijn ideeën schriftelijk moet overbrengen.

Hoe kunnen wij nu bereiken, dat de kans op goed onderling begrip zo groot mogelijk wordt? Kolonel House beveelt daarvoor aan:

1. een zo groot mogelijk „unité de doctrine”, een zo groot mogelijke eenheid van opvatting.

2. een zo gedegen mogelijke vakken-nis, zodat de vaktermen waarin men spreekt door een ieder worden begrepen en tweeledige uitleg daarvan niet mogelijk is.

3. Geen gewrongen ambtelijke stijl. Dat staat heel gekleed, maar het zegt nooit duidelijk wat men er nu mee voor heeft.

4. Het beste is te schrijven, zoals men het ook gewoon zou zeggen.

5. Wees in Uw omschrijvingen eenvoudig. Eenvoud is nog steeds het kenmerk van het ware.

6. Gebruik korte zinnen. Lange zinnen, met veel tussenvoegsels, mogen een ideaal werkterrein zijn voor de jurist, maar voor de soldaat kunnen ze dodelijk zijn. Korte krachtige taal (inderdaad, niet kletsen, maar poetsen, dat is altijd goed. B. K.).

7. Ontwikkel Uw taalkennis. Zorg, dat gij een zo groot mogelijk vocabulair ter beschikking hebt, om daaruit de woorden te kiezen die gij het beste kunt gebruiken.

8. Doe nooit geleerd. Stel U op het standpunt van degenen voor wie de brief of het bevel bestemd is. Aarzel nooit om af te dalen van Uw hoge voetstuk, naar het mogelijk lagere peil van Uw medewerkers of uitvoerders. Gij verlaagt U er beslist niet mee. Integendeel! Gij verheft de anderen er mee en bevordert de kansen op succes voor allen.

(Een zeer goed artikel. Het is de bestudering ten volle waard. Wij zijn het met de strekking er van geheel eens. Wij hopen, dat er een nuttig gebruik van zal worden gemaakt door er ook naar te

handelen. En niet alleen met gezond verstand, maar ook in volle overtuiging. B. K.).

Canadian Army Journal, Maart 1950.

B. K.

Engeland en de atoomoorlog.

De bekende strateeg-publicist Liddell Hart heeft een aantal artikelen over dit onderwerp gepubliceerd. Hij vermeldt de feiten van Hiroshima. Onmiddellijk 60.000 doden, oplopend tot 100.000 tengevolge van de radio-actieve straling en Nagasaki in totaal 40.000 doden.

Voor het bekend worden van het feit, dat Rusland de atombom bezat, meende men dat een onmiddellijk ingezette aanval van lange afstandbommenwerpers met atombommen een afdoend antwoord zou zijn op een agressie van Russische zijde. Nu heeft men zelf ook dat middel te verwachten. Het beste middel om de atombom te gebruiken is nog de lange afstandbommenwerper. Een andere mogelijkheid zijn de V wapens, waarbij men er in het bijzonder aan moet denken, dat deze zeer goed kunnen worden gelanceerd van onderzeeërs af.

Welke mogelijkheden van verdediging zijn er nu op dit ogenblik? Met radar, jachtvliegtuigen, luchtdoelartillerie en geleide projectielen zullen inderdaad goede resultaten zijn te bereiken, maar men zal er nooit alle vijandelijke bommenwerpers mee kunnen tegen houden. Ook met aanvallen tegen lanceerinrichtingen en vliegvelden zal wel een en ander te bereiken zijn, maar beslist niet alles. Zelfs met het geweldige luchtoverwicht dat de geallieerden in 1945 hadden, slaagde men er nog maar heel matig in, om de stroom van V 1 en V 2 projectielen iets te beperken, door luchtaanvallen op de startplaatsen. Startplaatsen zijn nu eenmaal niet groot en de camouflageteknik is tot zeer veel in staat. Naarmate de dracht der V-wapens groter wordt, zal het vinden der startplaatsen veel moeilijker worden. Met andere woorden, men is dus genoodzaakt om de kwetsbaarheid van het land door bombardementen te verminderen. Het eerst noodzakelijk is de constructie van een zeer groot aantal diepe schuilplaatsen, of massaal gewapend betonnen torens in het Duitse genre. Eén zulk een toren in Hamburg kan 6.000 mensen herbergen. Daarnaast moet men een groot aantal kleine schuilplaatsen hebben.

Het minste wat men kan doen is kelders versterken. Essentiële bedrijven moeten worden verspreid en de vitale doelen moeten onder de grond!

De Duitsers hebben daar veel profijt

van gehad, ook al hadden ze op dit gebied nog niet zo heel veel gedaan. Maar waar het geschied was, bracht het zijn rente dubbel en dwars op. De bewoners van grote steden moeten kunnen worden voorzien van schoenen, handschoenen en maskers, die hen beschermen tegen radio-activiteit. De evacuatie van kinderen, ouden van dagen en niet essentiële personen moet zijn voorbereid. Plannen voor vervoer van deze categorieën naar andere landen moeten worden gemaakt. Dit alles is slechts een minimum. De vermindering van de nationale kwetsbaarheid is de eerste plicht van ieder defensief systeem.

Een aanvallend zal eerst dan tot de aanval overgaan als hij overtuigd is van de superioriteit van zijn strijdkrachten. Hij moet dat doen, omdat daarmee een oorlog in korte tijd kan zijn afgelopen. Bij een lange oorlog weet men nooit, hoe de kniekers verder zullen rollen!

Daarom is het incasseringsvermogen van een volk in het begin van een oorlog, juist in een moderne oorlog van een zeer bijzondere betekenis. Wanneer het volk over de eerste crisis kan heenkomen, kan volhouden en terug slaan, dan zal een eventuele agressor zich nog wel eens bedenken voor hij begint.

Daarom mag geen maatregel worden verwaarloosd om de defensie niet alleen militair, maar ook burgerlijk en moreel zo sterk mogelijk te maken. Dat zijn de grootste garanties voor de vrede. (Een artikel waarmede wij het geheel eens zijn. B. K.).

The continental Daily Mail, April 1950.

B. K.

Het leger als beroep.

Het grote probleem bij het Engelse leger is de goede voorziening van de organisaties met goede officieren en onderofficieren.

Luitenant-Kolonel Jerome wijst er op, dat met de grootste moeite nog steeds niet in een behoorlijke beroepsencadrering kan worden voorzien.

De oorzaken hiervan zijn vele.

Het leger — voor 1e en 2e wereldoorlog — was maar klein. Het beroepsofficierskorps was klein en vormde een speciaal gezelschap, dat voor het overgrote deel zeer goed gesitueerd was. De salariering van staatswege telde eigenlijk niet mee.

Thans is dat ten ene male niet meer het geval. Het leger en ook de officiersloopbaan heeft een totaal ander karakter gekregen.

Natuurlijk zijn er altijd jongelieden, die door het avontuurlijke in de militaire loopbaan worden aangetrokken. Ook is

voor anderen de grote verantwoordelijkheid die een officier heeft te dragen zeer aantrekkelijk.

Maar schrijver vraagt zich af, wat nu in vreedetijd eigenlijk het avontuurlijke is in de officiersloopbaan. Het is een al regelmatigheid. Verantwoordelijkheid? Ook daarin is alles precies vastgelegd. Welke jonge subalterne officier commandeert een compagnie? Het zijn vrijwel allemaal Majoors. Uitgebreide staten kijken iedereen op de vingers.

Het grote avontuur — de oorlog zelf — is voor de beroeps- en de reserve-officier precies gelijk.

Men moet de zaak nuchter bezien. Wil men in het tegenwoordige volksleger goede officieren hebben, dan moet men gewoon in openlijke concurrentiestrijd gaan met de burgermaatschappij.

Daar komt nog één grote factor bij. Het leger heeft een eeuwigdurende behoefte aan jonge krachtige aanvoerders. Het aantal hoge functies is beperkt. Handhaving van lagere officieren tot 50 à 55 jaar is funest, zowel voor het individu als voor het leger. Als er in het leger plaats is voor X Majoors, 3 X kapiteins en 9 X luitenants, dan moeten 6 X Luitenants en 2 X Kapiteins afvallen. Deze mensen op betrekkelijk jonge leeftijd een zodanig pensioen geven, dat zij verder door het leven kunnen gaan is onbetaalbaar.

Schrijver meent, dat deze officieren tijdig de gelegenheid moeten hebben om „over te zwaaien” naar de burgermaatschappij. (Wij herinneren aan het Belgische systeem dat werkt met contracten van 3, 6 of 9 jaar met daarin mogelijke overgang in beroepsdienst. Men weet dan van te voren precies waar men aan toe is. B.K.). En mogelijk is de officier bij zijn vertrek uit het leger een bonus in eens te geven, die hem in staat stelt om de overgang naar het burgerlijk leven te overbruggen. De grote moeilijkheid is echter, wáár moet de officier die het leger verlaat, terecht komen? Bij de technici zal dat wel gaan. (In ons leger had de „Genie” ook nooit moeite om in de burgerbetrekking over te gaan. Tal van oud Genie-officieren werken nu nog bij Waterstaat, brandweer, openbare werken van Rijk, provincie of gemeente. B. K.) Maar het gros komt van de niet technische wapens. Zeker, de officier wordt geacht een leidinggevende persoonlijkheid te zijn, hij moet kunnen organiseren en improviseren. Zeer waardevolle eigenschappen. Maar speciale burgerlijke vakbekwaamheid mist hij. Dat technisch geschoolde officieren vrijwel altijd welkom zijn in

de burgermaatschappij zit hem in de combinatie vakbekwaamheid plus leidinggevende, organisatorische eigenschappen.

Geef ook de niet technische officier een vakbekwaamheid die hem tot een graag geziene kracht in het burgerlijk leven maakt.

(Een zeer interessant betoog. Merkwaardig dat voor ons land precies hetzelfde geldt, zowel voor officieren als onderofficieren. K.M.A. en V.O.C. kunnen er over mee praten. Ook België zucht onder deze moeilijkheid.

Het idee van Overste Jerome is nog niet zo gek. De officier is in elk geval een algemeen bruikbare kracht.

Het Belgische systeem verdient ook overweging. Een andere mogelijkheid is, voortbouwende op de gedachte van de Overste Jerome, om ook de niet technische officieren óók burgerlijke vakbekwaamheid te geven, zou men tot een systeem kunnen komen, waarbij voor de niet technische officieren een opleiding in dezelfde geest wordt gegeven als voor de technische collega's.

Deze technische officieren krijgen nu ook op Rijks rekening een opleiding, die hen in feite geschikt maakt voor het leger en de burgermaatschappij. Is dat nu ook niet mogelijk voor de niet technici? Iedereen heeft naast zijn beroepskeuze zijn liefhebberijen. Verenig die liefhebberijen in groepen. Dat kunnen om enkele voorbeelden te noemen zijn: talen studie, rechten studie, sociale studie, economie. Stel de militaire student in staat om naast zijn militaire studie een middelbare acte te halen, een inspecteurspolitiediploma te verwerven, laat hem examens doen in handelswetenschappen, rechten, economie, middelbare acten enz. Er zijn tal van mogelijkheden. Ongetwijfeld zal de opleiding langer duren, dat doet deze nu bij de technische wapens ook al. Dan zijn er overgangsmogelijkheden. Dan wordt de officier een „gewilde”, ja, „gezochte” kracht in het burgerlijk leven. De kosten van een langere opleiding worden er ruimschoots uitgehaald, doordat men dan niet tot in lengte van jaren met een officierskorps zit, dat te oud is voor zijn taak en te groot voor de organisatie die men heeft. Vanzelfsprekend moeten de aldus opgeleide officieren zich een aantal jaren contractueel aan het rijk verbinden. Daarna zijn zij vrij man en moeten zij weten dat na deze termijn slechts een gering aantal in permanente beroepsdienst kan overgaan.

Daarnaast kan men ook overwegen — zoals vroeger met onze officieren van gezondheid geschiedde — de burgerlijke

opleidingskosten geheel of gedeeltelijk van rijkswege te betalen om daarna een aantal jaren contractueel — na scholing tot officier — aan het Rijk verbonden te blijven als semi-permanent (later mogelijk permanent) beroepsofficier.

Dit zijn zeer redelijke mogelijkheden, waarbij men het Rijk nooit van uitbuiting of op straat zetten kan beschuldigen. Integendeel. Zeer veel, zo niet alles hangt dan af van de betrokkene zelf.

Natuurlijk zijn er op deze systemen ook weer tegenwerpingen te maken b.v. zal de officier niet meer aandacht aan het burgerlijke dan aan het militaire gedeelte van zijn bestaan besteden?, zal hij in het bijzonder in de laatste loodjes van zijn militaire bestaan de militaire kant niet verwaarlozen? Inderdaad mogelijk. Selectie kan hier veel aan doen. En bovendien, bij de opleidingsmethoden die wij allen tot nu toe hebben meegemaakt kwam dat toch ook nog wel voor. Mensenwerk is nu eenmaal niet volmaakt. Maar wij zitten met onze officiers- en onderofficiersvorming in een impasse. De oude methoden voldoen niet meer. Kwakkelen geeft niets. Radicale methoden kunnen slechts een oplossing geven. Wij zijn de Overste Jerome dankbaar voor zijn baanbrekende ideeën. B. K.).

De evolutie der tactiek en strategie na 1914.

Na de slag aan de IJzer in de herfst 1914 stonden de geallieerde en Duitse legers van Zwitserland tot de Noordzee muurvast tegenover elkaar. De aanvoerders aan beide zijden hadden nog geen juist begrip hoe zij bij deze nieuwe toestand het beste konden handelen. De Fransen geloofden dat de sleutel der overwinning te vinden was in de combinatie van zware artillerie beschietingen en aanvallen met de bajonet. De Engelsen geloofden in een uitputtingsoorlog. De Duitsers lieten spoedig zien dat de mitrailleur van grotere betekenis was dan de bajonet.

Van November 1914 tot Maart 1918 kwamen aanzienlijke wijzigingen in het front niet voor. Men putte zich uit bij pogingen om enkele vierkante kilometers terrein te winnen, welke winst in geen enkele verhouding stond met de verschrikkelijke verliezen.

Gedurende deze periode werden verscheidene nieuwe wapens in gebruik genomen. Maar het scepticisme der toenmalige commandanten voorkwam de volledige uitbuiting daarvan.

Engeland werd in December 1914 voor het eerst uit de lucht gebombardeerd,

maar de schade was gering. De Duitsers maakten in April 1915 voor het eerst gebruik van gas, maar verzuimden om het grote beginsucces uit te buiten. Binnen zeer korte tijd waren de geallieerden van gasmaskers voorzien en gingen deze ook over tot het gebruik van gas. Het luchtgevecht werd een nieuwe wijze van oorlogvoeren, maar had nog geen invloed op de tactiek der grondtroepen. De artillerie en de mitrailleurs waren de voorname wapens. Maar het nadeel van de toenmalige artillerie was zijn geringe beweeglijkheid, waardoor veel van het nuttig effect verloren ging en veel aanvallen vastliepen.

De tank was het verrassende wapen uit de eerste wereldoorlog. In den beginne beschikte men echter over een te gering aantal en de geallieerden wisten bovendien geen voldoende gebruik te maken van dit nieuwe wapen.

Tegen het eind van de oorlog kwamen meer tanks ten tonele en werd het vliegtuig ook tactisch ingezet.

Na de eerste wereldoorlog namen de geallieerden een defensieve houding aan en stelden hun vertrouwen in uitgebreide versterkingen, zoals de Maginot linie. De defensieve wapens hielden echter geen gelijke tred met de nieuwe aanvalsmiddelen.

Het practisch oefenterrein voor nieuwe wapens was Spanje in 1936—1937. Gewapend met de ervaring in Spanje opgedaan viel Duitsland in 1939 Polen aan. Een Duitse luchtmacht van 5.000 vliegtuigen vernielde de meeste Poolse vliegtuigen reeds op de grond en sneed de verbindingen af. Ofschoon menige geallieerde militaire commandant ongerust werd door het grote succes van de Blitzkrieg, behielden de leiders toch hun vertrouwen in hun uitgebreide versterkingen. Tezamen met de heerschappij ter zee, meenden zij de „As" op den duur wel tot onderwerping te krijgen.

Mei 1940 bewees anders. Hoewel het de Duitsers niet gelukte om de evacuatie van Duinkerken te beletten, behaalden zij toch in het westen ongekend grote successen. Eveneens in de Balkan, en tot de helft 1942 ook in Rusland. Ook Japan boekte tot de herfst 1942 geweldige successen.

Er verschenen tot dat tijdstip weinig nieuwe wapens, maar de aanvallers toonden zich meesters in het hanteren der bestaande strijdmiddelen.

De laatste drie jaren van de oorlog waren echter getuige van zeldzame materieel-ontwikkeling, die zijn climax vond in de atoombom.

Niet slechts een enkel land, zoals Clausewitz zich dat nog had voorgesteld, maar de gehele wereld werd gemobiliseerd en in een groot arsenaal omgezet.

Veel van het nieuw ontwikkelde oorlogsmateriaal, maakte een verandering der tactiek noodzakelijk. Gedurende de oorlog waren die veranderingen dikwijls ten dele foutief, omdat ze nog geleidelijk aan moesten worden beproefd. Maar een oplossing die tamelijk goed werkte, was toen reeds veelal acceptabel.

Een nauwgezette studie gebaseerd op ondervinding en proefnemingen na de oorlog heeft reeds aangetoond, dat sommige tactische begrippen, zoals ze tijdens de oorlog werden toegepast niet geheel juist waren. De verschillende reorganisaties van de grondstrijdkrachten der Verenigde Staten en van Engeland zijn daarvoor het beste bewijs. Wetenschap en industrie hebben in de laatste jaren oorlogsmiddelen geproduceerd met geheel nieuwe karakteristieken. Maar de leestellingen voor het tactisch gebruik ervan liggen nog allerminst vast. De tactische betekenis van de atoombom, van de bacteriologische- en biologische oorlogvoering en van de supersonische luchtstrijdkrachten zijn nog in een speculatief stadium.

Achter het oude ijzeren gordijn.

Het ijzeren gordijn is helemaal niet nieuw. Generaal Edmonds vertelt er van over zijn bezoek dat hij als jong luitenant in 1891 aan Rusland bracht.

Lange en vermoeiende formaliteiten vonden plaats bij dat bezoek, tijdens het passeren van de grens. Dat was dus in de dagen, dat men — behalve in Rusland en Turkije — door heel Europa kon reizen zonder paspoort.

Na te zijn toegelaten, kon de toenmalige luitenant Edmonds er niet aan denken om nu maar te gaan en te staan waar hij wilde. Hij moest van voorgescreven hotels gebruik maken, die er een speciale paspoortdienst op na hielden.

Op de morgen na zijn aankomst meldde zich een heer bij hem, die zich aanbod als gids. Edmonds had reeds vernomen, dat hij er goed aan zou doen om alleen van deze gidsen gebruik te maken. Inderdaad liet deze gids hem veel zien en kon hij door middel van hem alles wat hij nodig had kopen voor een zeer gereduceerde prijs.

Tijdens zijn treinreizen waren er voortdurend Engels-sprekende Russen in zijn trein. Zonder speciaal Russische escorte

was hij vrijwel nooit. In alle oude paleizen waar hij kwam, trof hij schildwachters in de kamers, in de gangen, rondom en zelfs op de gebouwen aan.

De ingenieuze waarschuwingssystemen met rood en groen licht, zoals Bedell Smith — de voormalige Amerikaanse gezant in Moskou — dit in het Kremlin aantrof waren er toen nog niet.

Edmonds maakte het mee, toen hij in Rembatovo was en op de trein wachtte, op een gegeven ogenblik al het publiek het station moest verlaten en op $\pm$ 200 m van het station alles werd schoongeveegd. Niemand mocht in de richting van het station kijken. Edmonds deed het blijkbaar toch en zag enige tijd later drie volkomen gelijke blauwe treinen passeren. Niemand kon zeggen in welke van de drie de Tsaar zat. Stalin beschikt, aldus generaal Edmonds, over meer dan een dozijn zwarte gepantserde auto's die allemaal gelijk zijn en geen enkel nummer of onderscheidingsteken dragen.

De veiligheidsmaatregelen in de Tsarentijd werden genomen tegen de Nihilis-

ten, die er desondanks in slaagden om Tsaar Alexander II te vermoorden.

De tegenwoordige machthebbers in het Kremlin weten heel goed, wat een invloed een kleine fanatieke partij kan uitspreken. Hun bestaan wordt blijkbaar evenzeer bedreigd, want de maatregelen die zij nemen, zijn in dezen precies dezelfde als die de door hen vervloekte Tsaren namen. (Er is ook daar niets nieuws onder de zon. B. K.)

The Army Quarterly, April 1950. B. K.

Hongarije.

In Hongarije zijn startbanen aangelegd voor geleide projectielen richting Joegoslavië. Zij waren in Januari 1950 klaar.

Zweden.

De Zweedse technische dienst heeft een nieuw middel ontwikkeld voor het leggen van rookschermen. De proefnemingen waren een groot succes. De rook is niet giftig.

Military Review, Mei 1950.

Machinefabriek en Constructiewerkplaats

van behoorlijke omvang, met moderne outillage, ontwerpafdeling en vakkundige staf,

zoekt uitbreiding van haar productieprogramma

door fabricage van machine-onderdelen in serie
of vervaardiging van complete machines

Bouw in licentie van door Dollarschaarste
moeilijk te importeren machines, hetzij geheel
of gedeeltelijk, is eveneens mogelijk

Brieven onder nr 6, Bureau „Militaire Spectator”, Zwarteweg 1, Den Haag